

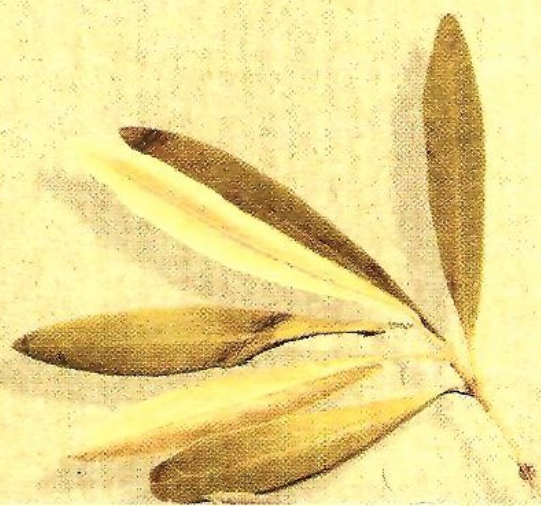
John Mearsheimer
Stephen Walt

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ
ΛΟΜΠΙ
ΚΑΙ Η
ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΤΩΝ Η.Π.Α.

Πρόλογος

MARK MAZOWER

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΘΥΡΑΘΕΝ

Τίτλος πρωτότυπου: *The Israel Lobby*

Δημοσιεύτηκε σε πρώτη έκδοση
τον Μάρτιο του 2006 στην επιθεώρηση
LONDON REVIEW OF BOOKS

www.lrb.co.uk

ISBN 960 - 8097 - 29 - 0

© ελληνικής μετάφρασης: Εκδόσεις Θύραθεν 2006

Βασ. Ηρακλείου 40 - Θεσσαλονίκη 54623

Τηλ. & fax 2310 - 244609 - 241917

*John Mearsheimer
Stephen Walt*

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Μετάφραση
Μαριάννα Δεσύπρη

Επιμέλεια
Γιάννης Αβραμίδης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΥΡΑΘΕΝ

Ο **John Mearsheimer** γεννήθηκε το 1947 στο Μπρούκλιν της Ν. Υόρκης. 18 ετών κατετάγη στον στρατό και σπούδασε στη Στρατιωτική Ακαδημία των ΗΠΑ, στο West Point. Μετά την αποφοίτησή του υπηρέτησε ως αξιωματικός της αεροπορίας για πέντε χρόνια, και στη συνέχεια έκανε ανώτερες σπουδές στα πανεπιστήμια Cornell και Univ. of Southern California, στον τομέα των διεθνών σχέσεων. Από το 1982 είναι καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου του Σικάγο. Την τριετία 1989-92 υπηρέτησε ως Πρόεδρος του Τμήματος.

Τα βιβλία του πραγματεύονται θέματα πολιτικής διεθνούς ασφαλείας και θεωρίας διεθνών σχέσεων: *Conventional Deterrence* (1983), *Nuclear Deterrence: Ethics and Strategy* (1985), *Liddell Hart and the Weight of History* (1988) και *The Tragedy of Great Power Politics* (2001). Έχει γράψει επίσης πολλά άρθρα που δημοσιεύτηκαν σε ακαδημαϊκά έντυπα όπως το *International Security*, και σε περιοδικά ευρύτερης κυκλοφορίας όπως το *Atlantic Monthly* το οποίο, για λόγους ευνόητους, αρνήθηκε να δημοσιεύσει το "Ισραηλινό Λόμπι".

Ο **Stephen Walt** γεννήθηκε το 1955. Είναι Κοσμήτορας της Σχολής Διακυβέρνησης (J.F. Kennedy School of Government) του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ, όπου εργάζεται ως καθηγητής Διεθνών Υποθέσεων. Τον Μάιο του 2005 εξελέγη μέλος της Αμερικανικής Ακαδημίας Τεχνών και Επιστημών. Εργάζεται επίσης ως μέλος συντακτικής επιτροπής των περιοδικών *Foreign Policy*, *Security Studies*, *International Relations* και *Journal of Cold War Studies*. Έχει γράψει τα βιβλία: *The Origins of Alliances* (1987), *Revolution and War* (1996) και *Taming American Power: The Global Response to U.S. Primacy* (2005).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Mark Mazower</i> : ΟΤΑΝ Η ΕΠΙΦΥΛΑΚΗ ΥΠΟΝΟΜΕΥΕΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ	9
<i>J. Mearsheimer - S. Walt</i> : ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ	15
Ο ΜΕΓΑΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ	18
ΕΝΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΒΑΡΙΔΙΟ	21
ΜΙΑ ΦΘΙΝΟΥΣΑ ΗΘΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ	25
ΤΟ ΛΟΜΠΙ	32
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	75
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	81
ΕΠΙΜΕΤΡΟ	99

Πρόλογος

ΟΤΑΝ Η ΕΠΑΓΡΥΠΙΝΗΣΗ ΥΠΟΝΟΜΕΥΕΙ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Mark Mazower*

Μια πρόσφατη ανάλυση που θίγει το θέμα του φιλοϊσραηλινού λόμπι στην Αμερική έχει προκαλέσει σημαντικές επικρίσεις και διαμάχες. Στην έκθεσή τους, που δημοσιεύτηκε τον περασμένο μήνα στην επιθεώρηση *London Review of Books*, ο Τζων Μήρσχαϊμερ και ο Στήβεν Ουώλτ, δυο πανεπιστημιακοί καθηγητές που απολαμβάνουν εξαιρετικό κύρος, υποστήριξαν ότι αυτό που εξηγεί το μέγεθος της αμερικανικής υποστήριξης προς το Ισραήλ δεν είναι κάποια ιδιαίτερη σύγκλιση εθνικών συμφερόντων αλλά η επιτυχημένη δράση του λόμπι. Το εντυπωσιακό της υπόθεσης δεν είναι τόσο η ουσία της επιχειρημα-

* Ο Mark Mazower είναι καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Columbia της Ν. Υόρκης. Στην Ελλάδα κυκλοφορούν τα βιβλία του, *Η Ελλάδα και η οικονομική κρίση του Μεσοπολέμου* (εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ. 2002), *Μετά τον πόλεμο* (εκδ. Αλεξάνδρεια 2003), *Σκοτεινή ήπειρος. Ο ευρωπαϊκός εικοστός αιώνας* (εκδ. Αλεξάνδρεια 2001), *Στην Ελλάδα του Χίτλερ* (εκδ. Αλεξάνδρεια 1994), *Τα Βαλκάνια* (εκδ. Πατάκης 2002), *Θεσσαλονίκη, Πόλη των Φαντασμάτων* (εκδ. Αλεξάνδρεια 2006). Άλλοι τίτλοι: *The Policing of Politics in the Twentieth Century* (1997), *Ideologies and National Identities: The Case of Twentieth-Century Southeastern Europe* (2004). Το παρόν άρθρο, με τίτλο "When Vigilance Undermines Freedom of Speech" δημοσιεύτηκε στους *Financial Times*, στις 3/4/06.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

τολογίας τους όσο οι εξαγριωμένες αντιδράσεις που προκάλεσαν: η συζήτηση για την ειδική σχέση ΗΠΑ-Ισραήλ, ανεξαρτήτως προθέσεων και σκοπών, εξακολουθεί να είναι ταμπού για τα κύρια αμερικανικά μέσα ενημέρωσης.

Ενώ οι κυριώτερες εφημερίδες τηρούσαν σιγή, ορισμένοι άλλοι αντέδρασαν άμεσα. Κάποιοι επικριτές των δυο συγγραφέων τούς καταλόγισανπραγματολογικού τύπου σφάλματα, ενώ άλλοι τούς προσάπτουν ότι πήραν τoις μετρητοίς τις καυχησιολογίες των ανθρώπων του λόμπι και παραφούσκωσαν τη δύναμη, την ενότητα και το πολιτικό του εκτόπισμα. Και όπως είχαν προβλέψει άλλωστε οι ίδιοι οι συγγραφείς, δέχθηκαν επίσης την εμπρηστική κατηγορία του αντισημιτισμού: η “Αμερικανική Ένωση Αντι-Δυσφήμισης”, (Anti-Defamation League), για παράδειγμα, κατάγγειλε αυτή την «κλασική [sic] συνομοσιολογική αντισημιτική ανάλυση», όπως την χαρακτήρισε. Ασχέτως του τι νομίζει κανείς για την αξία του ίδιου του άρθρου, φαίνεται εντελώς αδύνατο να γίνει ορθολογική δημόσια συζήτηση σήμερα στις ΗΠΑ για την σχέση της χώρας με το Ισραήλ. Τα αίτια –και το βαρύ κόστος– αυτού του προβλήματος νομιμοποιούν την περαιτέρω εξέτασή του.

Ενώ πολλοί παγώνουν από το φόβο μήπως χαρακτηριστούν αντισημίτες –και δεν υπάρχει πιο δηλητηριώδης κατηγορία στην αμερικανική πολιτική ζωή–, γίνεται ολοένα πιο ασαφές τι ακριβώς σημαίνει ο όρος «αντισημιτισμός» σήμερα στην Αμερική. Στην πορεία του εικοστού αιώνα, αφ’ ενός η εκκοσμίκευση της κοινωνίας και αφ’ ετέρου ο πλούτος και το γόητρο των Αμερικανοεβραίων ενίσχυσαν την θέση τους στη ζωή του έθνους. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι τώρα μόνο μια μικρή μειονότητα Αμερικανών ενστερνίζεται στα σοβαρά αντισημιτικές απόψεις. Ωστόσο ο φόβος του αντισημιτισμού δεν έχει χαθεί. Εκεί που κάποτε υποψιαζόταν κανείς –και συχνά δια-

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

πίστωνε- την παρουσία του στους χώρους δουλειάς και στον πολιτικό στίβο, σήμερα ο φόβος του αντισημιτισμού εκφράζεται ως ευαισθησία απέναντι σε κάθε επίκριση κατά του εβραϊκού κράτους. Οι Αμερικανοεβραίοι, συχνά αμφίθυμοι όσον αφορά στις μεθόδους που μετέρχονται οργανώσεις του λόμπι όπως η Αμερικανοϊσραηλινή Επιτροπή Δημοσίων Υποθέσεων (AIPAC), γενικά συμφερίζονται τον βασικό της στόχο, δηλαδή την διατήρηση του υψηλού επιπέδου αμερικανικής στήριξης στο Ισραήλ. Όπως παρατήρησε ο βετεράνος σχολιαστής Ερλ Ράαμπ, υπάρχει η αίσθηση ότι αν τυχόν η Αμερική εγκαταλείψει το Ισραήλ, θα είναι, κατά κάποιο τρόπο, σαν να εγκαταλείπει τους ίδιους τους Αμερικανοεβραίους. Στην πορεία, η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στον αντισημιτισμό και την κριτική της πολιτικής του Ισραήλ θόλωσε. Η υπεράσπιση της χώρας που ο Μπέρναρντ Ρόζενμπλατ, ο περίφημος Σιωνιστής του Μεσοπολέμου, είχε προβλέψει ότι θα γινόταν «η Μικρή Αμερική της Ανατολής», είναι πλέον για πολλούς συνώνυμη με την υπεράσπιση των Εβραίων συνολικά.

Ένα εντυπωσιακό παράδειγμα είχαμε στη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου του 2004 στις ΗΠΑ. Τότε ψηφίστηκε από το Κονγκρέσο ο «Νόμος περί Επίγνωσης του Παγκόσμιου Αντισημιτισμού»*, παρ' όλες τις ισχυρές ενστάσεις του Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Το υπουργείο εξωτερικών δεν έβλεπε για ποιο λόγο θα έπρεπε η επίσημη πολιτική των ΗΠΑ να ασχολείται ιδιαίτερα με μία οποιαδήποτε μορφή μεροληπτικής διάκρισης· άλλο τόσο ενοχλήθηκε από την γλώσσα του εν λόγω νόμου, σύμφωνα με τον οποίο το «ισχυρό αντι-ισραηλινό αίσθημα» ή ακόμη και «η μουσουλμανική αντίθεση στις εξελίξεις εντός του Ισραήλ και στις κατεχόμενες περιοχές» θα πρέπει να θεω-

* (Σ.τ.μ.:) Global Anti-Semitism Awareness Act.

ρούνται ενδείξεις αντισημιτισμού.

Σ' ένα πρώτο επίπεδο, το Κονγκρέσο συντονίστηκε εδώ με τη διπλωματική στρατηγική της κυβέρνησης Σαρόν, η οποία προέβαλε εμφατικά τον αντισημιτισμό προσπαθώντας έτσι να εκτρέψει την κριτική που δεχόταν η πολιτική της στα Κατεχόμενα. Πίσω όμως από τις προσπάθειες του λόμπι κρύβονται κάποιες βαθύτερες σημασιολογικές μεταβολές του κυρίαρχου αμερικανικού δημόσιου λόγου. Το να είναι κανείς σιωνιστής δεν τού προκαλεί πολιτικά προβλήματα – αλλά όποιος δηλώνει αντισιωνιστής γίνεται αυτόματα ευάλωτος στη μομφή του αντισημιτισμού. Έτυχε μάλιστα ν' ακούσω κάποτε ένα φοιτητή να καταλογίζει αντισημιτισμό σε καθηγητή ο οποίος μίλησε για «Παλαιστίνη» –αντί του Ισραήλ–, στη διάρκεια μαθήματος για την Ρωμαϊκή εξουσία στην ανατολική Μεσόγειο, σαν να ήταν προβληματική κάθε αναφορά στην Παλαιστίνη, ιδίως αν δεν συνοδευόταν από αναφορά στο Ισραήλ.

Φυσικά, οι περισσότεροι λογικοί άνθρωποι αναγνωρίζουν ότι η αντίθεση στην ισραηλινή πολιτική είναι εντελώς διαφορετικό πράγμα από τον αντισημιτισμό. Όσοι πάλι πιστεύουν το αντίθετο, δυσκολεύονται να εντοπίσουν τα όρια ανάμεσα στα δύο. Ο «Νόμος περί Επίγνωσης του Παγκόσμιου Αντισημιτισμού» κάνει λόγο για μια διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στον αντισημιτισμό και την «αντικειμενική κριτική» στο Ισραήλ, δεν εξηγεί όμως πού βρίσκεται αυτή η γραμμή. Ο Λώρενς Σάμερς, πρώην πρόεδρος του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ, στηλίτευσε τις «βαθιά αντισραηλινές απόψεις» σαν «αντισημιτικές στα αποτελέσματά τους, αν όχι ως προς τις προθέσεις τους». Άλλοι μιλούν για «δυσανάλογη» κριτική και κατασπίλωση του Ισραήλ. Δεν είναι όμως φανερό το νόημα κανενός από αυτούς τους όρους. Και επειδή το τίμημα είναι υψηλό για όποιον ξεπερνά τα εσκαμμένα, το αποτέλεσμα είναι να τίθεται υπό επιτήρηση

και να εμποδίζεται ο διάλογος. Κατάλαβα πόσο καταστροφικό για τη διδασκαλία και παιδαγωγικά επιβλαβές συνολικά μπορεί να γίνει αυτό, περίπου, όταν μετείχα σε μια πανεπιστημιακή επιτροπή που εξέταζε τέτοιου τύπου ζητήματα.

Το αποτέλεσμα είναι ότι έχουν μπει φραγμοί στην επιστημονική συζήτηση. Για να χρησιμοποιήσω ένα ακραίο αλλά σχετικό παράδειγμα: οι συγκρίσεις μεταξύ Ισραήλ και Τρίτης Ράιχ καταγγέλλονται συλλήβδην από τις οργανώσεις που συνήθως αποφαινόνται επί αυτών των θεμάτων. Δεν είναι δύσκολο να δει κανείς τις αιτίες. Αυτή η αποκρουστική για πολλούς Εβραίους επιζώντες των χιτλερικών στρατοπέδων σύγκριση με το κατ' εξοχήν εγκληματικό κράτος του σύγχρονου κόσμου συχνά χρησιμοποιείται για να τεθεί υπό αμφισβήτηση το δικαίωμα ύπαρξης του ισραηλινού κράτους. Και όμως, τόσο οι Γερμανοί όσο και οι Εβραίοι εθνικιστές —όπως και πολλοί άλλοι, τον εικοστό αιώνα— επιδίωξαν να εθνικοποιήσουν εδάφη χρησιμοποιώντας ένα συνδυασμό αποικιακής κατάκτησης κι εποικισμού. Και οι δύο αυτές ομάδες διαμόρφωσαν σε μεγάλο βαθμό την αποικιακή τους πολιτική αντιδρώντας στην ίδια ακριβώς ιστορική εμπειρία: τις προηγούμενες εκστρατείες των Γερμανών, που προσπαθούσαν να διώξουν τους Πολωνούς από τη γη τους, τη δεκαετία του 1890. Βεβαίως διέφεραν ουσιαστικά στο πώς αντιμετώπιζαν αυτό το ιστορικό προηγούμενο, όπως και στον τρόπο που μεταχειρίστηκαν τους ντόπιους. Αλλ' ακριβώς επειδή αυτές οι διαφορές μπορούν ν' αναδειχτούν μόνο μέσω της σύγκρισης, δεν βλέπω για ποιό λόγο θα πρέπει να επιτρέπουμε στην πολιτική ορθότητα να εμποδίζει την επιστημονική έρευνα.

Η επαγρύπνηση μπορεί να φτάσει στα άκρα. Η “Αμερικανική Ένωση Αντι-Δυσφήμισης”, αφού κατάγγειλε αρκετούς Αμερικανούς πανεπιστημιακούς ότι δήθεν αρθρώνουν αντισημι-

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

τικό λόγο, περίπου κατηγόρησε και το προσωπικό του Εβραϊκού Πανεπιστημίου της Ιερουσαλήμ. Είναι αλλόκοτη αυτή η καφκική εικόνα, ενός αμερικανοεβραϊκού μαντρόσκυλου που παρακολουθεί το ίδιο το Ισραήλ για αντισημιτισμό, κι όμως, από τη στιγμή που υπάρχουν ο μηχανισμός και η νοητική προδιάθεση, εδώ οδηγεί η λογική της επαγρύπνησης: ο αντισημιτισμός μπορεί να βρεθεί παντού. Στην πραγματικότητα, το πνευματικό κλίμα στο Ισραήλ είναι πιο εύρωστο από ό,τι στις ΗΠΑ, κι έτσι οι αρχές του Εβραϊκού Πανεπιστημίου απλώς αγνόησαν την καταγγελία.

Ωστόσο κανέναν δεν βοηθά το να επισείεται το φόβητρο του αντισημιτισμού ενάντια στους πάντες αδιακρίτως: μ' αυτό τον τρόπο μπαίνουν στο ίδιο τσουβάλι η σοβαρή κριτική και τα παρανοϊκά κηρύγματα, προσβάλλονται εκείνοι που πραγματικά υπέφεραν κάποτε από τον αντισημιτισμό, και καταπνίγεται ένας διάλογος απολύτως αναγκαίος στις ΗΠΑ.

Δεν υπάρχει κανένας λόγος για τον οποίο δεν θα πρέπει η σύμπραξη ΗΠΑ-Ισραήλ να υποστεί τη βάσανο μιας ανάλυσης με όρους κέρδους και ζημίας, ακριβώς όπως και κάθε άλλη πολιτική. Στο κάτω-κάτω, καμία ειδική σχέση δεν διαρκεί για πάντα: όσο γι' αυτό, ρωτήστε τους Βρετανούς.

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ
ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΤΩΝ ΗΠΑ

ΕΔΩ ΚΑΙ ΑΡΚΕΤΕΣ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ, κυρίως μετά τον Πόλεμο των Έξι Ημερών του 1967, το κέντρο βάρους της αμερικανικής πολιτικής στην Μέση Ανατολή έχει μετατεθεί στη σχέση ΗΠΑ-Ισραήλ. Ο συνδυασμός της αταλάντευτης υποστήριξης στο Ισραήλ και της προσπάθειας «εξάπλωσης της δημοκρατίας» σε όλη την περιοχή έχει παροξύνει την αραβική και ισλαμική κοινή γνώμη, και θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια όχι μόνον των ΗΠΑ αλλά και μεγάλου μέρους του υπόλοιπου κόσμου.

Αυτή η κατάσταση δεν έχει προηγούμενο στην αμερικανική πολιτική ιστορία. Ποιος είναι ο λόγος που οι ΗΠΑ, με τόση προθυμία, έχουν βάλει σε δεύτερη μοίρα την ασφάλεια –τόσο τη δική τους όσο και πολλών συμμάχων τους–, μόνο και μόνο για να προωθήσουν τα συμφέροντα ενός άλλου κράτους; Θα υπέθετε κανείς ότι ο δεσμός ανάμεσα στις δύο χώρες βασίστηκε σε κοινά στρατηγικά συμφέροντα ή σε κάποια ηθική επιταγή; αλλά κανένα από τα δύο δεν μπορεί να εξηγήσει το αξιοπρόσεκτο επίπεδο υλικής και διπλωματικής υποστήριξης που παρέχουν οι ΗΠΑ.

Αντ' αυτού, ο πυρήνας της αμερικανικής πολιτικής στη Μέση Ανατολή διαμορφώνεται, εξ ολοκλήρου σχεδόν, από πολιτικές δυνάμεις που δρουν στο εσωτερικό, και κυρίως από τις δραστηριότητες του “Ισραηλινού Λόμπι”. Και άλλες ομάδες

ειδικών συμφερόντων έχουν καταφέρει να επηρεάσουν την εξωτερική πολιτική, αλλά κανένα λόμπι δεν κατάφερε ποτέ να την εκτρέψει τόσο μακριά από αυτό που επιτάσσει το εθνικό συμφέρον, και συγχρόνως να πείσει τους Αμερικανούς ότι τα συμφέροντα των ΗΠΑ κατ' ουσίαν ταυτίζονται με τα συμφέροντα μιας άλλης χώρας – εν προκειμένω, του Ισραήλ.¹

Ο ΜΕΓΑΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ

Από τον πόλεμο του Οκτωβρίου του 1973, η Ουάσιγκτον έχει προσφέρει στο Ισραήλ ένα επίπεδο υποστήριξης που επισκιάζει οτιδήποτε έχει προσφερθεί σε άλλο κράτος. Το Ισραήλ είναι ο μεγαλύτερος αποδέκτης άμεσης ετήσιας οικονομικής και στρατιωτικής βοήθειας από το 1976, και, συνολικά, ο μεγαλύτερος αποδέκτης από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Το ύψος της συνολικής άμεσης βοήθειας που έχει λάβει αγγίζει τα 140 δισεκατομμύρια (σε δολάρια του 2004). Κάθε χρόνο το Ισραήλ δέχεται σχεδόν 3 δισεκατομμύρια δολάρια ως άμεση ενίσχυση – δηλαδή το ένα πέμπτο περίπου του προϋπολογισμού εξωτερικής βοήθειας–, που μεταφράζεται περίπου σε 500\$ το χρόνο για κάθε Ισραηλινό. Αυτή η γενναιοδωρία είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή αν αναλογιστούμε ότι το Ισραήλ είναι πλέον μια πλούσια βιομηχανική χώρα με κατά κεφαλήν εισόδημα ανάλογο με αυτό της Νότιας Κορέας ή της Ισπανίας.²

Άλλοι παραλήπτες παίρνουν τα χρήματα σε τετράμηνες δόσεις, αλλά το Ισραήλ παραλαμβάνει ολόκληρο το ποσό που του αναλογεί στην αρχή κάθε οικονομικού έτους και έτσι

μπορεί να κερδίζει τόκους από αυτό. Οι περισσότεροι παραλήπτες βοήθειας για στρατιωτικούς σκοπούς είναι υποχρεωμένοι να ξοδεύουν όλο το ποσό στις ΗΠΑ, αλλά το Ισραήλ μπορεί να χρησιμοποιεί περίπου το 25% του ποσού που του αναλογεί για να επιδοτεί τη δική του αμυντική βιομηχανία. Είναι ο μόνος παραλήπτης που δεν είναι υποχρεωμένος να δίνει λογαριασμό για το πώς ξοδεύεται η βοήθεια, πράγμα που καθιστά αδύνατο το να αποτραπεί η χρήση των χρημάτων για σκοπούς στους οποίους αντιτίθενται οι ΗΠΑ, όπως π.χ. το κτίσιμο οικισμών στη Δυτική Όχθη. Επιπλέον, οι ΗΠΑ έχουν προσφέρει στο Ισραήλ περίπου 3 δις δολάρια για να αναπτύξει οπτικά συστήματα, καθώς και πρόσβαση σε όπλα αιχμής όπως τα ελικόπτερα Blackhawk και τα αεροπλάνα F-16. Τέλος, οι ΗΠΑ παρέχουν στο Ισραήλ πρόσβαση σε πληροφορίες τις οποίες αρνούνται στους νατόϊκούς συμμάχους τους και κάνουν πως δεν βλέπουν ότι το Ισραήλ έχει αποκτήσει πυρηνικά όπλα.³

Η Ουάσιγκτον επίσης προσφέρει στο Ισραήλ συστηματική διπλωματική υποστήριξη. Από το 1982, οι ΗΠΑ έχουν ασκήσει βέτο σε 32 αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας που επέκριναν το Ισραήλ, περισσότερες φορές δηλαδή από το συνολικό αριθμό των βέτο που έχουν ασκήσει όλα τα άλλα μέλη του Συμβουλίου. Εμποδίζουν τις προσπάθειες των αραβικών κρατών να βάλουν το πυρηνικό οπλοστάσιο του Ισραήλ στην ατζέντα της Διεθνούς Υπηρεσίας Ατομικής Ενέργειας (ΙΑΕΑ).⁴

Οι ΗΠΑ έρχονται να σώσουν το Ισραήλ σε καιρό πολέμου και πάντα παίρνουν το μέρος του Ισραήλ όταν διαπραγματεύεται την ειρήνη. Η κυβέρνηση Νίξον το προστάτευε από την απειλή σοβιετικής εισβολής και το εφοδίαζε κατά την διάρκεια του Πολέμου του Οκτωβρίου (1973). Η Ουάσιγκτον ενεπλάκη ενεργά στις συνομιλίες που έβαλαν τέλος σε αυτόν τον πόλε-

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

μο, όπως επίσης και στη «βήμα με βήμα» διαδικασία που ακολούθησε, όπως ακριβώς έπαιξε κεντρικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις πριν και μετά την Συμφωνία του Όσλο, το 1993.⁵ Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, υπήρξαν κάποιες περιστασιακές τριβές με Ισραηλινούς αξιωματούχους, αλλά οι ΗΠΑ δεν έπαψαν να υποστηρίζουν σταθερά τους Ισραηλινούς. Ένας Αμερικανός που είχε λάβει μέρος στις συνομιλίες του Καμπ Ντέιβιντ το 2000 είπε: «Υπερβολικά συχνά, λειτουργούσαμε... ως δικηγόρος του Ισραήλ».⁶ Τέλος, η φιλοδοξία της κυβέρνησης Μπους να μεταμορφώσει την Μέση Ανατολή αποσκοπεί, τουλάχιστον εν μέρει, στη βελτίωση της στρατηγικής θέσης του Ισραήλ.

Θα μπορούσε να είναι κατανοητή τούτη η υπερβολική γενναιοδωρία, αν το Ισραήλ προσέφερε ζωτικά στρατηγικά πλεονεκτήματα, ή αν όντως έτσι εκπληρωνόταν ένα επιτακτικό ηθικό χρέος από το οποίο δεν θα μπορούσαν να αποστούν οι ΗΠΑ. Αλλά κανένας από τους παραπάνω λόγους δεν είναι πειστικός.

* * *

ΕΝΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΒΑΡΙΔΙΟ

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της Αμερικανοϊσραηλινής Επιτροπής Δημοσίων Υποθέσεων (AIPAC),⁷ «οι Ηνωμένες Πολιτείες και το Ισραήλ έχουν σχηματίσει μια μοναδική εταιρική σχέση ώστε να αντιμετωπίσουν τις αυξανόμενες στρατηγικές απειλές στην Μέση Ανατολή ... αυτή η προσπάθεια, με το πνεύμα συνεργασίας που την διέπει, παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα, τόσο στις ΗΠΑ όσο και στο Ισραήλ.» Τούτος ο ισχυρισμός αποτελεί άρθρο πίστης για τους υποστηρικτές του Ισραήλ· και τον επικαλούνται τακτικά, τόσο οι Ισραηλινοί πολιτικοί όσο και οι φιλοϊσραηλινοί Αμερικανοί.

Θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει πως το Ισραήλ όντως αποτελούσε ένα σοβαρό πλεονέκτημα στα χρόνια του Ψυχρού Πολέμου. Δρώντας ως πληρεξούσιος της Αμερικής μετά το 1967, βοήθησε να αναχαιτιστεί η σοβιετική επέκταση στην περιοχή και κατάφερε ταπεινωτικές νίκες σε πελάτες των Σοβιετικών όπως η Αίγυπτος και η Συρία. Περιστασιακά συνέβαλε στην προστασία άλλων συμμάχων των Αμερικανών (όπως του βασιλιά της Ιορδανίας Χουσεΐν) και η στρατιωτική του δύναμη ανάγκασε την Μόσχα να δαπανήσει περισσότερα για την υποστήριξη των δικών της συμμάχων. Επιπλέον προσέφερε χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες των Σοβιετικών.

Η υποστήριξη του Ισραήλ, ωστόσο, δεν ήταν διόλου φθηνή υπόθεση και, επιπλέον, περιέπλεξε περαιτέρω τις σχέσεις της Αμερικής με τον αραβικό κόσμο. Για παράδειγμα, η απόφαση να του δοθούν 2,2 δις δολάρια ως έκτακτη στρατιωτική βοήθεια στη διάρκεια του πολέμου του Οκτωβρίου πυροδότησε το πετρελαϊκό εμπάργκο του ΟΠΕΚ, το οποίο ζημίωσε σημα-

ντικά τις οικονομίες της Δύσης. Παρ' όλα αυτά, οι στρατιωτικές δυνάμεις του Ισραήλ δεν ήταν σε θέση να προστατεύσουν τα αμερικανικά συμφέροντα στην περιοχή. Οι ΗΠΑ δεν μπορούσαν, για παράδειγμα, να βασιστούν στο Ισραήλ όταν η Ιρανική Επανάσταση του 1979 επέτεινε τις ανησυχίες για την ασφαλή προμήθεια πετρελαίου· και γι' αυτό χρειάστηκε να δημιουργήσουν τη δική τους Δύναμη Ταχείας Επέμβασης.

Ο πρώτος Πόλεμος του Κόλπου αποκάλυψε ότι σε μεγάλο βαθμό το Ισραήλ είχε πλέον μετατραπεί σε στρατηγικό βαρτίδιο: Οι ΗΠΑ δεν μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν ισραηλινές βάσεις χωρίς να διασπάσουν την ενότητα της συμμαχίας κατά του Ιράκ, και χρειάστηκε να παροχετεύσουν πόρους (π.χ. συστοιχίες πυραύλων Patriot) για να εμποδίσουν το Ισραήλ να προβεί σε πράξεις που θα έβλαπταν την συμμαχία κατά του Σαντάμ Χουσεΐν. Η ιστορία επαναλήφθηκε το 2003: ενώ το Ισραήλ ανυπομονούσε να δει τις ΗΠΑ να επιτίθενται στο Ιράκ, ο Μπους δεν μπορούσε να ζητήσει τη βοήθειά του χωρίς να προκαλέσει την αντίδραση των Αράβων. Έτσι το Ισραήλ παρέμεινε στο περιθώριο για άλλη μια φορά.⁸

Από την δεκαετία του 1990, και ακόμη περισσότερο μετά την 11η Σεπτεμβρίου, η αμερικανική υποστήριξη συχνά αιτιολογείται με τον ισχυρισμό ότι και οι δύο χώρες απειλούνται από τρομοκρατικές οργανώσεις που προέρχονται από τον αραβικό και μουσουλμανικό κόσμο, και από «κράτη-παρίες» που υποστηρίζουν αυτές τις οργανώσεις και επιδιώκουν να αποκτήσουν όπλα μαζικής καταστροφής. Αυτό –υποτίθεται– σημαίνει ότι η Ουάσιγκτον πρέπει όχι μόνο να δώσει ελευθερία κινήσεων στην αντιμετώπιση των Παλαιστινίων από το Ισραήλ, χωρίς να το πιέζει να κάνει υποχωρήσεις, μέχρις ότου φυλακιστούν ή εξοντωθούν όλοι οι Παλαιστίνιοι τρομοκράτες, αλλά και ότι οι ΗΠΑ θα πρέπει να καταδιώκουν χώρες όπως

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΔΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

η Συρία και το Ιράν. Το Ισραήλ αντιμετωπίζεται έτσι ως βασικός σύμμαχος στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας, γιατί οι εχθροί του είναι και εχθροί της Αμερικής. Στην πραγματικότητα, το Ισραήλ είναι ένα βάρος στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας και στη γενικότερη προσπάθεια να αντιμετωπιστούν τα κράτη-παρίες.

Η «τρομοκρατία» δεν είναι ένας συγκεκριμένος αυτόνομος αντίπαλος, αλλά μία τακτική που χρησιμοποιείται από ένα εκτεταμένο δίκτυο πολιτικών ομάδων. Οι τρομοκρατικές οργανώσεις που απειλούν το Ισραήλ δεν απειλούν τις ΗΠΑ, παρά μόνο όταν οι ΗΠΑ παρεμβαίνουν εναντίον τους (όπως στον Λίβανο, το 1982). Επιπλέον, η παλαιστινιακή τρομοκρατία δεν είναι σποραδική βία κατευθυνόμενη κατά του Ισραήλ ή της «Δύσης», αλλά κυρίως μια απάντηση στην μακροχρόνια προσπάθεια του Ισραήλ να αποικίσει τη Δυτική Όχθη και τη Λωρίδα της Γάζας.

Και το πιο σημαντικό: λέγοντας ότι τις δύο χώρες (Ισραήλ και ΗΠΑ) τις ενώνει η κοινή τρομοκρατική απειλή, αντιστρέφουμε τη σχέση αίτιου και αποτελέσματος: το πρόβλημα της τρομοκρατίας που αντιμετωπίζουν οι ΗΠΑ προέρχεται σε μεγάλο βαθμό από την πολύ στενή συμμαχία με το Ισραήλ – όχι το αντίστροφο. Η υποστήριξη του Ισραήλ δεν είναι η μόνη αιτία της αντιαμερικανικής τρομοκρατίας, αλλά είναι πολύ σημαντική, και καθιστά τον αγώνα κατά της τρομοκρατίας ακόμη πιο δύσκολο. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ελαττήρια της δράσης πολλών ηγετών της Αλ Κάιντα –και του ίδιου του Οσάμα Μπιν Λάντεν– είναι η ισραηλινή παρουσία στην Ιερουσαλήμ και η απελπιστική θέση των Παλαιστινίων. Η άνευ όρων υποστήριξη στο Ισραήλ διευκολύνει τους εξτρεμιστές στην προσπάθειά τους να αποκτήσουν λαϊκό έρεισμα και να στρατολογήσουν οπαδούς.

Όσο για τα λεγόμενα κράτη-παρίες στη Μέση Ανατολή, δεν αποτελούν σοβαρή απειλή για τα ζωτικά συμφέροντα της Αμερικής, παρά μόνο στον βαθμό που απειλούν το Ισραήλ. Ακόμη και αν αυτά τα κράτη αποκτήσουν πυρηνικά όπλα –που είναι φυσικά ανεπιθύμητο– ούτε η Αμερική ούτε το Ισραήλ θα μπορούσαν να εκβιαστούν, διότι ο εκβιαστής δεν θα μπορούσε να πραγματοποιήσει την απειλή του χωρίς να υποστεί συντριπτικά αντίποινα. Ο κίνδυνος να περάσουν πυρηνικά όπλα στα χέρια τρομοκρατών είναι το ίδιο μακρινός: ένα κράτος-παρίας δε θα μπορούσε να είναι σίγουρο ότι η διακίνηση πυρηνικών δεν θα εντοπιστεί ή ότι δεν θα κατηγορηθεί και δεν θα τιμωρηθεί στη συνέχεια. Η σχέση με το Ισραήλ στην πραγματικότητα δυσκολεύει τις διαπραγματεύσεις των ΗΠΑ με τα κράτη αυτά. Το πυρηνικό οπλοστάσιο του Ισραήλ είναι ένας από τους λόγους που κάποιοι γείτονές του θέλουν πυρηνικά όπλα· και τούτη η επιθυμία τους απλώς ενισχύεται όταν απειλούνται με καθεστωτικές ανατροπές.

Ενας τελευταίος λόγος αμφισβήτησης της στρατηγικής αξίας του Ισραήλ είναι ότι δεν συμπεριφέρεται ως πιστός σύμμαχος. Ισραηλινοί αξιωματούχοι συχνά αντιμετωπίζουν με αδιαφορία τα αμερικανικά αιτήματα και υπαναχωρούν από τις υποσχέσεις τους (λ.χ., είχαν υποσχεθεί ότι θα σταματούσαν να χτίζουν οικισμούς και ότι θα απέφευγαν τις δολοφονίες στοχοποιημένων Παλαιστινίων ηγετών). Το Ισραήλ έχει προσφέρει ευαίσθητη στρατιωτική τεχνολογία σε πιθανούς ανταγωνιστές όπως η Κίνα, κάτι που ο γενικός επιθεωρητής του Στέιτ Ντιπάρτμεντ ονόμασε «μια συστηματική και αυξανόμενη τάση μη εγχεκριμένης διακίνησης όπλων [Unauthorized Arms Transfers]»⁹. Επίσης, σύμφωνα με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, το Ισραήλ «περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο σύμμαχο επιδίδεται στις πιο επιθετικές κατασκοπευτικές

επιχειρήσεις σε βάρος των ΗΠΑ». ¹⁰ Εκτός από την περίπτωση του Τζόναθαν Πόλαρντ, που έδωσε στο Ισραήλ μεγάλες ποσότητες απόρρητου υλικού στις αρχές του 1980 (το οποίο λέγεται ότι πέρασε στους Σοβιετικούς, με αντάλλαγμα να δοθούν περισσότερες άδειες εξόδου σε Σοβιετικούς Εβραίους), μια νέα διαμάχη φούντωσε το 2004, όταν αποκαλύφθηκε ότι ένας αξιωματούχος του Πενταγώνου που υπηρετούσε σε θέση-κλειδί, ονόματι Λάρυ Φράνκλιν, είχε δώσει απόρρητες πληροφορίες σε Ισραηλινό διπλωμάτη. Το Ισραήλ δεν είναι η μόνη χώρα που κατασκοπεύει τις ΗΠΑ, αλλά η προθυμία του να κατασκοπεύει τον κύριο προστάτη του θέτει εν αμφιβόλω την στρατηγική του αξία.

ΜΙΑ ΦΘΙΝΟΥΣΑ ΗΘΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ

Η στρατηγική αξία του Ισραήλ δεν είναι το μοναδικό θέμα. Οι υποστηρικτές του τονίζουν ότι του αξίζει απεριόριστη υποστήριξη γιατί είναι αδύναμο και περιβάλλεται από εχθρούς, γιατί είναι μια δημοκρατία και γιατί στο παρελθόν οι Εβραίοι έχουν υποφέρει από εγκλήματα εις βάρος τους, και για τον λόγο αυτό αξίζουν ειδικής μεταχείρισης. Επίσης λέγεται ότι η συμπεριφορά του Ισραήλ είναι ηθικά ανώτερη από εκείνη των αντιπάλων του. Αν εξεταστούν εμπεριστατωμένα, κανένα από αυτά τα επιχειρήματα δεν πείθει. Υπάρχει πράγματι ένας σοβαρός ηθικός λόγος για την στήριξη της ύπαρξης του Ισραήλ, αλλά αυτή δεν κινδυνεύει. Αντικειμενικά ιδωμένη, η συμπεριφορά του, είτε τώρα είτε στο παρελθόν δεν προσφέρει

καμιά ηθική βάση για την προνομιακή του μεταχείριση σε σχέση με τους Παλαιστίνιους.

Υποστήριξη του αδύναμου (;)

Το Ισραήλ συχνά παρουσιάζεται σαν ένας Δαβίδ αντιμέτωπος με τον Γολιάθ· μόνο που το αντίστροφο είναι πιο κοντά στην αλήθεια. Αντίθετα με την κοινή αντίληψη, οι Σιωνιστές είχαν μεγαλύτερες, καλύτερα εξοπλισμένες και καλύτερα διοικούμενες δυνάμεις στη διάρκεια του Πολέμου της Ανεξαρτησίας το 1947-49, και η Ισραηλινή Αμυντική Δύναμη (IDF) κέρδισε γρήγορες και εύκολες νίκες εναντίον της Αιγύπτου το 1956, και πάλι, το 1967, εναντίον της Αιγύπτου, της Ιορδανίας και της Συρίας – και όλα αυτά πριν την εισροή της τεράστιας αμερικανικής βοήθειας.¹¹ Σήμερα, το Ισραήλ είναι η πιο ισχυρή στρατιωτική δύναμη στη Μέση Ανατολή. Οι συμβατικές του δυνάμεις είναι πολύ ανώτερες από αυτές των γειτόνων του και, επιπλέον, είναι το μόνο κράτος της περιοχής με πυρηνικά όπλα. Η Αίγυπτος και η Ιορδανία έχουν υπογράψει ειρηνευτικές συνθήκες με το Ισραήλ, και η Σαουδική Αραβία έχει προσφερθεί να υπογράψει επίσης. Η Συρία έχει χάσει τον Σοβιετικό της πάτρωνα, το Ιράκ έχει ισοπεδωθεί από τρεις καταστροφικούς πολέμους και το Ιράν είναι εκατοντάδες μίλια μακριά. Οι Παλαιστίνιοι με το ζόρι έχουν μια κάπως αποτελεσματική αστυνομία, πόσο μάλλον ένα στρατό που θα μπορούσε να απειλήσει το Ισραήλ. Σύμφωνα με μια αξιολόγηση του 2005 (του Κέντρου Στρατηγικών Σπουδών Jaffee, του Πανεπιστημίου του Τελ Αβίβ), η στρατηγική ισορροπία γέρνει αποφασιστικά υπέρ του Ισραήλ, το οποίο συνεχίζει να αυξάνει το ποιοτικό χάσμα ανάμεσα στις δικές του στρατιωτικές δυ-

νατότητες και δυνάμεις αποτροπής και σ' εκείνες των γειτόνων του.¹² Αν το να υποστηρίζεις φουκαράδες ήταν ένα ελκυστικό κίνητρο, οι ΗΠΑ θα υποστήριζαν τους αντιπάλους των Ισραηλινών.

Βοηθώντας ένα αδελφό δημοκρατικό κράτος:

Το επιχείρημα ότι το Ισραήλ είναι ένα αδελφό δημοκρατικό κράτος περικυκλωμένο από εχθρικές δικτατορίες δεν μπορεί να δικαιολογήσει τα σημερινά επίπεδα βοήθειας: υπάρχουν πολλές δημοκρατίες στον κόσμο αλλά καμία δεν δέχεται τόσο γενναιόδωρη βοήθεια. Οι ΗΠΑ έχουν ανατρέψει δημοκρατικές κυβερνήσεις στο παρελθόν και υποστήριξαν δικτάτορες όταν έκριναν ότι έτσι υπηρετούνταν τα συμφέροντά τους –και έχουν καλές σχέσεις με κάποιες δικτατορίες σήμερα.

Κάποιες πλευρές της ισραηλινής δημοκρατίας δεν συνάδουν με βασικές αμερικανικές αξίες. Σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, όπου οι άνθρωποι υποτίθεται ότι έχουν ίσα δικαιώματα ανεξαρτήτως φυλής, θρησκείας ή εθνότητας, το Ισραήλ προφανέστατα ιδρύθηκε ως ένα ιουδαϊκό κράτος και η υπηκοότητα των πολιτών του έχει βασιστεί στην αρχή της συγγένειας αίματος.¹³ Έτσι, δεν προκαλεί έκπληξη ότι 1,3 εκατομμύρια Άραβες αντιμετωπίζονται ως πολίτες δεύτερης κατηγορίας, ή ότι μια πρόσφατη ισραηλινή κυβερνητική επιτροπή διαπίστωσε ότι το Ισραήλ τούς αντιμετωπίζει «με αδιαφορία και κάνει διακρίσεις εις βάρος τους». Η δημοκρατικότητά του υπονομεύεται επιπλέον από την άρνησή του να παραχωρήσει στους Παλαιστινίους πλήρη πολιτικά δικαιώματα ή να τους επιτρέψει τη δημιουργία ενός δικού τους βιώσιμου κράτους.

Αποζημίωση για παλιά εγκλήματα

Μια τρίτη δικαιολογία είναι η ιστορία του εβραϊκού μαρτυρίου στη χριστιανική Δύση, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια του Ολοκαυτώματος. Επειδή οι Εβραίοι διώκονταν για αιώνες και θα μπορούσαν να νιώσουν ασφαλείς μόνο σε μια εβραϊκή πατρίδα, πολλοί σήμερα πιστεύουν ότι το Ισραήλ αξίζει ειδικής αντιμετώπισης από τις ΗΠΑ. Η δημιουργία της χώρας ήταν χωρίς αμφιβολία μια κατάλληλη αντίδραση στο μακρύ κατάλογο των εγκλημάτων κατά των Εβραίων, αλλά στη συνέχεια προκάλεσε νέα εγκλήματα εναντίον ενός τρίτου, εντελώς αθώου: των Παλαιστινίων.

Το γεγονός αυτό ήταν απόλυτα κατανοητό από τους πρώτους ηγέτες του Ισραήλ. Ο Νταβίντ Μπεν Γκουριόν είπε στον Ναούμ Γκόλντμαν, Πρόεδρο του Παγκόσμιου Εβραϊκού Κονγκρέσου:

«Αν ήμουν Άραβας ηγέτης, ποτέ δεν θα συνθηκολογούσα με το Ισραήλ. Είναι φυσικό: τους έχουμε πάρει τη χώρα... Καταγόμαστε από το Ισραήλ, αλλά αυτό είναι μια ιστορία 2000 ετών – και τι τους νοιάζει αυτό; Υπήρξε ο αντισημιτισμός, οι Ναζί, ο Χίτλερ, το Άουσβιτς, αλλά φταίνε σε τίποτα αυτοί; Βλέπουν μόνο ένα πράγμα: ότι ήρθαμε και κλέψαμε τη χώρα τους. Γιατί θα έπρεπε να το δεχτούν αυτό;»¹⁴

Έκτοτε, οι Ισραηλινοί ηγέτες έχουν επανειλημμένα προσπαθήσει να αποκρούσουν τις εθνικές φιλοδοξίες των Παλαιστινίων.¹⁵ Όταν η Γκόλντα Μέιρ ήταν πρωθυπουργός, είχε πει το περίφημο: «Αυτό που λέγεται Παλαιστίνιος δεν υπάρχει». Η αύξηση του παλαιστινιακού πληθυσμού και η πίεση που δέχονται οι Ισραηλινοί από την εξτρεμιστική βία έχουν υποχρε-

ώσει τους ηγέτες τους να απαγκιστρωθούν από τη Λωρίδα της Γάζας και να σκεφτούν και άλλες εδαφικές παραχωρήσεις· αλλά ούτε καν ο Γιτζάκ Ράμπιν δεν ήταν διατεθειμένος να προσφέρει στους Παλαιστίνιους ένα βιώσιμο κράτος. Και η υποτιθέμενη γενναιόδωρη προσφορά του Εχούντ Μπάρακ στο Καμπ Ντέιβιντ, στην πραγματικότητα παραχωρούσε μόνο κάποιες αποστρατιωτικοποιημένες περιοχές τύπου Μπαντουστάν*, de facto υπό ισραηλινό έλεγχο.¹⁶ Η τραγική ιστορία του Εβραϊκού λαού δεν υποχρεώνει σήμερα τις ΗΠΑ να βοηθούν το Ισραήλ σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως των πράξεών του.

«Ενάρετοι Ισραηλινοί» και «Κακοί Άραβες»

Οι υποστηρικτές του Ισραήλ το παρουσιάζουν επίσης σαν μια χώρα που αποζητά την ειρήνη σε κάθε περίπτωση και που έχει επιδείξει μεγάλη αυτοσυγκράτηση ακόμη και όταν δεχόταν προκλήσεις. Οι Άραβες, αντίθετα, λέγεται ότι δρουν με μεγάλη μοχθηρία. Βέβαια, στην πραγματικότητα, η στάση του Ισραήλ δεν ξεχωρίζει από εκείνη των αντιπάλων του. Ο Μπεν Γκουριόν αναγνώρισε ότι οι πρώτοι Σιωνιστές δεν φέρθηκαν καθόλου φιλικά στους Παλαιστίνιους, που αντέδρασαν

[Σ.τ.ε.:] Αρχικά (στα τέλη της 10/ετίας του '40), έτσι ονομάστηκαν οι (είκοσι) περιοχές της Ν. Αφρικής που προορίζονταν αποκλειστικά για τους νέγρους της χώρας (οι οποίοι μιλούσαν διαλέκτους Μπανταύ), στα πλαίσια της ρατσιστικής πολιτικής του απαρτχάιντ. Η ονομασία κατέληξε, φυσικά, να έχει μειωτική σημασία: χαρακτηρίζει την χώρα ή περιοχή που έχει προκύψει από αυθαίρετες εδαφικές διευθετήσεις, και που στερείται αληθινής νομιμότητας ή δεν αποτελεί κυρίαρχο κράτος.

στη διείσδυση και στις καταπατήσεις των εδαφών τους – πράγμα που δεν προκαλεί καμιά έκπληξη, δεδομένου ότι οι Σιωνιστές προσπαθούσαν να δημιουργήσουν δικό τους κράτος σε αραβικό έδαφος. Στη δημιουργία του Ισραήλ το 1947-48 περιλαμβάνονταν και πράξεις εθνοκάθαρσης, όπως εκτελέσεις, σφαγές και βιασμοί από Εβραίους,¹⁷ αλλά και η μετέπειτα συμπεριφορά του Ισραήλ, συχνά απάνθρωπη, υπονόμευσε κάθε αξίωση ηθικής ανωτερότητας. Στην επταετία 1949-1956, για παράδειγμα, οι ισραηλινές δυνάμεις ασφαλείας σκότωσαν μεγάλο αριθμό (μεταξύ 2.700 και 5.000) Αράβων που είχαν εισχωρήσει στο Ισραήλ, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων ήταν άοπλοι.¹⁸ Η Ισραηλινή Αμυντική Δύναμη (IDF) δολοφόνησε εκατοντάδες Αιγυπτίους αιχμαλώτους πολέμου (και στους δύο πολέμους, του 1956 και του 1967),¹⁹ ενώ το 1967, εκδίωξε μυριάδες Παλαιστίνιους (ο αριθμός τους κυμαίνεται μεταξύ 100.000-260.000) από την πρόσφατα κατακτηθείσα Δυτική Όχθη, όπως και 80.000 Σύριους από τα Υψώματα του Γκολάν.²⁰

Στη διάρκεια της πρώτης Ιντιφάντα, η IDF μοίρασε ρόπαλα στους στρατιώτες της και τους ενθάρρυνε να σπάσουν τα κάλα των Παλαιστινίων διαδηλωτών. Το σουηδικό τμήμα της οργάνωσης “Σώστε τα Παιδιά” υπολόγισε ότι «23.600 με 29.900 παιδιά χρειάστηκαν νοσοκομειακή περίθαλψη για τραυματισμούς από ξυλοδαρμούς που υπέστησαν τα δύο πρώτα χρόνια της Ιντιφάντα». Περίπου το ένα τρίτο από αυτά ήταν κάτω των 10 ετών. Η αντίδραση στη δεύτερη Ιντιφάντα ήταν ακόμη πιο βίαιη – τόσο που η εφημερίδα *Χααρέτς* έγραψε ότι «η IDF... μετατρέπεται σε μια δολοφονική μηχανή, η αποτελεσματικότητα της οποίας προκαλεί δέος αλλά και σοκ».²¹ Η IDF έριξε ένα εκατομμύριο σφαίρες, τις πρώτες μέρες της εξέγερσης.

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Από τότε, για κάθε χαμένο Ισραηλινό, το Ισραήλ έχει σκοτώσει 3,4 Παλαιστίνιους, οι περισσότεροι εκ των οποίων ήσαν αθώοι περαστικοί. Η αναλογία παιδιών Παλαιστινίων που έχασαν τη ζωή τους προς τα παιδιά των Ισραηλινών είναι ακόμη μεγαλύτερη: 5,7 προς 1.²²

Αξίζει επίσης να θυμόμαστε ότι οι Σιωνιστές βασίστηκαν σε τρομοκρατικές βομβιστικές ενέργειες για να διώξουν τους Βρετανούς από την Παλαιστίνη· και ότι ο Γιτζάκ Σαμίρ, άλλοτε τρομοκράτης και αργότερα πρωθυπουργός, δήλωσε: «Ούτε τα εβραϊκά ήθη ούτε η εβραϊκή παράδοση απαξιώνουν την τρομοκρατία ως μέσο πολέμου».

Το γεγονός ότι οι Παλαιστίνιοι κατέφυγαν στην τρομοκρατία είναι μεν λάθος αλλά δεν εκπλήσσει. Οι Παλαιστίνιοι κρίνουν ότι δεν έχουν άλλο τρόπο να εξαναγκάσουν τους Ισραηλινούς σε υποχωρήσεις. Όπως παραδέχτηκε κάποτε ο Εχούντ Μπάρακ, αν είχε γεννηθεί Παλαιστίνιος, «θα είχε γίνει μέλος τρομοκρατικής οργάνωσης».

Αν, λοιπόν, η αμερικανική υποστήριξη στο Ισραήλ δεν ερμηνεύεται ούτε με στρατηγικά ούτε με ηθικά επιχειρήματα, πώς μπορούμε να την εξηγήσουμε;

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ

Η εξήγηση βρίσκεται στην απaráμιλλη δύναμη του Ισραηλινού Λόμπι. Αν δεν είχε το Λόμπι την ικανότητα να χειραγωγεί το αμερικανικό πολιτικό σύστημα, η σχέση μεταξύ Ισραήλ και ΗΠΑ θα ήταν πολύ λιγότερο φιλική από ό,τι είναι σήμερα.

Τι είναι το Λόμπι;

Χρησιμοποιούμε τη λέξη “Λόμπι” ως μια βολική συντομογραφία για τον χαλαρό συνασπισμό ατόμων και οργανώσεων που εργάζονται δραστήρια για να κατευθύνουν την αμερικανική εξωτερική πολιτική προς μια φιλοϊσραηλινή κατεύθυνση. Ο ορισμός αυτός δεν πρέπει να αφήνει υπόνοιες ότι “το Λόμπι” είναι ένα ενοποιημένο κίνημα με μια κεντρική ηγεσία, ή ότι κάποια άτομα μέσα σε αυτό δεν διαφωνούν σε ορισμένα θέματα. Δεν ανήκουν όλοι οι Αμερικανοεβραίοι στο Λόμπι, διότι για πολλούς από αυτούς το Ισραήλ δεν είναι και τόσο σημαντική υπόθεση. Σε μια έρευνα του 2004, για παράδειγμα, περίπου το 36% των Αμερικανοεβραίων δήλωσαν ότι «δεν ήσαν πολύ» ή «δεν ήσαν καθόλου» συναισθηματικά δεμένοι με το Ισραήλ.

Οι Αμερικανοεβραίοι, εξάλλου, διαφοροποιούνται μεταξύ τους σε ότι αφορά συγκεκριμένες ισραηλινές πολιτικές. Πολλές από τις οργανώσεις-κλειδιά του Λόμπι, όπως η “Αμερικανοϊσραηλινή Επιτροπή Δημοσίων Υποθέσεων” (AIPAC) και το “Συνέδριο των Προέδρων των Μεγάλων Εβραϊκών Οργανώσεων”, διοικούνται από σκληροπυρηνικούς που γενικά υποστηρίζουν την επεκτατική πολιτική του κόμματος Λικούντ, όπως επίσης και την εχθρική του στάση στη διαδικασία ειρή-

νευσης του Όσλο. Ταυτόχρονα, στην πλειονότητά τους οι Εβραίοι των ΗΠΑ είναι περισσότερο διατεθειμένοι να δεχτούν παραχωρήσεις στους Παλαιστίνιους, και μερικές ομάδες –όπως η “Εβραϊκή Φωνή για την Ειρήνη”– υποστηρίζουν σθεναρά τέτοιου είδους βήματα.²³ Αλλά πέρα από αυτές τις διαφορές, και οι μετριοπαθείς και οι σκληροπυρηνικοί είναι υπέρ της αταλάντευτης βοήθειας στο Ισραήλ.

Δεν προκαλεί έκπληξη το ότι οι Αμερικανοεβραίοι ηγέτες συχνά συμβουλευόνται Ισραηλινούς αξιωματούχους, για να είναι σίγουροι ότι οι πράξεις τους προωθούν τους στόχους του Ισραήλ. Όπως έγραψε ένας ακτιβιστής μιας μεγάλης εβραϊκής οργάνωσης, «είναι ρουτίνα για μας η φράση: “Αυτή είναι η πολιτική μας για το τάδε θέμα, αλλά πρέπει να δούμε τι λένε και οι Ισραηλινοί.” Εμείς ως κοινότητα πάντα ακολουθούμε αυτή την πρακτική.»²⁴ Υπάρχει μια ισχυρή προκατάληψη ενάντια σε οποιαδήποτε κριτική της ισραηλινής πολιτικής, και κάθε άσκηση πίεσης στο Ισραήλ θεωρείται ανάρμοστη. Ο Έντγκαρτ Μπρόνφμαν ο Πρεσβύτερος, Πρόεδρος του Παγκοσμίου Εβραϊκού Κογκρέσου, κατηγορήθηκε για «προδοσία» όταν έγραψε μία επιστολή προς τον Πρόεδρο Μπους, στα μέσα του 2003, παρακινώντας τον να πείσει το Ισραήλ να σταματήσει την κατασκευή του «τείχους ασφαλείας».²⁵ Οι επικριτές του δήλωσαν ότι «σε κάθε περίπτωση θα ήταν ιταμό το να προσπαθήσει ένας πρόεδρος του Παγκοσμίου Εβραϊκού Κογκρέσου να πείσει τον πρόεδρο των ΗΠΑ να αντισταθεί στην πολιτική που προωθεί η κυβέρνηση του Ισραήλ».

Παρομοίως, όταν ο πρόεδρος του “Φόρουμ Ισραηλινής Πολιτικής”, Σέιμουρ Ράιχ, τον Νοέμβριο του 2005 συμβούλευσε την Κοντολίζα Ράις να ζητήσει από το Ισραήλ να ξανανοίξει μία ζωτικής σημασίας συνοριακή διάβαση στη Λωρίδα της Γάζας, η πράξη του αποκηρύχτηκε ως «ανεύθυνη». «Δεν υ-

παρχει», είπαν οι επικριτές του, «στο κυρίαρχο ρεύμα [Jewish mainstream] κανένα περιθώριο για ενεργό αμφισβήτηση της πολιτικής που εφαρμόζει για την ασφάλειά του το Ισραήλ».²⁶ Υπαναχωρώντας εξαιτίας αυτών των επιθέσεων, ο Ράιχ δήλωσε: «Στο λεξιλόγιό μου δεν περιλαμβάνεται η λέξη “πίεση” σε ό,τι αφορά το Ισραήλ».

Οι Εβραίοι της Αμερικής έχουν στήσει ένα εντυπωσιακό δίκτυο οργανώσεων για τον επηρεασμό της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής, από τις οποίες η πιο ισχυρή και πιο γνωστή είναι η AIPAC (Αμερικανοϊσραηλινή Επιτροπή Δημοσίων Υποθέσεων). Το 1997, το περιοδικό *Fortune* ζήτησε από μέλη του Κονγκρέσου και από μέλη του προσωπικού τους να κατονομάσουν τα ισχυρότερα λόμπι της Ουάσιγκτον.²⁷ Η AIPAC ήρθε δεύτερη μετά τον Αμερικανικό Σύνδεσμο Συνταξιούχων, αλλά προπορευόταν κατά πολύ του AFL-CIO (την Αμερικανική ΓΣΕ) και της NRA (“Εθνική Ένωση Οπλοφορίας”). Μια μελέτη της *National Journal* τον Μάρτιο του 2005, κατέληξε σε παρόμοιο συμπέρασμα, τοποθετώντας την AIPAC στη δεύτερη θέση της λίστας των ισχυρότερων ομάδων πίεσης της Ουάσιγκτον.²⁸

Το Λόμπι περιλαμβάνει επίσης και γνωστούς Χριστιανούς Ευαγγελιστές (όπως οι Γκάρι Μπάουερ, Τζερι Φάλγουελ, Ραλφ Ρηντ και Πατ Ρόμπερτσον), αλλά και προσωπικότητες όπως οι Ντικ Άρμειν και Τομ Ντιλέι, πρώην ηγέτες της πλειοψηφίας στην Βουλή των Αντιπροσώπων. Όλοι αυτοί πιστεύουν ότι η αναγέννηση του Ισραήλ αποτελεί εκπλήρωση βιβλικής προφητείας, και υποστηρίζουν την επεκτατική του στρατηγική: όπως επίσης πιστεύουν ότι κάθε αντίθετη άποψη αντισταίνει στο θέλημα του Θεού.²⁹ Σταθεροί υποστηρικτές είναι επίσης μη Εβραίοι νεοσυντηρητικοί, όπως οι Τζον Μπόλτον, Ρόμπερτ Μπάρτλεϊ (πρώην διευθυντής σύνταξης της *Wall*

Street Journal), ο Γουίλιαμ Μπένετ, πρώην υπουργός παιδείας, η Τζην Κιρκπάτρικ, πρώην αντιπρόσωπος των ΗΠΑ στον ΟΗΕ, και ο επιφανής σχολιαστής Τζορτζ Γουίλ.

Πηγές ισχύος

Το αμερικανικό κυβερνητικό σύστημα παρέχει στους ακτιβιστές πολλούς τρόπους να επηρεάζουν τη χάραξη της πολιτικής. Ομάδες ειδικών συμφερόντων μπορούν να ασκήσουν πίεση σε εκλεγμένους αντιπροσώπους και σε πρόσωπα της εκτελεστικής εξουσίας, να συνεισφέρουν οικονομικά σε προεκλογικές εκστρατείες, να συμβάλουν στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης, να μετέχουν στις εκλογές κλπ. Η επιρροή τους είναι δυσανάλογη, δεδομένου ότι επικεντρώνονται σε ένα θέμα για το οποίο το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού αδιαφορεί. Οι πολιτικοί έχουν την τάση πάντα να ικανοποιούν αυτούς που καίγονται για ένα θέμα, ακόμα κι αν οι αριθμοί τους είναι μικροί, σίγουροι ότι ο υπόλοιπος πληθυσμός δεν θα τους τιμωρήσει γι' αυτό.

Στις βασικές του δραστηριότητες το Ισραηλινό Λόμπι δεν διαφέρει από το αγροτικό, η από τα συνδικάτα των εργατών του χάλυβα και της κλωστοϋφαντουργίας ή από άλλα εθνικά λόμπι. Δεν υπάρχει κάτι το ανάρμοστο στο γεγονός ότι οι Αμερικανοεβραίοι και οι Χριστιανοί σύμμαχοί τους προσπαθούν να κατευθύνουν την πολιτική των ΗΠΑ. Οι δραστηριότητες του Λόμπι δεν είναι μια συνωμοσία όπως αυτή που παρουσιάζεται σε βιβλία του τύπου *Τα Πρωτοκόλλα των Σοφών της Σιών*. Ως επί το πλείστον, τα άτομα και οι ομάδες που το αποτελούν κάνουν απλώς ό,τι και οι άλλες ομάδες ειδικών συμφερόντων, αλλά το κάνουν πολύ καλύτερα. Αντίθετα, οι

ομάδες που υποστηρίζουν τους Άραβες είναι αδύναμες, αν υπάρχουν καν – κάτι που διευκολύνει ακόμη περισσότερο την δράση του Ισραηλινού Λόμπι.

Στρατηγικές επιτυχίας

Το Λόμπι ακολουθεί δυο ξεκάθαρες στρατηγικές. Πρώτον, ασκεί σημαντική επιρροή στην Ουάσιγκτον, πιέζοντας το Κονγκρέσο και την εκτελεστική εξουσία. Όποιες κι αν είναι οι προσωπικές απόψεις ενός νομοθέτη ή πολιτικού, το Λόμπι κάνει ό,τι μπορεί ώστε να αναδείξει την υποστήριξη στο Ισραήλ ως την «έξυπνη» επιλογή. Δεύτερον, προσπαθεί να εξασφαλίσει το ότι σε κάθε δημόσιο λόγο ή διάλογο θα παρουσιάζεται θετική η εικόνα του Ισραήλ. Έτσι αναμασά μύθους σχετικά με την ίδρυσή του και προωθεί την άποψη του Ισραήλ σε κάθε πολιτική συζήτηση. Ο σκοπός είναι να εμποδίσει να ακουστούν ισότιμα στην πολιτική αρένα τα επικριτικά σχόλια. Ο έλεγχος κάθε συζήτησης είναι αναγκαίος για την εξασφάλιση της αμερικανικής υποστήριξης, γιατί μια ειλικρινής και αμερόληπτη συζήτηση για τις σχέσεις ΗΠΑ-Ισραήλ θα μπορούσε να κάνει πολλούς Αμερικανούς να προτιμήσουν μια διαφορετική πολιτική.

Επηρεάζοντας το Κονγκρέσο

Ακρογωνιαίος λίθος της αποτελεσματικής δράσης του Λόμπι είναι η επιρροή του στο Κονγκρέσο, όπου το Ισραήλ, ουσιαστικά, βρίσκεται στο απυρόβλητο. Τούτο είναι ιδιαίτερα αξιοσημείωτο, δεδομένου ότι στο Κονγκρέσο σπανιότατα επικρα-

τεί πλήρης ομοφωνία. Εντούτοις, όταν πρόκειται για το Ισραήλ, παύουν οι διχογνωμίες και οι –τυχόν– πιθανοί επικριτές σιωπούν. Ένας λόγος που συμβαίνει αυτό είναι ότι ορισμένα σημαίνοντα μέλη του Κονγκρέσου είναι Χριστιανοί Σιωνιστές – όπως ο Ντικ Άρμεϋ, που τον Σεπτέμβριο του 2002 δήλωσε: «Πρώτη προτεραιότητά μου στην εξωτερική πολιτική είναι η προστασία του Ισραήλ».³⁰ Λογικά θα περιμέναμε, πρώτη προτεραιότητα των μελών του Κονγκρέσου να είναι η «προστασία των ΗΠΑ». Επίσης, υπάρχουν αρκετοί Εβραίοι γερουσιαστές και μέλη του Κονγκρέσου που εργάζονται για να διασφαλίσουν την υποστήριξη των συμφερόντων του Ισραήλ από τις ΗΠΑ.

Μια άλλη πηγή της δύναμης του Λόμπι είναι η αξιοποίηση του φιλοϊσραηλινού διοικητικού προσωπικού του Κονγκρέσου. Όπως ομολόγησε ο Μόρις Αμιτάϋ, πρώην επικεφαλής της AIPAC, «υπάρχουν πολλοί εργαζόμενοι εκεί πάνω» –στον Λόφο του Καπιτωλίου– «που τυχαίνει να είναι Εβραίοι, και που είναι πρόθυμοι ... να εξετάσουν ορισμένα ζητήματα από τη σκοπιά της εβραϊκότητάς τους ... Όλοι αυτοί οι άνθρωποι είναι σε θέση να πάρουν αποφάσεις πάνω σ' αυτά τα ζητήματα για λογαριασμό των γερουσιαστών... Μπορείς να καταφέρεις πάρα πολλά, ακόμη και σε επίπεδο προσωπικού του Καπιτωλίου».³¹

Η ίδια η AIPAC, όμως, αποτελεί τον πυρήνα της επιρροής του Λόμπι στο Κονγκρέσο. Η επιτυχία της έγκειται στη δυνατότητά της να ανταμείβει τους νομοθέτες και τους υποψηφίους για το Κονγκρέσο που υποστηρίζουν τις απόψεις της, και να τιμωρεί όσους τις αμφισβητούν. Το χρήμα παίζει αποφασιστικό ρόλο στις αμερικανικές εκλογές (όπως μας υπενθύμισε το σκάνδαλο με τις ύποπτες δοσοληψίες του λομπίστα Τζακ Αμπράμοφ), και η AIPAC φροντίζει ώστε οι φίλοι της να

δέχονται ισχυρή οικονομική στήριξη από τις πολλές φιλοϊσραηλινές επιτροπές πολιτικής δράσης. Οποιοσδήποτε θεωρηθεί εχθρικά διακεείμενος προς το Ισραήλ, μπορεί να είναι βέβαιος ότι η AIPAC θα διοχετεύσει χρήματα για την προεκλογική καμπάνια του αντιπάλου του. Επίσης οργανώνει εκστρατείες αποστολής επιστολών και «ενθαρρύνει» τους συντάκτες των εφημερίδων να υποστηρίζουν φιλοϊσραηλινούς υποψηφίους.

Δεν υπάρχει αμφιβολία για την αποτελεσματικότητα αυτής της τακτικής. Ιδού ένα παράδειγμα: στις εκλογές του 1984, η AIPAC βοήθησε να ηττηθεί ο Γερουσιαστής Τσαρλς Πέρσου από το Ιλλινόις, ο οποίος, σύμφωνα με μια εξέχουσα προσωπικότητα του Λόμπι, «είχε επιδείξει έλλειψη ευαισθησίας, ακόμη και εχθρότητα, για τις ανησυχίες μας». Ο Τόμας Ντάιν, επικεφαλής της AIPAC την εποχή εκείνη, εξήγησε τι συνέβη: «Όλοι οι Εβραίοι της Αμερικής, από την ανατολική ως την δυτική ακτή, συσπειρώθηκαν για να διώξουν τον Πέρσου. Και οι Αμερικανοί πολιτικοί –όσοι κατέχουν πολιτικές θέσεις τώρα και όσοι έχουν φιλοδοξίες για το μέλλον– έλαβαν το μήνυμα».

Η επιρροή της AIPAC στο Καπιτώλιο πάει ακόμη πιο μακριά. Σύμφωνα με τον Ντάγκλας Μπλούμφιλντ, πρώην στέλεχος της AIPAC, «είναι πολύ συνηθισμένο, τα μέλη του Κογκρέσου και οι υπάλληλοί τους να απευθύνονται πρώτα στην AIPAC όταν χρειάζονται πληροφορίες, προτού καν επισκεφθούν την Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου, την Υπηρεσία Έρευνας του Κογκρέσου, μέλη επιτροπών ή ειδήμονες της κυβέρνησης».³² Και το πιο σημαντικό: σημειώνει ότι η AIPAC «καλείται συχνά να προετοιμάσει πολιτικές ομιλίες, να συμβάλει στην παρασκευή νομοσχεδίων, να προσφέρει συμβουλές σε θέματα τακτικής, να διεξαγάγει έρευνες, να συγκεντρώσει σπόνσορες, να μαζέψει ψήφους».

Εν κατακλείδι: η AIPAC, ένας de facto πράκτορας μιας ξένης κυβέρνησης, κρατάει το Κονγκρέσο σε μια μέγγενη, με αποτέλεσμα η πολιτική των ΗΠΑ απέναντι στο Ισραήλ να μην συζητιέται στο Κονγκρέσο, παρά το γεγονός ότι αυτή ακριβώς η πολιτική έχει σοβαρές συνέπειες για όλη την υφήλιο. Με άλλα λόγια, ένας από τους τρεις κύριους θεσμούς εξουσίας είναι απόλυτα ταγμένος στην υποστήριξη του Ισραήλ. Όπως δήλωσε ένας Δημοκρατικός πρώην Γερουσιαστής, ο Έρνεστ Χόλινγκς, στο τέλος της θητείας του: «Δεν μπορείς εδώ πέρα να έχεις άλλη πολιτική για το Ισραήλ, διαφορετική από αυτήν που σου υπαγορεύει η AIPAC». Ή, όπως είπε κάποτε ο Αριέλ Σαρόν μπροστά σε αμερικανικό κοινό: «Όταν οι άνθρωποι με ρωτούν πώς μπορούν να βοηθήσουν το Ισραήλ, απαντώ: “Βοηθήστε την AIPAC”».

Επηρεάζοντας την εκτελεστική εξουσία

Το Λόμπι επίσης ασκεί σημαντικό έλεγχο στην εκτελεστική εξουσία, πράγμα που εν μέρει οφείλεται στην επιρροή των Εβραίων ψηφοφόρων στις προεδρικές εκλογές. Μολονότι δεν φθάνουν καν το 3% του πληθυσμού, οι Εβραίοι ψηφοφόροι προσφέρουν μεγάλα χρηματικά ποσά για την προεκλογική εκστρατεία των υποψηφίων και των δύο κομμάτων. Η *Washington Post* κάποτε υπολόγισε ότι οι Δημοκρατικοί υποψήφιοι πρόεδροι «εξαρτώνται από τους Εβραίους υποστηρικτές τους για το 60% των χρημάτων [του προεκλογικού τους αγώνα]». ³³ Και καθώς είναι μεγάλο το ποσοστό των Εβραίων ψηφοφόρων που προσέρχονται στις κάλπες, και δεδομένου ότι οι Εβραίοι ψηφοφόροι είναι συγκεντρωμένοι σε πολιτείες-κλειδιά, όπως η Καλιφόρνια, η Φλώριδα, το Ιλλινόις, η Νέα

Υόρκη και η Πενσυλβάνια, οι υποψήφιοι πρόεδροι κάνουν ό,τι είναι δυνατό για να μην τους δυσανεστήσουν.

Οργανώσεις-κλειδιά του Λόμπι κάνουν ό,τι περνά από το χέρι τους έτσι ώστε τυχόν επικριτές του Ισραήλ να μην καταλαμβάνουν σημαντικές θέσεις στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής. Ο Τζίμυ Κάρτερ ήθελε να τοποθετήσει τον Τζωρτζ Μπωλ στο Υπουργείο Εξωτερικών (State Department), γνώριζε όμως ότι ο Μπωλ θεωρείτο επικριτής του Ισραήλ και ότι το Λόμπι θα αντιδρούσε στην υπουργοποίησή του. Έτσι, κάθε φιλόδοξος πολιτικός ωθείται να γίνει ένθερμος υποστηρικτής του Ισραήλ· αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο οι δημόσιοι επικριτές της ισραηλινής πολιτικής έχουν καταλήξει είδος υπό εξαφάνιση στον χώρο του κατεστημένου της εξωτερικής πολιτικής.

Όταν ο Χάουαρντ Ντην ζήτησε από τις ΗΠΑ να αναλάβουν ένα πιο «ακριβοδίκαιο ρόλο» στην αραβοϊσραηλινή διένεξη, ο Γερουσιαστής Τζόζεφ Λίμπερμαν τον κατηγορήσε ότι ήθελε να πουλήσει το Ισραήλ και χαρακτήρισε την δήλωσή του «ανεύθυνη».³⁴ Σχεδόν όλα τα πρώτα ονόματα των Δημοκρατικών Γερουσιαστών υπέγραψαν μια επιστολή που επέκρινε το σχόλιο του Ντην, και η εφημερίδα *Chicago Jewish Star* ανέφερε ότι «ανώνυμοι αποστολείς... έχουν πλημμυρίσει τις θυρίδες του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των Εβραίων ηγετών σε όλη τη χώρα, προειδοποιώντας—χωρίς επαρκείς αποδείξεις—ότι ο Ντην θα αποδειχτεί, κατά κάποιο τρόπο, κακός για το Ισραήλ».³⁵

Αυτή η ανησυχία ήταν παράλογη: στην πραγματικότητα ο Ντην υποστηρίζει το Ισραήλ: ο συνδιευθύνων την προεκλογική εκστρατεία του υπήρξε πρώην πρόεδρος της AIPAC· εξάλλου ο ίδιος ο Ντην υποστήριξε ότι οι προσωπικές του απόψεις για τη Μέση Ανατολή περισσότερο συνέκλιναν με τις θέσεις της

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΔΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

AIPAC παρά με τις μετριοπαθείς απόψεις της οργάνωσης Americans for Peace Now. Απλώς είχε προτείνει, η Ουάσινγκτον να συμπεριφερθεί ως έντιμος διαμεσολαβητής, ώστε «να φέρει τις δυο πλευρές πιο κοντά». Δεν είχε εκφράσει, δηλαδή, καμιά ριζοσπαστική ιδέα· όμως το Λόμπι δεν ανέχεται την ισότιμη μεταχείριση Ισραηλινών και Αράβων.

Κατά την προεδρία του Κλίντον, η πολιτική για το Μεσανατολικό διαμορφωνόταν κατά κύριο λόγο από αξιωματούχους που διατηρούσαν στενούς δεσμούς με το Ισραήλ ή με σημαντικές φιλοϊσραηλινές οργανώσεις. Μεταξύ αυτών, ο Μάρτιν Ίντυκ, πρώην Υποδιευθυντής Έρευνας στην AIPAC και συνιδρυτής του φιλοϊσραηλινού “Ινστιτούτου της Ουάσινγκτον για την Πολιτική στην Εγγύς Ανατολή” (WINEP)· ο Ντένις Ρος, ο οποίος προσχώρησε στο WINEP όταν έφυγε από την κυβέρνηση το 2001· και ο Ααρών Μίλερ, που έχει ζήσει στο Ισραήλ και το επισκέπτεται συχνά.³⁶ Αυτά τα πρόσωπα συγκαταλέγονταν στους πλέον έμπιστους συμβούλους του Κλίντον στη συνάντηση κορυφής του Καμπ Ντέιβιντ, τον Ιούλιο του 2000. Παρ’ όλο που και οι τρεις υποστήριξαν τη διαδικασία ειρήνευσης του Όσλο και έδειξαν να στηρίζουν την ιδέα της δημιουργίας ενός παλαιστινιακού κράτους, εντούτοις κινήθηκαν μέσα στα αποδεκτά από το Ισραήλ πλαίσια.³⁷ Η αμερικανική αντιπροσωπεία δεχόταν υποδείξεις από τον Εχούντ Μπάρακ, εναρμόνιζε εκ των προτέρων τις διαπραγματευτικές της θέσεις με το Ισραήλ και δεν κατέβαζε ανεξάρτητες προτάσεις. Όπως ήταν επόμενο, οι Παλαιστίνιοι διαπραγματευτές παραπονέθηκαν ότι «διαπραγματεύονταν με δυο ισραηλινές ομάδες – μία υπό τη σημαία του Ισραήλ και μία υπό τη σημαία των ΗΠΑ».³⁸

Η κατάσταση είναι ακόμη πιο εξόφθαλμη με την κυβέρνηση Μπους, της οποίας τα στελέχη περιλαμβάνουν ένθερμους υποστηρικτές του Ισραήλ όπως οι Έλιοτ Άμπραμς, Τζων

Μπόλτον, Ι. Λούις (“Σκούτερ”) Λίμπυ, Ντάγκλας Φέιθ, Ρίτσαρντ Περλ, Πωλ Γούλφοβιτς και Ντέιβιντ Γούρμσερ. Όπως θα δούμε, αυτοί οι αξιωματούχοι προωθούν σε μόνιμη βάση πολιτικές τις οποίες προτιμά το Ισραήλ και υποστηρίζουν οι οργανώσεις του Λόμπι.

Χειραγωγώντας τα ΜΜΕ

Το Λόμπι, βεβαίως, δεν θέλει έναν ανοιχτό δημόσιο διάλογο, γιατί ένας τέτοιος διάλογος θα μπορούσε να δημιουργήσει στις συνειδήσεις των Αμερικανών ερωτηματικά για το επίπεδο υποστήριξης που παρέχουν στο Ισραήλ. Κατά συνέπεια, οι φιλοϊσραηλινές οργανώσεις εργάζονται σκληρά για να επηρεάσουν θεσμούς και φορείς που διαμορφώνουν σε μεγάλο βαθμό την κοινή γνώμη.

Η άποψη του Λόμπι επικρατεί στα ΜΜΕ: ο δημοσιογράφος Έρικ Άλτερμαν γράφει ότι στις δημόσιες συζητήσεις μεταξύ ειδημόνων για τη Μέση Ανατολή, «δεσπόζουν άνθρωποι που δεν μπορούν ούτε να φανταστούν ότι θα επικρίνουν το Ισραήλ».³⁹ Παραθέτει ένα κατάλογο 61 «δημοσιογράφων, αρθρογράφων και σχολιαστών από τους οποίους μπορεί κανείς να περιμένει ότι θα υποστηρίξουν το Ισραήλ αυθόρμητα, ανεπιφύλακτα, και κατά τρόπο αντανάκλαστικό». Αντίθετα, βρήκε μόλις πέντε ονόματα ειδημόνων που συστηματικά ασχούν κριτική στις πράξεις των Ισραηλινών ή υποστηρίζουν αραβικές θέσεις. Οι εφημερίδες κατά καιρούς φιλοξενούν άρθρα μη μονίμων συνεργατών που αμφισβητούν την ισραηλινή πολιτική, αλλά η ζυγαριά γέρνει σταθερά προς την άλλη μεριά. Είναι δύσκολο να φανταστούμε οποιοδήποτε αμερικανικό ΜΜΕ ευρείας απήχησης, να δημοσιεύει ένα κείμενο σαν το δικό μας.

Προκατάληψη υπάρχει στη συντακτική γραμμή ακόμη και εφημερίδων όπως οι *Times* της Νέας Υόρκης που κατά καιρούς κριτικάρουν την ισραηλινή πολιτική και μερικές φορές παραδέχονται ότι οι Παλαιστίνιοι έχουν δικαιολογημένα σοβαρά παράπονα, αλλά δεν χειρίζεται το ζήτημα σε ισότιμη βάση. Στα απομνημονεύματά του, ο Μαξ Φράνκελ, πρώην διευθυντής σύνταξης των *Times* της Νέας Υόρκης, παραδέχεται ότι η προσωπική του στάση καθόριζε τις αποφάσεις του ως συντάκτη: «Ήμουν πολύ πιο βαθιά αφοσιωμένος στο Ισραήλ απ' ό,τι τολμούσα να παραδεχτώ ... Ενθαρρυμένος από τις γνώσεις μου για το Ισραήλ και από τις φιλίες που διατηρούσα εκεί, έγραφα εγώ ο ίδιος τα περισσότερα άρθρα μας για το Μεσανατολικό. Όπως αντιλαμβάνονταν περισσότερο οι Άραβες παρά οι Εβραίοι αναγνώστες, έγραφα από φιλοϊσραηλινή σκοπιά.»⁴⁰

43.

θουντικό στέλεχος του CNN έχει πει ότι υπάρχουν φορές που δέχεται 6.000 ηλεκτρονικά μηνύματα μέσα σε μια μέρα, με διαμαρτυρίες για κάποιο ρεπορτάζ.⁴¹ Τον Μάιο του 2003, η φιλοϊσραηλινή Επιτροπή για την Ακριβή Ειδησεογραφική Κάλυψη της Μέσης Ανατολής στην Αμερική (C.A.M.E.R.A.) οργάνωσε συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας έξω από τους ραδιοσταθμούς της NPB (Εθνικής Δημόσιας Ραδιοφωνίας), σε 33 πόλεις. Επίσης προσπάθησε να πείσει τους συνδρομητές να σταματήσουν να υποστηρίζουν την NPB ώσπου να αρχίσει να καλύπτει τις ειδήσεις από τη Μέση Ανατολή κατά τρόπο πιο φιλικό προς το Ισραήλ. Ο ραδιοσταθμός της NPB Βοστώνης (WBUR), αναφέρεται ότι έχασε πάνω από ένα εκατομύριο δολάρια ως αποτέλεσμα αυτών των κινητοποιήσεων. Ακόμη περισσότερο πίεση στο NPB ασκήθηκε από φιλοϊσραηλινά μέλη του Κονγκρέσου, που ζήτησαν να γίνει λογιστικός έλεγχος και να υπάρξει μεγαλύτερη επιτήρηση της ειδησεογραφικής κάλυψης του Μεσανατολικού.

Όλα αυτά βοηθούν να εξηγηθεί το γιατί στα αμερικανικά ΜΜΕ η κριτική της ισραηλινής πολιτικής είναι ισχνή, σπάνια αμφισβητείται η σχέση Ουάσινγκτον-Ισραήλ, και μόνο περιστασιακά γίνεται λόγος για την επίδραση του Λόμπι στην πολιτική των ΗΠΑ.

Δεξαμενές σκέψης που σκέπτονται προς μια κατεύθυνση

Η ισραηλινή πλευρά κυριαρχεί επίσης στις «δεξαμενές σκέψης» (think tanks) που παίζουν σημαντικό ρόλο, όχι μόνο στη διαμόρφωση της δημόσιας συζήτησης αλλά και στη χάραξη της πολιτικής. Το Λόμπι δημιούργησε τη δική του δεξαμενή σκέψης το 1985, όταν ο Μάρτιν Ίντυκ βοήθησε να ιδρυθεί το

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

WINEP (“Ινστιτούτο της Ουάσινγκτον για την Πολιτική στην Εγγύς Ανατολή”).⁴² Παρ’ όλο που το WINEP δεν προβάλλει τις διασυνδέσεις του με το Ισραήλ –αντίθετα, ισχυρίζεται ότι προσφέρει «μια ισορροπημένη και ρεαλιστική» άποψη πάνω σε θέματα της Μέσης Ανατολής–, χρηματοδοτείται και διευθύνεται από άτομα που εργάζονται για την προώθηση των ισραηλινών θέσεων.

Η επιρροή του Λόμπι, ωστόσο, εκτείνεται πολύ πιο πέρα από το WINEP. Τα τελευταία 25 χρόνια, φιλοϊσραηλινές δυνάμεις έχουν αποκτήσει ισχυρή παρουσία στο Αμερικανικό Ινστιτούτο Επιχειρήσεων, το Ίδρυμα Brookings, το Κέντρο για την Πολιτική Ασφαλείας, το Ινστιτούτο Έρευνας για την Εξωτερική Πολιτική, το Ίδρυμα Πολιτιστικής Κληρονομιάς, το Ινστιτούτο Hudson, το Ινστιτούτο Ανάλυσης της Εξωτερικής Πολιτικής και το Εβραϊκό Ινστιτούτο Υποθέσεων Εθνικής Ασφάλειας (JINSA). Αυτές οι δεξαμενές σκέψης προσλαμβάνουν ελάχιστους –αν έχουν προσλάβει ποτέ έστω και έναν– επικριτές της αμερικανικής υποστήριξης προς το Ισραήλ.

Ας πάρουμε για παράδειγμα το Ίδρυμα Brookings. Για πολλά χρόνια, ο πιο έμπειρος ειδικός του για τη Μέση Ανατολή ήταν ο Ουίλιαμ Κουάντ, πρώην αξιωματούχος του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας, με επάξια κερδισμένη φήμη για αμεροληψία στο θέμα της αραβοϊσραηλινής διένεξης. Σήμερα, ωστόσο, το έργο του Ιδρύματος Brookings πάνω σε αυτά τα θέματα καλύπτει για λογαριασμό του το Κέντρο Μεσανατολικών Σπουδών Saban, που χρηματοδοτείται από τον Χάιμ Σάμπαν, έναν Αμερικανοϊσραηλινό επιχειρηματία και ένθερμο Σιωνιστή. Διευθυντής του Κέντρου είναι ο πανταχού παρών Μάρτιν Ίντυκ. Έτσι, αυτό που κάποτε υπήρξε ένα πολιτικά αδέσμευτο ινστιτούτο, τώρα αποτελεί ένα ακόμη μέλος της φιλοϊσραηλινής χορωδίας.

Αστυνόμευση των πανεπιστημίων

Στα πανεπιστήμια το Λόμπι συνάντησε τις μεγαλύτερες δυσκολίες στην προσπάθειά του να φιμώσει τον ελεύθερο διάλογο. Τη δεκαετία του 1990, όταν είχε ξεκινήσει η διαδικασία ειρήνευσης του Όσλο, η κριτική προς το Ισραήλ ήταν ήπια· όμως με την κατάρρευση της διαδικασίας και την άνοδο του Σαρόν στην εξουσία, η κριτική άρχισε να οξύνεται, ώσπου ξεσηκώθηκε κατακραυγή όταν οι ένοπλες δυνάμεις του Ισραήλ ανακατέλαβαν τη Δυτική Όχθη την άνοιξη του 2002, και χρησιμοποιήθηκαν για να καταπνίγει η δεύτερη Ιντιφάντα.

Το Λόμπι κινήθηκε άμεσα για να «ξανακερδίσει τα πανεπιστήμια». Νέες ομάδες ξεφύτρωσαν, όπως το “Καραβάνι της Δημοκρατίας”, το οποίο προσκαλούσε Ισραηλινούς ομιλητές στα κολλέγια των ΗΠΑ.⁴³ Μπήκαν στη μάχη και παλαιότερες ομάδες όπως το “Εβραϊκό Συμβούλιο Δημοσίων Υποθέσεων” και η Χιλλέλ, και μια νέα ομάδα, ο “Συνασπισμός Israel on Campus”, σχηματίστηκε για να συντονίζει όλους όσους τώρα προσπαθούσαν να προωθήσουν τα συμφέροντα του Ισραήλ στα πανεπιστήμια. Τέλος, η AIPAC τριπλασίασε τις δαπάνες της για προγράμματα παρακολούθησης των πανεπιστημιακών δραστηριοτήτων και για την εκπαίδευση νέων υποστηρικτών του Ισραήλ, ώστε «να πολλαπλασιαστεί ο αριθμός φοιτητών που θα συμμετάσχουν, στον χώρο των πανεπιστημίων ... στην εθνική προσπάθεια υπέρ του Ισραήλ».⁴⁴

Το Λόμπι επίσης παρακολουθεί τι γράφουν και τι διδάσκουν οι καθηγητές. Τον Σεπτέμβριο του 2002, οι Μάρτιν Κρέιμερ και Ντάνιελ Πάιπς, δυο παθιασμένοι φιλοϊσραηλινοί νεοσυντηρητικοί, δημιούργησαν μια ιστοσελίδα, το Campus Watch (“Παρατηρητήριο των Πανεπιστημίων”) που αναρτού-

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

σε φακέλους υπόπτων πανεπιστημιακών και παρότρυνε τους φοιτητές να αναφέρουν σχόλια ή συμπεριφορές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν εχθρικά προς το Ισραήλ.⁴⁵ Αυτή η απροκάλυπτη απόπειρα να καταρτίσουν «μαύρη λίστα» και να εκφοβίσουν επιστήμονες και ανθρώπους του πνεύματος, προκάλεσε σκληρότατη αντίδραση. Οι Πάιπς και Κρέιμερ τελικά αφαίρεσαν τους φακέλους καθηγητών, παρ' όλα αυτά η ιστοσελίδα εξακολουθεί να καλεί τους φοιτητές να αναφέρουν κάθε «αντι-ισραηλινή» δραστηριότητα.

Ομάδες μέσα από το Λόμπι επίσης στρέφουν τα πυρά τους ενάντια σε συγκεκριμένους καθηγητές και πανεπιστήμια. Το Κολούμπια έχει γίνει συχνά στόχος, αναμφίβολα επειδή ο εκλιπών Έντουαρντ Σαϊντ ανήκε στο ακαδημαϊκό προσωπικό του. «Μπορεί κανείς να είναι βέβαιος, ότι κάθε δημόσια δήλωση από πλευράς του αξιότιμου κριτικού Έντουαρντ Σαϊντ η οποία θα υποστηρίζει τους Παλαιστίνιους θα έχει ως αποτέλεσμα εκατοντάδες email, επιστολές, και δημοσιογραφικά σχόλια που θα μας καλούν να αποκηρύξουμε τον Σαϊντ, να του επιβάλουμε κυρώσεις ή να τον απολύσουμε», ανέφερε ο Τζόναθαν Κόουλ, πρώην κοσμήτορας του πανεπιστημίου.⁴⁶ Ακριβώς το ίδιο συνέβη όταν το Κολούμπια προσέλαβε τον ιστορικό Ρασίντ Καλίντι από το Σικάγο. Το ίδιο πρόβλημα αντιμετώπισε και το Πρίνστον λίγα χρόνια αργότερα, εν όψει της απόσπασης του Καλίντι από το Κολούμπια.⁴⁷

Ένα κλασικό παράδειγμα της προσπάθειας να αστυνομευτεί η ακαδημαϊκή κοινότητα προέκυψε στα τέλη του 2004, όταν το “David Project” παρήγαγε ένα φιλμ που διατεινόταν ότι μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού στο Πρόγραμμα Μεσανατολικών Σπουδών του Κολούμπια ήταν αντισημίτες και εκφοβίζαν Εβραίους φοιτητές που υπεράσπιζαν το Ισραήλ.⁴⁸ Αρχικά το Κολούμπια βρέθηκε σε εξαιρετικά δύσκολη θέση,

αλλά στη συνέχεια, μια επιτροπή προσωπικού που ανέλαβε να ερευνήσει τις καταγγελίες δεν βρήκε ίχνος αντισημιτισμού· το μόνο περιστατικό που ίσως άξιζε να σημειωθεί ήταν ότι ένας καθηγητής είχε «απαντήσει εν θερμώ» στην ερώτηση κάποιου φοιτητή. Η επιτροπή ανακάλυψε επίσης ότι οι πανεπιστημιακοί που καταγγέλλονταν είχαν γίνει οι ίδιοι στόχοι μιας ανοιχτής εκστρατείας εκφοβισμού.

Ίσως το πιο ανησυχητικό απ' όλα αυτά είναι οι προσπάθειες που έχουν καταβάλει εβραϊκές ομάδες να πείσουν το Κονγκρέσο να θεσμοθετήσει μηχανισμούς για να παρακολουθούνται τα λεγόμενα των καθηγητών.⁴⁹ Αν το καταφέρουν αυτό, τότε θα διακοπεί η ομοσπονδιακή χρηματοδότηση των πανεπιστημίων που θα κριθεί ότι «ευνοούν την προκατάληψη» κατά του Ισραήλ. Οι προσπάθειές τους δεν έχουν ακόμη ευοδωθεί· όμως δείχνουν καθαρά πόση σημασία έχει για τις φιλοϊσραηλινές ομάδες ο έλεγχος του ελεύθερου διαλόγου.

Πρόσφατα, κάμποσοι Εβραίοι φιλόανθρωποι χρηματοδότησαν την ανάπτυξη νέων Προγραμμάτων Ισραηλινών Σπουδών (πέρα από τα 130 ήδη υπάρχοντα προγράμματα) έτσι ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των φιλο-ισραηλινών επιστημόνων στα πανεπιστήμια. Τον Μάιο του 2003, το Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης (NYU) ανακοίνωσε την ίδρυση του Κέντρου Ισραηλινών Σπουδών Taub· αντίστοιχα προγράμματα έχουν δρομολογηθεί στο Μπέρκλεϋ, στο Μπράντς και στο Έμπορυ. Διοικητικά στελέχη των πανεπιστημίων υπογραμμίζουν την εκπαιδευτική τους αξία, αλλά η αλήθεια είναι ότι ο στόχος τους κατά κύριο λόγο είναι να προαγάγουν και να εξωραΐσουν την εικόνα του Ισραήλ. Ο Φρεντ Λάφφερ, διευθυντής του Ιδρύματος Taub, διευκρινίζει ότι το ίδρυμά του χρηματοδότησε το Κέντρο Ισραηλινών Σπουδών του NYU, έτσι ώστε να αντισταθ-

μιστούν «οι αραβικές [*sic*] απόψεις» που πιστεύει ότι δεσπόζουν στα Μεσανατολικά προγράμματα του ΝΥΥ.⁵⁰

Ο Μέγας Σιγαστήρας

Καμιά συζήτηση για το Λόμπι δεν θα μπορούσε να είναι ολοκληρωμένη, αν δεν εξέταζε ένα από τα πιο ισχυρά του όπλα: την κατηγορία του αντισημιτισμού. Οποιοσδήποτε επικρίνει τις πράξεις του Ισραήλ ή υποστηρίζει ότι οι φιλοϊσραηλινές ομάδες ασκούν υπερβολικά μεγάλη επιρροή στην πολιτική των ΗΠΑ για το Μεσανατολικό –μια επιρροή για την οποία η ΑΙΡΑC είναι περήφανη–, έχει πολλές πιθανότητες να χαρακτηριστεί αντισημίτης. Μάλιστα, οποιοσδήποτε διανοηθεί να ισχυριστεί ότι *υπάρχει* ισραηλινό Λόμπι διατρέχει τον κίνδυνο να κατηγορηθεί για αντισημιτισμό – παρ’όλο που τα ίδια τα ισραηλινά ΜΜΕ κάνουν λόγο για το “Εβραϊκό Λόμπι” της Αμερικής. Με άλλα λόγια, το Λόμπι αφ’ ενός κομπάζει για την δύναμη και την επιρροή του και αφ’ ετέρου επιτίθεται σε όποιον εφιστά την προσοχή σε αυτά. Η τακτική είναι άκρως αποτελεσματική: κανείς δεν θέλει να κατηγορηθεί για αντισημιτισμό.

Οι Ευρωπαίοι είναι πιο πρόθυμοι από τους Αμερικανούς να επικρίνουν την ισραηλινή πολιτική, πράγμα που κάποιιοι το αποδίδουν στην επανεμφάνιση του αντισημιτισμού στην Ευρώπη. «Οδηγούμαστε σιγά-σιγά στο άσχημο σημείο όπου βρισκόμασταν κατά την δεκαετία του 1930», δήλωσε ο Αμερικανός πρεσβευτής στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις αρχές του 2004.⁵¹ Μια αποτίμηση του μεγέθους του αντισημιτισμού είναι αρκετά περίπλοκη υπόθεση· όμως ο όγκος των μαρτυριών δείχνει προς την αντίθετη κατεύθυνση. Την άνοιξη του 2004, όταν οι μομφές για ευρωπαϊκό αντισημιτισμό ακούγονταν

παντού στην Αμερική, δύο ξεχωριστές δημοσκοπήσεις της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης (για λογαριασμό της “Αμερικανικής Ένωσης Αντι-Δυσφήμισης” – Anti-Defamation League– που εδρεύει στις ΗΠΑ και του “Ερευνητικού Κέντρου Pew για τον Λαό και τον Τύπο”) βρήκαν ότι στην πραγματικότητα ο αντισημιτισμός έφθινε.⁵² Αντιθέτως, τη δεκαετία του 1930, ήταν όχι μόνο πολύ διαδεδομένος μεταξύ των Ευρωπαίων όλων των τάξεων αλλά και ευρύτερα αποδεκτός.

Το Λόμπι και οι φίλοι του συχνά περιγράφουν τη Γαλλία ως την πλέον αντισημιτική χώρα στην Ευρώπη. Όμως το 2003, ο επικεφαλής της γαλλικής εβραϊκής κοινότητας δήλωσε ότι «η Γαλλία δεν είναι περισσότερο αντισημιτική από την Αμερική». Σε πρόσφατο άρθρο της η ισραηλινή εφημερίδα *Χααρέτς* δημοσίευσε ανακοίνωση της γαλλικής αστυνομίας ότι τα αντισημιτικά περιστατικά μειώθηκαν σχεδόν κατά 50% μέσα στο 2005· κι αυτό παρ’ όλο που η Γαλλία έχει τον μεγαλύτερο αριθμό Μουσουλμάνων από οποιαδήποτε άλλη χώρα της Ευρώπης.⁵³ Τέλος, όταν ένας Γαλλοεβραίος δολοφονήθηκε πρόσφατα στο Παρίσι από μια μουσουλμανική συμμορία, μυριάδες διαδηλωτές κατέβηκαν στους δρόμους να καταδικάσουν τον αντισημιτισμό. Ο Ζακ Σιράκ και ο Ντομινίκ ντε Βιλπέν παρέστησαν στην κηδεία του θύματος σε ένδειξη συμπαραστάσης.

Κανείς δεν αρνείται ότι υπάρχει αντισημιτισμός σε κύκλους των Μουσουλμάνων της Ευρώπης, που εν μέρει πυροδοτείται από τις πράξεις του Ισραήλ σε βάρος των Παλαιστινίων, και εν μέρει είναι απροκάλυπτος ρατσισμός. Αλλά αυτό είναι ένα ξεχωριστό ζήτημα, που έχει πολύ μικρή σχέση με το αν γενικά η Ευρώπη σήμερα μοιάζει με την Ευρώπη της δεκαετίας του 1930. Κανείς δεν αρνείται επίσης ότι εξακολουθούν να υπάρχουν στην Ευρώπη κάποιοι γηγενείς άσπονδοι αντισημίτες (ό-

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

πως υπάρχουν και στις ΗΠΑ)· όμως είναι ολιγάριθμοι, και οι απόψεις τους απορρίπτονται από την συντριπτική πλειονότητα των Ευρωπαίων.

Οι υπερασπιστές του Ισραήλ, όταν πιέζονται να μιλήσουν πιο συγκεκριμένα και να μην αρκούνται σε αναπόδεικτες αιτιάσεις, προβάλλουν τον ισχυρισμό ότι υπάρχει ένας «νέος αντισημιτισμός», τον οποίο εξισώνουν με την κριτική κατά του Ισραήλ.⁵⁴ Με άλλα λόγια, αν επικρίνεις την πολιτική του Ισραήλ, είσαι εξ ορισμού αντισημίτης. Όταν η σύνοδος της Εκκλησίας της Αγγλίας ψήφισε πρόσφατα την αποχώρησή της από την εταιρεία Caterpillar Inc –με την αιτιολογία ότι η τελευταία παράγει τις μπουλντόζες που χρησιμοποιούν οι Ισραηλινοί για να κατεδαφίζουν σπίτια Παλαιστινίων–, ο Αρχιεπίσκοπος διαμαρτυρήθηκε λέγοντας ότι αυτό θα είχε «δυσμενέστατες επιπτώσεις επί των... εβραίο-χριστιανικών σχέσεων στην Βρετανία»· ενώ ο Ραββίνος Τόνου Μπέφιλντ, επικεφαλής του κινήματος Ανασυγκρότησης, δήλωσε: «Υπάρχει το σοβαρό πρόβλημα του αντισιωνιστικού αισθήματος το οποίο τείνει προς τον αντισημιτισμό, και έχει αρχίσει να εκδηλώνεται στα λαϊκά στρώματα, ακόμη και μέσα στην ίδια την Εκκλησία». Όμως το μόνο έγκλημα της Εκκλησίας ήταν το ότι διαμαρτυρήθηκε για την πολιτική της κυβέρνησης του Ισραήλ.

Κατηγορούνται επίσης οι επικριτές του Ισραήλ ότι τα κριτήριά τους είναι άδικα ή ότι αμφισβητούν το δικαίωμά του να υπάρχει. Αλλά και αυτές οι κατηγορίες είναι ψευδείς. Οι Δυτικοί επικριτές του Ισραήλ σχεδόν ποτέ δεν αμφισβητούν το δικαίωμά του να υπάρχει: αντιτίθενται στη συμπεριφορά του προς τους Παλαιστινίους, όπως άλλωστε αντιτίθενται ακόμη και κάποιοι Ισραηλινοί. Ούτε κρίνεται άδικο το Ισραήλ. Η μεταχείριση των Παλαιστινίων επισύρει κριτική γιατί αντίκειται στην ευρύτατα αποδεκτή έννοια των Ανθρωπίνων Δικαιωμά-

των, στο Διεθνές Δίκαιο και στην Αρχή της Αυτοδιάθεσης των Εθνών. Επ' αυτών, άλλωστε, δεν είναι το Ισραήλ το μόνο κράτος που αντιμετωπίζει σκληρή κριτική.

Δαιμονοποιώντας τους Παλαιστίνιους

Λίγοι θυμούνται ότι το φθινόπωρο του 2001 και –ιδιαίτερα– την άνοιξη του 2002, η κυβέρνηση Μπους προσπάθησε να μειώσει τον αντιαμερικανισμό στον αραβικό κόσμο και να υποσκάψει την υποστήριξη που δέχονταν οι τρομοκρατικές οργανώσεις όπως η Αλ Κάιντα, βάζοντας φρένο στην επεκτατική πολιτική του Ισραήλ στα Κατεχόμενα και συνηγορώντας υπέρ της δημιουργίας ενός Παλαιστινιακού κράτους.

Ο Μπους είχε στα χέρια του σημαντικά πλεονεκτήματα: Θα μπορούσε να απειλήσει ότι θα μείωνε την οικονομική και διπλωματική υποστήριξη προς το Ισραήλ· είναι σχεδόν βέβαιο ότι ο αμερικανικός λαός θα τον υποστήριζε. Μια δημοσκόπηση τον Μάιο του 2003 έδειξε ότι πάνω από το 60% των Αμερικανών θα δέχονταν να διακοπεί η βοήθεια, αν το Ισραήλ αντιστεκόταν στην αμερικανική πίεση για τον τερματισμό της διένεξης. Το ποσοστό άγγιζε το 70% των «πολιτικά ενεργών» πολιτών. Μάλιστα, το 73% των ερωτηθέντων υποστήριξαν ότι οι ΗΠΑ δεν θα έπρεπε να ευνοούν κανένα από τα αντιμαχόμενα μέρη.

Παρ' όλα αυτά, η κυβέρνηση δεν στάθηκε ικανή να αλλάξει την πολιτική του Ισραήλ, και η Ουάσινγκτον κατέληξε να την υποστηρίζει. Με τον καιρό, η κυβέρνηση επίσης υιοθέτησε τις δικαιολογίες που πρόβαλλε το Ισραήλ, κι έτσι άρχισε η αμερικανική ρητορική να μιμείται την ισραηλινή. Ένας πρωτοσέλιδος τίτλος της *Washington Post*, τον Φεβρουάριο του 2003, α-

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

νακεφαλαίωνε την κατάσταση: «Ο Μπους και ο Σαρόν σχεδόν ταυτίζονται στο Μεσανατολικό».⁵⁵

Ο κύριος λόγος αυτής την αλλαγής ήταν το Λόμπι.

Η ιστορία ξεκινάει στα τέλη Σεπτεμβρίου του 2001, όταν ο Μπους άρχισε να παροτρύνει τον Σαρόν να δείξει αυτοσυγκράτηση στα Κατεχόμενα. Επίσης, τον πίεζε να επιτρέψει στον Ισραηλινό Υπουργό Εξωτερικών, Σιμόν Πέρες, να συναντηθεί με τον Γιάσερ Αραφάτ, παρ' όλο που ο ίδιος ο Μπους επέκρινε σφόδρα την ηγεσία Αραφάτ. Μάλιστα, ο Μπους δήλωσε δημοσίως ότι υποστήριζε την δημιουργία ενός Παλαιστινιακού κράτους.⁵⁶ Θορυβημένος ο Σαρόν τον κατηγορήσε ότι προσπαθούσε «να κατευνάσει τους Άραβες σε βάρος μας» και προειδοποίησε ότι το Ισραήλ «δεν θα γίνει Τσεχοσλοβακία».⁵⁷

Ειπώθηκε τότε ότι ο Μπους εξοργίστηκε που τον συνέκριναν με τον Τσάμπερλαιν,* και ο εκπρόσωπος τύπου του Λευκού Οίκου χαρακτήρισε τις δηλώσεις του Σαρόν «απαράδεκτες». Ο Σαρόν ζήτησε τυπικά συγγνώμη, σύντομα όμως ένωσε τις δυνάμεις του με το Λόμπι για να πείσει την κυβέρνηση και τον αμερικανικό λαό ότι οι ΗΠΑ και το Ισραήλ αντιμετώπιζαν μια κοινή απειλή: την τρομοκρατία. Ισραηλινοί αξιωματούχοι και εκπρόσωποι του Λόμπι επέμεναν ότι δεν υπήρχε καμία ουσιαστική διαφορά μεταξύ Αραφάτ και Οσάμα Μπιν Λάντεν. Οι ΗΠΑ και το Ισραήλ, δήλωσαν, θα έπρεπε να

* (Σ.τ.ε.): Πρωθυπουργός της Βρετανίας (Μάιος 1937-Μάιος 1940), ο οποίος είχε ακολουθήσει μια «κατευναστική» πολιτική έναντι της Γερμανίας του Χίτλερ – που αποκορυφώθηκε με την υπογραφή της Συνθήκης του Μονάχου το 1938: η συνθήκη ικανοποιούσε όλες τις απαιτήσεις του Χίτλερ, αφήνοντας έτσι ανυπεράσπιστα την Τσεχοσλοβακία απέναντι στον γερμανικό επεκτατισμό.

απομονώσουν τον εκλεγμένο ηγέτη των Παλαιστινίων και να διακόψουν κάθε σχέση μαζί του.⁵⁸

Το Λόμπι έπιασε δουλειά και στο Κονγκρέσο. Στις 16 Νοεμβρίου, 89 Γερουσιαστές έστειλαν στον Μπους μια επιστολή όπου τον επαινούσαν για την άρνησή του να συναντηθεί με τον Αραφάτ· όμως επίσης απαιτούσαν από την κυβέρνηση των ΗΠΑ να άρει κάθε περιορισμό των αντιποίνων του Ισραήλ κατά των Παλαιστινίων. Η κυβέρνηση, έγραφαν στην επιστολή, πρέπει δημοσίως να δηλώσει ότι υποστηρίζει το Ισραήλ. Σύμφωνα με τους *Times* της Νέας Υόρκης, η επιστολή «είχε προκύψει» δυο βδομάδες νωρίτερα, σε μία συνάντηση «των ηγετών της Αμερικανο-Εβραϊκής κοινότητας με σημαίνοντες Γερουσιαστές»· η εφημερίδα πρόσθετε ότι η ΑΙΡΑC «συμμετείχε ενεργά στην σύνταξη της επιστολής, παρέχοντας συμβουλές».⁵⁹

Μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου, οι σχέσεις Τελ Αβίβ-Ουάσινγκτον είχαν βελτιωθεί σημαντικά. Αυτό οφειλόταν εν μέρει στις προσπάθειες του Λόμπι, αλλά και στην αρχική νίκη της Αμερικής στο Αφγανιστάν, που μείωσε την αίσθηση ότι υπήρχε ανάγκη αραβικής υποστήριξης για την αντιμετώπιση της Αλ Κάιντα. Αρχές Δεκεμβρίου, ο Σαρόν επισκέφθηκε τον Λευκό Οίκο και είχε μια φιλική συνάντηση με τον Μπους.

Τον Απρίλιο του 2002, προέκυψαν ξανά σοβαρά προβλήματα, με την επιχείρηση “Ασπίδα Προστασίας” του ισραηλινού στρατού ο οποίος επανέκτησε τον έλεγχο όλων σχεδόν των παλαιστινιακών περιοχών της Δυτικής Όχθης. Ο Μπους γνώριζε ότι οι ενέργειες του Ισραήλ θα έβλαπταν την εικόνα της Αμερικής στον ισλαμικό κόσμο και θα υπονόμευαν τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας. Απαίτησε, λοιπόν, από τον Σαρόν «να σταματήσει τις επιδρομές και να αρχίσει την αποχώρηση». Επανέλαβε το μήνυμά του δυο μέρες αργότερα εκφρά-

ζοντας την επιθυμία του «να αποχωρήσει το Ισραήλ χωρίς καθυστέρηση». Στις 7 Απριλίου, η Κοντολίζα Ράις, τότε σύμβουλος Εθνικής Ασφάλειας του Μπους, δήλωσε στους δημοσιογράφους: «“Χωρίς καθυστέρηση” σημαίνει χωρίς καθυστέρηση. Σημαίνει τώρα». Την ίδια μέρα, ο Κόλιν Πάουελ ξεκίνησε για τη Μέση Ανατολή με σκοπό να πείσει τις δυο πλευρές να σταματήσουν τον πόλεμο και να αρχίσουν τις διαπραγματεύσεις.

Το Ισραήλ και το Λόμπι ενεργοποιήθηκαν άμεσα. Φιλοϊσραηλινοί αξιωματούχοι που υπηρετούσαν στο γραφείο του Αντιπροέδρου των ΗΠΑ και στο Πεντάγωνο, καθώς και νεοσυνηρητικοί ειδήμονες όπως ο Ρόμπερτ Κέιγκαν και ο Γουίλιαμ Κρίστολ, άρχισαν να πιέζουν τον Πάουελ. Έφτασαν να τον κατηγορήσουν ότι «κατ’ ουσίαν εξάλειψε τη διάκριση μεταξύ των τρομοκρατών και εκείνων που μάχονταν τους τρομοκράτες».⁶⁰ Ο ίδιος ο Μπους πιεζόταν από Εβραίους ηγέτες και Χριστιανούς Ευαγγελιστές. Ο Τομ Ντιλέι και ο Ντικ Άρμεϊν εκφράζονταν απερίφραστα για την ανάγκη να υποστηριχθεί το Ισραήλ, και ο πρώτος, μαζί με τον Τρεντ Λοτ, ηγέτη της μειοψηφίας στην Γερουσία, επισκέφτηκαν τον Λευκό Οίκο και προειδοποίησαν τον Μπους να κάνει πίσω.

Το πρώτο σημάδι υποχώρησης του Μπους φάνηκε στις 11 Απριλίου –μόλις μια εβδομάδα αφότου είχε πει στον Σαρόν να αποχωρήσει–, όταν ο εκπρόσωπος τύπου του Λευκού Οίκου είπε ότι ο πρόεδρος πιστεύει πως ο Σαρόν είναι «ένας άνθρωπος της ειρήνης». Ο Μπους επανέλαβε δημοσίως τη δήλωσή αυτή όταν επέστρεψε ο Πάουελ από την ανεπιτυχή αποστολή του, και είπε στους δημοσιογράφους ότι ο Σαρόν είχε ανταποκριθεί ικανοποιητικά στην έκκλησή του για πλήρη και άμεση αποχώρηση. Ο Σαρόν δεν είχε κάνει τίποτε τέτοιο, αλλά ο Μπους δεν είχε πια καμία όρεξη να το κάνει θέμα.

Στο μεταξύ, δραστηριοποιήθηκε και το Κονγκρέσο προς την κατεύθυνση της υποστήριξης του Σαρόν. Στις 2 Μαΐου αντιπαρήλθε τις αντιρρήσεις της κυβέρνησης και πέρασε δύο ψηφίσματα που επιβεβαίωναν για άλλη μια φορά την υποστήριξή του στο Ισραήλ (στη Γερουσία οι ψήφοι ήταν 94 υπέρ και 2 κατά· ενώ στο Κοινοβούλιο πέρασε με 352 υπέρ και 21 κατά). Και τα δυο ψηφίσματα δήλωναν ότι οι ΗΠΑ «συμπαρίστανται στο Ισραήλ» και ότι οι δυο χώρες «σύμφωνα με το ψήφισμα του Κοινοβουλίου» «έχουν τώρα επιδοθεί σε ένα κοινό αγώνα κατά της τρομοκρατίας». Το ίδιο ψήφισμα καταδίκασε «την συνεχιζόμενη υποστήριξη και τον συντονισμό της τρομοκρατίας από πλευράς του Γιάσερ Αραφάτ», ο οποίος τώρα παρουσιαζόταν ως η καρδιά του προβλήματος της τρομοκρατίας. Και τα δυο ψηφίσματα συντάχθηκαν με τη βοήθεια του Λόμπι. Λίγες μέρες αργότερα, μια αντιπροσωπεία του Κονγκρέσου που στάλθηκε στο Ισραήλ για επιτόπια έρευνα, δήλωσε ότι ο Σαρόν θα έπρεπε να αντισταθεί στις αμερικανικές πιέσεις να διαπραγματευτεί με τον Αραφάτ.⁶¹ Στις 9 Μαΐου, μια κοινοβουλευτική υποεπιτροπή έγκρισης κονδυλίων συνεδρίασε για να συζητήσει τη δυνατότητα να δοθούν στο Ισραήλ εκτάκτως 200 εκατομμύρια δολάρια για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας. Ο Πάουελ αντιτάχθηκε σε αυτή την απόφαση αλλά το Λόμπι την υποστήριξε και ο Πάουελ έχασε.⁶²

Με δυο λόγια, ο Σαρόν και το Λόμπι αναμετρήθηκαν με τον Πρόεδρο των ΗΠΑ και θριάμβευσαν. Ο Χεμί Σαλέβ, δημοσιογράφος της ισραηλινής εφημερίδας *Μααρίβ*, έγραψε ότι οι βοηθοί του Σαρόν «δεν μπορούσαν να κρύψουν την ικανοποίησή τους για την αποτυχία του Πάουελ». Μάλιστα, κοκορεύονταν ότι «ο Σαρόν είδε το ασπράδι των ματιών του Προέδρου Μπους, αλλά ο Πρόεδρος τα ανοιγόκλεισε πρώτος». Κι όμως,

καθοριστικό ρόλο στο να ηττηθεί ο Μπους έπαιξαν οι φιλοϊσραηλινοί παράγοντες που δρουν εντός των ΗΠΑ – όχι ο Σαρόν ή το Ισραήλ.

Από τότε η κατάσταση ελάχιστα έχει αλλάξει. Η κυβέρνηση Μπους αρνήθηκε κάθε επαφή με τον Αραφάτ. Μετά τον θάνατο του Αραφάτ, αγκάλιασε τον νέο Παλαιστίνιο ηγέτη, Μαχμούντ Αμπάς, αλλά έχει κάνει ελάχιστα για να τον βοηθήσει. Ο Σαρόν συνέχισε να αναπτύσσει το σχέδιό του για την επιβολή μιας μονομερούς λύσης, βασισμένης στην «απαγκίστρωση» από τη Γάζα και στην συνεχιζόμενη επέκταση στη Δυτική Όχθη. Αρνήθηκε να διαπραγματευτεί με τον Αμπάς, έτσι ώστε να μην του δώσει την παραμικρή δυνατότητα να παρουσιάσει κάποια απτά πλεονεκτήματα στους Παλαιστίνιους. Έτσι, η στρατηγική του Σαρόν συνέβαλε άμεσα στην εκλογική νίκη της Χαμάς. Και με τη Χαμάς στην εξουσία, το Ισραήλ έχει μια ακόμη δικαιολογία για να μη προχωρήσει σε διαπραγματεύσεις. Η αμερικανική κυβέρνηση υποστήριξε τις πράξεις του Σαρόν (και εκείνες του διαδόχου του, Εχούντ Ολμέρτ). Επιπλέον, ο Μπους έχει επικροτήσει τις μονομερείς ισραηλινές προσαρτήσεις στα Κατεχόμενα – ανατρέποντας έτσι την δεδηλωμένη πολιτική όλων των Αμερικανών προέδρων από τον Λύντον Τζόνσον και μετά.⁶³

Αμερικανοί αξιωματούχοι έχουν επικρίνει σε ήπιους τόνους λίγες ισραηλινές ενέργειες· όμως ελάχιστα έχουν κάνει για να βοηθήσουν στη δημιουργία ενός βιώσιμου παλαιστινιακού κράτους. Ο Σαρόν «έχει τυλίξει τον Μπους γύρω από το μικρό του δακτυλάκι», είπε ο πρώην σύμβουλος για θέματα ασφαλείας, Μπρεντ Σκόουκροφτ, τον Οκτώβριο του 2004. Αν επιχειρήσει ο Μπους να αποστασιοποιήσει τις ΗΠΑ από το Ισραήλ, ή ακόμη να επικρίνει τις ισραηλινές ενέργειες στα Κατεχόμενα, είναι βέβαιο ότι θα αντιμετωπίσει την οργή του Λό-

μπι και των υποστηρικτών του στο Κονγκρέσο.

Οι Δημοκρατικοί υποψήφιοι για την προεδρία το έχουν πάρει απόφαση ότι έτσι έχουν τα πράγματα· έτσι εξηγείται το γιατί ο Τζων Κέρυ το 2004 έκανε ό,τι του ήταν δυνατό για να επιδείξει αταλάντευτη υποστήριξη στο Ισραήλ και γιατί η Χίλαρυ Κλίντον κάνει το ίδιο ακριβώς σήμερα.⁶⁴

Το Λόμπι θεωρεί ότι είναι θέμα ύψιστης σημασίας, το να συνεχίσουν οι ΗΠΑ να υποστηρίζουν την ισραηλινή πολιτική κατά των Παλαιστινίων· όμως οι φιλοδοξίες του δεν σταματούν εδώ. Θέλει επίσης να βοηθήσουν οι ΗΠΑ το Ισραήλ να παραμείνει η κυρίαρχη δύναμη στην περιοχή. Η κυβέρνηση του Ισραήλ και οι φιλοϊσραηλινές ομάδες των ΗΠΑ συνεργάστηκαν στην χάραξη της αμερικανικής πολιτικής στο Ιράκ και απέναντι στη Συρία και το Ιράν, καθώς και της μεγάλης στρατηγικής ανακατατάξεων στην Μέση Ανατολή.

Το Ισραήλ και ο Πόλεμος στο Ιράκ

Η πίεση από το Ισραήλ και το Λόμπι δεν ήταν το μόνο που συντέλεσε στην απόφαση για επίθεση στο Ιράκ, τον Μάρτιο του 2003 – ήταν όμως ο πιο κρίσιμος παράγων.

Μερικοί Αμερικανοί πιστεύουν ότι ο πόλεμος αυτός έγινε για το πετρέλαιο· δεν υπάρχει όμως σχεδόν καμία άμεση μαρτυρία που να στηρίζει αυτό τον ισχυρισμό. Αντίθετα, ο πόλεμος είχε ως κίνητρο, σε μεγάλο βαθμό, την επιθυμία να καταστεί το Ισραήλ πιο ασφαλές. Σύμφωνα με τον Φίλιπ Ζέλικοφ, πρώην στέλεχος της προεδρικής Συμβουλευτικής Επιτροπής επί Εξωτερικών Πληροφοριών, γενικό διευθυντή της “Επιτροπής της 11ης Σεπτεμβρίου” και τώρα σύμβουλο της Κοντολίζα

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Ράις, η «πραγματική απειλή» από το Ιράκ δε στρεφόταν εναντίον των ΗΠΑ. Η «μη διατυπωμένη απειλή» ήταν «απειλή κατά του Ισραήλ», είπε ο Ζέλικοφ στο ακροατήριό του στο Πανεπιστήμιο της Βιρτζίνια, τον Σεπτέμβριο του 2002. Και πρόσθεσε: «Η αμερικανική κυβέρνηση δεν θέλει να το αναφέρει συχνά, γιατί δεν είναι δημοφιλές επιχείρημα».

Στις 16 Αυγούστου 2002, έντεκα μέρες προτού εγκαινιάσει ο Ντικ Τσέινυ την καμπάνια υπέρ του πολέμου εκφωνώντας ένα σκληρό λόγο στους Βετεράνους Πολέμων, η *Washington Post* έγραφε ότι «το Ισραήλ παροτρύνει Αμερικανούς αξιωματούχους να μην καθυστερήσουν να χτυπήσουν στρατιωτικά το Ιράκ του Σαντάμ Χουσεϊν». ⁶⁵ Στο σημείο αυτό, σύμφωνα με τον Σαρόν, ο στρατηγικός συγχρονισμός μεταξύ Ισραήλ και ΗΠΑ είχε αποκτήσει «διαστάσεις άνευ προηγουμένου». Άνθρωποι της ισραηλινής Υπηρεσίας Πληροφοριών είχαν παραδώσει στην Ουάσινγκτον μια πληθώρα ανησυχητικών αναφορών σχετικά με ιρακινά προγράμματα Όπλων Μαζικής Καταστροφής. ⁶⁶ Όπως το έθεσε αργότερα ένας Ισραηλινός στρατηγός εν αποστρατεία, «οι ισραηλινές πληροφορίες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της εικόνας που παρουσίασαν οι αμερικανικές και βρετανικές μυστικές υπηρεσίες αναφορικά με τις μη συμβατικές δυνατότητες του Ιράκ». ⁶⁷

Οι Ισραηλινοί ηγέτες λυπήθηκαν βαθύτατα όταν ο Μπους αποφάσισε να αποσπάσει την έγκριση του Συμβουλίου Ασφαλείας για τον πόλεμο· και ανησύχησαν ακόμη περισσότερο όταν ο Σαντάμ επέτρεψε να επιστρέψουν στο Ιράκ οι επιθεωρητές του ΟΗΕ. «Η εκστρατεία κατά του Σαντάμ Χουσεϊν επιβάλλεται», δήλωσε ο Σιμόν Πέρες στους δημοσιογράφους τον Σεπτέμβριο του 2002. «Οι επιθεωρήσεις και οι επιθεωρητές είναι καλοί όταν έχουμε να κάνουμε με ευπρεπείς ανθρώπους. Οι ανέντιμοι μπορούν εύκολα να αντιπαρέλθουν και τις

επιθεωρήσεις και τους επιθεωρητές».

Ταυτόχρονα, ο Εχούντ Μπάρακ δημοσίευσε μια προειδοποίηση στους *Times* της Νέας Υόρκης, ότι «ο μεγαλύτερος κίνδυνος τώρα έγκειται στην απραξία». Ο προκάτοχός του πρωθυπουργός Βενιαμίν Νετανιάχου δημοσίευσε ένα ανάλογο άρθρο στη *Wall Street Journal* με τίτλο: “Το Ζήτημα της Ανάτροπής του Σαντάμ”. Εκεί διακήρυττε ότι: «Σήμερα πλέον δεν μπορούμε να αποδεχτούμε τίποτα λιγότερο από την αποδόμηση του καθεστώτος του. Πιστεύω ότι μιλώ εκ μέρους της συντριπτικής πλειοψηφίας των Ισραηλινών, όταν υποστηρίζω ένα προληπτικό χτύπημα κατά του καθεστώτος Σαντάμ». Ή, όπως έγραφε η *Χααρέτζ* τον Φεβρουάριο του 2003, «η στρατιωτική και πολιτική ηγεσία επιθυμεί διακαώς έναν πόλεμο στο Ιράκ».⁶⁸

Πάντως, όπως υπαινίχθηκε ο Νετανιάχου, η επιθυμία για πόλεμο δεν περιοριζόταν στους ηγέτες του Ισραήλ. Εκτός από το Κουβέιτ, στο οποίο εισέβαλε ο Σαντάμ το 1990, το Ισραήλ ήταν η μόνη χώρα στον κόσμο όπου πολιτικοί και λαός ήθελαν τον πόλεμο. Όπως παρατήρησε τότε ο δημοσιογράφος Γκίντεον Λέβυ: «Το Ισραήλ είναι η μόνη χώρα της Δύσης της οποίας οι ηγέτες υποστηρίζουν τον πόλεμο ανεπιφύλακτα, και όπου δεν ακούγεται καμιά διαφορετική άποψη». Μάλιστα, οι Ισραηλινοί ήταν τόσο ενθουσιώδεις, που οι σύμμαχοί τους στην Αμερική τούς είπαν να χαμηλώσουν τους τόνους, διαφορετικά θα φαινόταν ότι ο πόλεμος γινόταν για λογαριασμό του Ισραήλ.

Το Λόμπι και ο Πόλεμος στο Ιράκ

Στο εσωτερικό των ΗΠΑ, η κύρια δύναμη που υποκινούσε τον πόλεμο ήταν μια μικρή ομάδα νεοσυντηρητικών, πολλοί από τους οποίους διατηρούσαν δεσμούς με το κόμμα Λικούντ.⁶⁹ Αλλά και οι ηγέτες των μεγαλύτερων οργανώσεων του Λόμπι πρόσθεσαν τις φωνές τους στην εκστρατεία.⁷⁰ «Ενώ ο Πρόεδρος Μπους προσπαθούσε να προωθήσει τον ... πόλεμο στο Ιράκ», ανέφερε το *Forward*, «οι πιο σημαντικές εβραϊκές οργανώσεις της Αμερικής συσπειρώθηκαν για να του συμπαρισταθούν. Με δηλώσεις επί δηλώσεων, οι ηγέτες της κοινότητας τόνιζαν την ανάγκη να απελευθερωθεί ο κόσμος από τον Σαντάμ Χουσεϊν και τα όπλα μαζικής καταστροφής που είχε στην κατοχή του».⁷¹ Το κύριο άρθρο συνεχίζει λέγοντας ότι «ορθώς η ανησυχία για την ασφάλεια του Ισραήλ είναι καθοριστική παράμετρος στις διαβουλεύσεις των κυριότερων εβραϊκών ομάδων».

Παρ' όλο που οι νεοσυντηρητικοί και άλλοι ηγέτες του Λόμπι ήθελαν διακαώς να εισβάλουν στο Ιράκ, η ευρύτερη αμερικανοεβραϊκή κοινότητα δεν ήθελε. Αμέσως μόλις άρχισε ο πόλεμος, ο Σάμιουελ Φρίντμαν ανέφερε ότι «μία πανεθνική δημοσκόπηση του "Ερευνητικού Κέντρου Pew" έδειξε ότι οι Εβραίοι υποστηρίζουν τον πόλεμο λιγότερο από ό,τι ο γενικότερος πληθυσμός: 52% έναντι 62%». Είναι ξεκάθαρο λοιπόν ότι δεν μπορούμε να ρίξουμε το φταίξιμο για τον πόλεμο στο Ιράκ στην «εβραϊκή επιρροή» γενικώς. Μάλλον φταίει η επιρροή του Λόμπι – ειδικά η επιρροή των νεοσυντηρητικών που ανήκουν στο Λόμπι.

Οι νεοσυντηρητικοί ήταν αποφασισμένοι να ανατρέψουν τον Σαντάμ πριν ακόμη γίνει πρόεδρος ο Μπους. Ήδη από τις

αρχές του 1998, είχαν προκαλέσει θόρυβο με την δημοσίευση δυο ανοιχτών επιστολών προς τον Κλίντον, από τον οποίο ζητούσαν να ρίξει τον Σαντάμ. Οι υπογράφωντες, πολλοί από τους οποίους είχαν στενούς δεσμούς με φιλο-ισραηλινές ομάδες όπως το JINSA και το WINEP –μεταξύ των οποίων οι Έλλιот Αμπραμς, Τζων Μπόλτον, Ντάγκλας Φέιθ, Ουίλλιαμ Κρίστολ, Μπέρναρντ Λιούις, Ντόναλντ Ράμσφελντ, Ρίτσαρντ Περλ και Πωλ Γούλφοβιτς–, δεν δυσκολεύτηκαν πολύ να πείσουν την κυβέρνηση Κλίντον να υιοθετήσει το γενικότερο στόχο της εκδίωξης του Σαντάμ από την εξουσία. Αλλά δεν μπόρεσαν να προωθήσουν την ιδέα του πολέμου για την επίτευξη αυτού του στόχου. Ούτε στάθηκαν ικανοί να εξάψουν τα πνεύματα και να βρουν ενθουσιώδεις υποστηρικτές μιας εισβολής στο Ιράκ, κατά τους πρώτους μήνες της διακυβέρνησης Μπους. Χρειάζονταν βοήθεια για να πετύχουν το σκοπό τους. Η βοήθεια αυτή ήρθε στις 11 Σεπτεμβρίου. Ειδικά τα γεγονότα εκείνης της μέρας οδήγησαν τους Μπους και Τσέινυ να ανακρούσουν πρύμναν και να υποστηρίξουν σθεναρά την ιδέα ενός προληπτικού πολέμου.

Σε μια κρίσιμη συνάντηση με τον Μπους στο Καμπ Ντέιβιντ στις 15 Σεπτεμβρίου, ο Γούλφοβιτς υποστήριξε ότι η επίθεση έπρεπε να γίνει πρώτα στο Ιράκ, πριν από το Αφγανιστάν, παρ' ότι δεν υπήρχαν στοιχεία ότι ο Σαντάμ ήταν αναμειγμένος στις επιθέσεις και ήταν γνωστό ότι ο Μπιν Λάντεν βρισκόταν στο Αφγανιστάν. Ο Μπους απέρριψε την εισήγηση και προτίμησε να χτυπήσει στο Αφγανιστάν· όμως ο πόλεμος με το Ιράκ θεωρείτο πλέον σοβαρή πιθανότητα, και στις 21 Νοεμβρίου ο Πρόεδρος επιφόρτισε τους στρατιωτικούς επιτελικούς με την εκπόνηση συγκεκριμένων σχεδίων εισβολής.

Στο μεταξύ, άλλοι νεοσυντηρητικοί δραστηριοποιούνταν στους διαδρόμους της εξουσίας. Δεν γνωρίζουμε ακόμη όλες

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

τις πτυχές της ιστορίας, πάντως πανεπιστημιακοί όπως ο Μπέρναρντ Λιούις του Princeton και ο Φουάντ Ατζάμι του John Hopkins φέρονται να έπαιξαν σημαντικό ρόλο στο να πειστεί ο αντιπρόεδρος Τσέινυ ότι ο πόλεμος ήταν η καλύτερη επιλογή – αν και έπαιξαν το ρόλο τους και νεοσυντηρητικοί που ανήκαν στο προσωπικό του: οι Έρικ Έντελμαν, Τζων Χάνα και Σκούτερ Λίμπυ, προϊστάμενος προσωπικού του Τσέινυ και από τα ισχυρότερα πρόσωπα στην κυβέρνηση. Μέχρι τις αρχές του 2002 ο Τσέινυ είχε πείσει τον Μπους· ύστερα από αυτό ο πόλεμος ήταν αναπόφευκτος.

Οι εκτός κυβέρνησης νεοσυντηρητικοί ειδήμονες και σχολιαστές δεν έχασαν χρόνο, και βάλθηκαν να πείσουν ότι η εισβολή στο Ιράκ ήταν εκ των ων ουκ άνευ για να κερδηθεί ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας. Οι προσπάθειές τους ήταν μελετημένες έτσι ώστε αφ' ενός να συνεχιστεί η πίεση στον Μπους και αφ' ετέρου να εξουδετερωθεί, εντός και εκτός κυβέρνησης, κάθε αντίθεση στον πόλεμο. Στις 20 Σεπτεμβρίου, μια ομάδα επιφανών νεοσυντηρητικών και σύμμαχοί τους δημοσίευσαν μια ακόμη ανοιχτή επιστολή: «Ακόμη και αν τα στοιχεία δεν καταδεικνύουν άμεση σχέση του Ιράκ με την επίθεση [ενν.: στους δίδυμους πύργους], οποιαδήποτε στρατηγική στοχεύει στο ξερίζωμα της τρομοκρατίας και των υποστηρικτών της πρέπει να περιλαμβάνει μια αποφασιστική προσπάθεια να απομακρυνθεί ο Σαντάμ Χουσεϊν από την εξουσία στο Ιράκ».⁷² Η επιστολή υπενθύμιζε επίσης στον Μπους: «Το Ισραήλ ήταν και παραμένει ο πιο πιστός σύμμαχος της Αμερικής εναντίον της διεθνούς τρομοκρατίας». Στο τεύχος της 1ης Οκτωβρίου της *Weekly Standard*, οι Ρόμπερτ Κέιγκαν και Γουίλλιαμ Κρίστολ ζητούσαν καθεστωτική αλλαγή στο Ιράκ, αμέσως μετά την ήττα των Ταλιμπάν. Την ίδια μέρα ο Τσαρλς Κράουτχαμμερ, γράφοντας στην *Washington*

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Post, υποστήριζε ότι μόλις οι ΗΠΑ τελείωναν με το Αφγανιστάν, έπρεπε να ακολουθήσει η Συρία και κατόπιν το Ιράν και το Ιράκ: «Ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας θα ολοκληρωθεί στη Βαγδάτη», όταν θα έχουμε αποτελειώσει «το πιο επικίνδυνο τρομοκρατικό καθεστώς στον κόσμο».

Αυτό ήταν το ξεκίνημα μιας ακάματης εκστρατείας δημοσίων σχέσεων για να κερδηθεί η υποστήριξη για την εισβολή στο Ιράκ, κρίσιμο σημείο της οποίας ήταν η χειραγώγηση της υπηρεσίας πληροφοριών κατά τρόπο που να φανεί ότι ο Σαντάμ αποτελούσε επικείμενη απειλή. Για παράδειγμα, ο Λίμπυ πίεσε τους αναλυτές της CIA να βρουν στοιχεία που θα στήριζαν την υπόθεση του πολέμου, και βοήθησε στην προετοιμασία της εισήγησης του Κόλιν Πάουελ στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ – μιας εισήγησης που έχει πλέον περιπέσει σε ανυποληψία. Μέσα στο Πεντάγωνο, η “Ομάδα Αξιολόγησης Αντιτρομοκρατικής Πολιτικής” επιφορτίστηκε με το καθήκον να ανακαλύψει διασυνδέσεις ανάμεσα στην Αλ Κάιντα και το Ιράκ – διασυνδέσεις που, υποτίθεται, είχαν διαφύγει της προσοχής των υπόλοιπων πρακτόρων. Τα δυο βασικά της μέλη ήταν ο Ντέιβιντ Γούρμσερ, ένας σκληροπυρηνικός νεοσυντηρητικός, και ο Μάικλ Μαλούφ, ένας Αμερικανο-λιβανέζος με στενές σχέσεις με τον Περλ. Μια άλλη ομάδα του Πενταγώνου – το αποκαλούμενο “Γραφείο Ειδικού Σχεδιασμού” –, ανέλαβε να αποκαλύψει πληροφορίες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να ευνοηθεί ο πόλεμος. Επικεφαλής της ήταν ο Έιμπραμ Σάλσκυ, νεοσυντηρητικός που σχετιζόταν από παλιά με τον Γούλφοβιτς. Στο “Γραφείο” εργάζονταν στελέχη που στρατολογήθηκαν από φιλοϊσραηλινές «δεξαμενές σκέψης». Και οι δυο αυτοί οργανισμοί δημιουργήθηκαν μετά την 11η Σεπτεμβρίου, και λογοδοτούσαν απ’ ευθείας στον Ντάγκλας Φέιθ.

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Όπως όλοι οι νεοσυντηρητικοί, ο Φέιθ είναι βαθύτατα αφοσιωμένος στο Ισραήλ· επίσης, σχετίζεται από παλιά με το κόμμα Λικούντ. Τη δεκαετία του 1990, έγραψε άρθρα όπου υποστήριζε ότι το Ισραήλ πρέπει να κρατήσει τα Κατεχόμενα, και τασσόταν υπέρ των εποικισμών. Ακόμη πιο σημαντικό είναι το ότι μαζί με τον Περλ και τον Γούρμσερ, το 1996, έγραψε την περίφημη έκθεση με τίτλο “Καθαρή Ρήξη”, για τον Νετανιάχου, που μόλις είχε γίνει πρωθυπουργός. Μεταξύ άλλων, συνιστούσαν στον Νετανιάχου «να επικεντρωθεί σε ένα σημαντικό ισραηλινό στρατηγικό στόχο – στην απομάκρυνση του Σαντάμ Χουσεΐν από την εξουσία στο Ιράκ». Επίσης, καλούσαν το Ισραήλ να πάρει μέτρα για να επιτύχει ανακατατάξεις σε ολόκληρη την Μέση Ανατολή. Ο Νετανιάχου δεν ακολούθησε τις συμβουλές τους· όμως οι Φέιθ, Περλ και Γούρμσερ σύντομα προέτρεψαν την κυβέρνηση Μπους να επιδιώξει τους ίδιους στόχους. Ο Ακίβα Έλνταρ, αρθρογράφος της *Χα-αρέτζ*, προειδοποίησε ότι οι Φέιθ και Περλ «βαδίζουν πάνω σε μια λεπτή γραμμή, στα όρια των ισραηλινών συμφερόντων ... και της αφοσίωσης στις αμερικανικές κυβερνήσεις».

Ο Γούλφοβιτς είναι εξίσου αφοσιωμένος στο Ισραήλ. Το *Forward* κάποτε τον περιέγραψε σαν «την πιο πολεμοχαρή φιλοϊσραηλινή φωνή μέσα στην κυβέρνηση», και τον επέλεξε το 2002 ως τον πρώτο ανάμεσα σε 50 σημαίνοντα πρόσωπα που «έχουν συνειδητά ακολουθήσει την γραμμή του εβραϊκού ακτιβισμού». Περίπου τον ίδιο καιρό, το JINSA απένευσε στον Γούλφοβιτς το “Βραβείο Henry M. Jackson Διακεκριμένων Υπηρεσιών”, για να επιβραβεύσει τις προσπάθειές του για μια ισχυρή σχέση συνεργασίας μεταξύ Ισραήλ και ΗΠΑ· και η *Jerusalem Post* το 2003 τον ανακήρυξε “Άνδρα της Χρονιάς”, περιγράφοντάς τον ως «ένθερμο φιλοϊσραηλινό».

Τέλος, ένα σύντομο σχόλιο για την υποστήριξη που πρόσ-

φεραν οι νεοσυντηρητικοί πριν από τον πόλεμο στον Αχμέντ Τσαλαμπί, τον αδίστακτο Ιρακινό εξόριστο και επικεφαλής του “Ιρακινού Εθνικού Κονγκρέσου”. Τον υποστήριξαν επειδή είχε διασυνδέσεις με ομάδες Αμερικανοεβραίων, και είχε υποσχεθεί να συνάψει καλές σχέσεις με το Ισραήλ όταν θα έπαιρνε την εξουσία. Ήταν ακριβώς αυτό που ήθελαν να ακούσουν οι φιλοϊσραηλινοί υπέρμαχοι της καθεστωτικής αλλαγής στο Ιράκ. Ο Μάθιου Μπέρτζερ παρουσίασε την ουσία της συναλλαγής στην *Jewish Journal*: «Για το INC (“Ιρακινό Εθνικό Κονγκρέσο”) η προοπτική της βελτίωσης των σχέσεων Ισραήλ-Ιράκ ήταν το μέσο, ώστε με την εβραϊκή επιρροή στην Ουάσινγκτον και την Ιερουσαλήμ να επιτύχει τη μεγαλύτερη δυνατή βοήθεια. Από τη μεριά τους, οι εβραϊκές ομάδες το είδαν ως μια ευκαιρία να προετοιμαστεί το έδαφος για καλύτερες σχέσεις μεταξύ Ισραήλ και Ιράκ, αν/όταν το INC εμπλεκόταν στην υπόθεση της ανατροπής του σανταμικού καθεστώτος».⁷³

Με δεδομένη την αφοσίωση των νεοσυντηρητικών στο Ισραήλ, την εμμονή τους στο θέμα του Ιράκ και την επιρροή τους στην κυβέρνηση Μπους, ήταν φυσικό πολλοί Αμερικανοί να υποψιαστούν ότι ο πόλεμος σχεδιάστηκε για να προωθη-
σει τα συμφέροντα του Ισραήλ. Τον Μάρτιο του 2005, ο Μπά-
ρυ Τζέικομπς της “Αμερικανικής Εβραϊκής Επιτροπής” ανα-
γνώρισε ότι η ιδέα πως το Ισραήλ και οι νεοσυντηρητικοί εί-
χαν συνωμοτήσει για να εμπλέξουν τις ΗΠΑ σε πόλεμο με το
Ιράκ ήταν «διάχυτη» στις υπηρεσίες πληροφοριών. Όμως λί-
γοι τόλμησαν να εκφράσουν αυτή την άποψη δημοσίως· και οι
περισσότεροί τους –μεταξύ των οποίων ο Γερουσιαστής Έρ-
νεστ Χόλινγκς και ο Βουλευτής Τζέιμς Μόραν– καταδικάστη-
καν για το ότι έθιξαν το θέμα.

Ο Μάικλ Κίνσλεϋ έγραφε, τέλη του 2002: «η απουσία δημό-

σιου διαλόγου για το ρόλο του Ισραήλ... είναι ο παροικιϊώδης ελέφαντας στο δωμάτιο: όλοι τον βλέπουν αλλά κανείς δεν μιλά γι' αυτόν». ⁷⁴ Ο λόγος που όλοι είναι απρόθυμοι να συζητήσουν το θέμα, παρατήρησε, είναι ο φόβος ότι θα χαρακτηριστούν αντισημίτες. Δεν χωρά αμφιβολία ότι το Ισραήλ και το Λόμπι ήταν κρίσιμοι συντελεστές της απόφασης να κηρυχθεί πόλεμος. Είναι μια απόφαση που οι ΗΠΑ δεν θα την έπαιρναν χωρίς τις προσπάθειές τους. Και ο ίδιος ο πόλεμος υποτίθεται ότι θα ήταν μόνο ένα πρώτο βήμα. Ένας πρωτοσέλιδος τίτλος της *Wall Street Journal* λίγο μετά την έναρξη του πολέμου το λέει ξεκάθαρα: «Το όνειρο του Προέδρου: Αλλαγή όχι μόνον ενός καθεστώτος αλλά ολόκληρης της περιοχής. Μια φιλο-αμερικανική, δημοκρατική ευρύτερη περιοχή είναι ένας στόχος με ισραηλινές και νεοσυντηρητικές ρίζες». ⁷⁵

Οι φιλοϊσραηλινές δυνάμεις από καιρό ενδιαφέρονταν να εμπλέξουν τις ΗΠΑ πιο άμεσα στη Μέση Ανατολή. Όμως όσο διαρκούσε ο Ψυχρός Πόλεμος είχαν περιορισμένη επιτυχία, επειδή η Αμερική είχε αναλάβει ρόλο «off shore» εξισορροπιστή στην ευρύτερη περιοχή. Οι περισσότερες δυνάμεις που προορίζονταν για τη Μέση Ανατολή, όπως η Δύναμη Ταχείας Ανάπτυξης, κρατούνταν «πέρα από τον ορίζοντα» και μακριά από κινδύνους. Κατά βάση ευνοούσε τις διενέξεις μεταξύ των τοπικών δυνάμεων –αυτός είναι και ο λόγος που η κυβέρνηση Ρίγκαν υποστήριξε τον Σαντάμ στον πόλεμό του ενάντια στο επαναστατικό Ιράν, σε όλη τη διάρκεια της περσo-ιρακινής σύρραξης– ώστε να διατηρεί μια ισορροπία ευνοϊκή για τις ΗΠΑ.

Αυτή η πολιτική άλλαξε μετά τον πρώτο Πόλεμο του Κόλπου, όταν η κυβέρνηση Κλίντον υιοθέτησε μια στρατηγική «διπλής ανάσχεσης». Σημαντικές αμερικανικές δυνάμεις θα εδράζονταν στην ευρύτερη περιοχή για να αναχαιτίζουν και

το Ιράν και το Ιράκ, αντί να χρησιμοποιείται το ένα εναντίον του άλλου. Ο εμπνευστής της διπλής ανάσχεσης δεν ήταν άλλος από το Μάρτιν Ίντυκ, που πρώτος παρουσίασε αυτή τη στρατηγική τον Μάιο του 1993 στο WINEP, και την εφάρμοσε ως διευθυντής του τμήματος Υποθέσεων Εγγύς Ανατολής και Νοτίου Ασίας, του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας.

Περί τα μέσα της δεκαετίας του 1990, εκδηλώθηκε δυσαρέσκεια για την στρατηγική της διπλής ανάσχεσης, επειδή έτσι μετατρέπονταν οι ΗΠΑ σε θανάσιμο εχθρό δύο χωρών που αλληλομισούνταν, και αναγκαζόταν η Ουάσινγκτον να σηκώσει το βάρος της ανάσχεσης και των δύο.⁷⁶ Αλλά ήταν μια στρατηγική την οποία ευνοούσε το Λόμπι και εργαζόταν δραστήρια στο Κονγκρέσο για να τη διατήρησή της.⁷⁷ Πιεσμένος από την AIPAC και άλλες φιλοϊσραηλινές δυνάμεις, ο Κλίντον σκλήρυνε την πολιτική του την άνοιξη του 1995 με την επιβολή οικονομικού εμπάργκο στο Ιράν. Αλλά η AIPAC και οι άλλοι ήθελαν περισσότερα. Το αποτέλεσμα ήταν η Πράξη Κυρώσεων στο Ιράν και τη Λιβύη (1996), που επέβαλε κυρώσεις σε οποιαδήποτε ξένη εταιρεία επένδυε πάνω από 40 εκατομμύρια δολάρια για να αναπτύξει πετρελαϊκούς πόρους στο Ιράν ή τη Λιβύη. Όπως σημείωνε τότε ο Ζέεβ Σιφ, στρατιωτικός ανταποκριτής της εφημερίδας *Χααρέτζ*, «το Ισραήλ είναι μια μικρή κουκίδα μέσα στη συνολική εικόνα, αλλά δεν θα 'πρεπε κανείς να συμπεράνει ότι δεν μπορεί να επηρεάσει εκείνους που βρίσκονται στα κέντρα αποφάσεων».⁷⁸

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1990, ωστόσο, οι νεοσυντηρητικοί ισχυρίζονταν ότι η στρατηγική διπλής ανάσχεσης δεν ήταν αρκετή και ότι η αλλαγή καθεστώτος στο Ιράκ ήταν απαραίτητη. Επέμεναν ότι με την ανατροπή του Σαντάμ και την μετατροπή του Ιράκ σε δυναμική δημοκρατία θα μπορούσαν οι ΗΠΑ να δρομολογήσουν μια μακρόπνοη πορεία αλλα-

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΙΑ

γών σε όλη τη Μέση Ανατολή. Η ίδια γραμμή σκέψης ήταν καταφανής και στην περίφημη εκείνη έκθεση (την “Καθαρή Ρήξη”) που είχαν εκπονήσει οι νεοσυντηρητικοί για τον Νετανιάχου. Μέχρι το 2002, την εποχή που «ψηνόταν» η εισβολή στο Ιράκ, ο μετασχηματισμός της ευρύτερης περιοχής είχε γίνει σύμβολο πίστεως των νεοσυντηρητικών κύκλων.

Ο Τσαρλς Κράουτχαμερ περιγράφει αυτό το μεγαλεπήβολο σχέδιο ως ιδέα του Ισραηλινού πολιτικού Νέιταν Σαράνσκυ· όμως η αλήθεια είναι ότι οι Ισραηλινοί όλων των πολιτικών αποχρώσεων πίστευαν ότι η ανατροπή του Σαντάμ θα άλλαζε την Μέση Ανατολή προς όφελός τους. Στις 17 Φεβρουαρίου του 2003, ο Αλούφ Μπεν έγραφε στη Χααρέτζ: «Υψηλόβαθμοι Ισραηλινοί αξιωματικοί και άνθρωποι του στενού περιβάλλοντος του Πρωθυπουργού Αριέλ Σαρόν, όπως ο Σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας Εφραίμ Χαλεβύ, φιλοτεχνούν με ρόδινα χρώματα την εικόνα του υπέροχου μέλλοντος που μπορεί να προσδοκά το Ισραήλ την επαύριο του πολέμου. Προβλέπουν μια εξέλιξη-ντόμινο: την πτώση του Σαντάμ θα ακολουθήσει εκείνη των άλλων εχθρών του Ισραήλ ... Μαζί με τους ηγέτες αυτών των χωρών θα εξαφανιστούν τα όπλα μαζικής καταστροφής και η τρομοκρατία».

Με δυο λόγια, οι Ισραηλινοί ηγέτες, οι νεοσυντηρητικοί και η κυβέρνηση Μπους, είδαν τον πόλεμο με το Ιράκ ως το πρώτο βήμα μιας φιλόδοξης εκστρατείας για την αναμόρφωση της Μέσης Ανατολής. Και με την πρώτη στρατιωτική νίκη, έστρεψαν τα βλέμματά τους πάνω στους υπόλοιπους αντιπάλους του Ισραήλ στην περιοχή.

Επόμενοι στόχοι: Συρία - Ιράν

Με την πτώση της Βαγδάτης, στα μέσα Απριλίου του 2003, ο Σαρόν και οι επιτελείς του άρχισαν να παροτρύνουν την Ουάσινγκτον να βάλει στο στόχαστρο την Δαμασκό.⁷⁹ Στις 16 Απριλίου ο Σαρόν σε συνέντευξή του στην *Γεντίθ Αχρονόθ* κάλεσε τις ΗΠΑ να ασκήσουν «πολύ μεγάλη» πίεση στην Συρία,⁸⁰ ενώ ο Σαούλ Μοφάζ, Υπουργός Άμυνας, σε συνέντευξή του στην *Μααρίβ*, είπε: «Έχουμε έναν εκτεταμένο κατάλογο αιτημάτων που σκεφτόμαστε να θέσουμε στους Σύρους, και φαίνεται σωστό αυτό να γίνει μέσω των Αμερικανών». Ο Εφραίμ Χαλεβύ μιλώντας σε ακροατήριο του WINEP είπε ότι ήταν πλέον σημαντικό για τις ΗΠΑ να σκληρύνουν την στάση τους προς την Συρία· και η *Washington Post* έγραψε ότι το Ισραήλ «πυροδοτούσε την καμπάνια» κατά της Συρίας, τροφοδοτώντας τις αμερικανικές υπηρεσίες πληροφοριών με αναφορές περί των κινήσεων του Σύρου προέδρου Μπασάρ Άσαντ.⁸¹

Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνταν και τα επιφανή μέλη του Λόμπι: Ο Γούλφοβιτς δήλωσε ότι «πρέπει να υπάρξει αλλαγή καθεστώτος στη Συρία»· ο Ρίτσαρντ Περλ είπε σε δημοσιογράφο ότι, «ένα σύντομο μήνυμα» θα μπορούσε να αποσταλεί σε άλλα εχθρικά καθεστώτα στη Μέση Ανατολή: «*Είστε οι επόμενοι*». Αρχές Απριλίου, το WINEP έδωσε στη δημοσιότητα μια έκθεση όπου δηλωνόταν ότι η Συρία «δεν θα πρέπει να αγνοήσει το μήνυμα ότι χώρες που ακολουθούν την απερίσκεπτη, ανεύθυνη και προκλητική συμπεριφορά του Σαντάμ θα καταλήξουν να μοιραστούν την τύχη του». Στις 15 Απριλίου ο Γιόσι Κλάιν Χαλεβί έγραψε ένα άρθρο στους *Los Angeles Times* με τον τίτλο «Και τώρα τραβήξτε τα χαλινάρια της Συρίας», ενώ την επόμενη μέρα ο Ζεβ Τσάφετς έγραψε ένα

άρθρο στη *New York Daily News* με τον τίτλο “Η φιλο-τρομοκρατική Συρία χρειάζεται και αυτή αλλαγή”. Και για να μην μείνει πίσω, ο Λώρενς Κάπλαν έγραψε στο *New Republic*, στις 23 Απριλίου, ότι ο Άσαντ αποτελούσε σοβαρή απειλή για την Αμερική.⁸²

Πίσω στο Καπιτώλιο, ο Γερουσιαστής Έλιοτ Ένγκελ είχε επαναφέρει προς ψήφιση την Πράξη Αποκατάστασης της Εθνικής Κυριαρχίας του Λιβάνου και της Συριακής Ευθύνης. Η “Πράξη Αποκατάστασης” απειλούσε την Συρία με κυρώσεις αν δεν αποσυρόταν από τον Λίβανο, αν δεν παρέδιδε τα όπλα μαζικής καταστροφής που είχε στην κατοχή της, και αν δεν σταματούσε να ενισχύει την τρομοκρατία. Επίσης καλούσε την Συρία και τον Λίβανο να κάνουν συγκεκριμένα βήματα προς την κατεύθυνση της ειρήνευσης με το Ισραήλ. Τη νομοθετική πράξη επιδοκίμασε απόλυτα το Λόμπι –ιδιαιτέρως η AIPAC–, και «πλαισίωσαν» –σύμφωνα με το *Jewish Telegraph Agency*–, «μερικοί από τους καλύτερους φίλους του Ισραήλ στο Κονγκρέσο». Η κυβέρνηση Μπους δεν ενθουσιάστηκε ιδιαίτερα, αλλά η αντι-Συριακή Πράξη ψηφίστηκε με συντριπτική πλειοψηφία (398 υπέρ, 4 κατά στο Κοινοβούλιο· και 89 υπέρ, 4 κατά στη Γερουσία) και ο Μπους την προσυπέγραψε, προσδίδοντάς της ισχύ νόμου, στις 12 Δεκεμβρίου 2003.

Στην κυβέρνηση εξακολουθούσε να επικρατεί διχογνωμία, κατά πόσο θα ήταν σοφό να χτυπηθεί η Συρία. Παρ’ όλο που οι νεοσυντηρητικοί εκδήλωναν προθυμία για ρήξη με την Δαμασκό, η CIA και το Στέιτ Ντιπάρτμεντ αντιδρούσαν στην ιδέα. Και παρ’ ότι ο Μπους υπέγραψε τον καινούργιο νόμο, δήλωσε με έμφαση ότι θα προχωρούσε με αργά βήματα στην εφαρμογή του.⁸³ Αυτή η αμφιταλάντευσή του ήταν εύλογη: Πρώτα απ’ όλα, η συριακή κυβέρνηση όχι μόνο παρείχε σημαντικές πληροφορίες για την Αλ Κάιντα μετά την 11η Σεπτεμ-

βρίου, αλλά είχε επίσης προειδοποιήσει την Ουάσινγκτον για μια σχεδιαζόμενη τρομοκρατική επίθεση στον Κόλπο,⁸⁴ όπως επίσης και είχε δώσει στους ανακριτές της CIA πρόσβαση στον Μοχάμεντ Ζαμμάρ, πρόσωπο που φέρεται να είχε στρατολογήσει μερικούς από τους αεροπειρατές της 11ης Σεπτεμβρίου. Αν το καθεστώς Άσαντ έμπαινε στο στόχαστρο, κινδύνευαν να χαθούν αυτές οι πολύτιμες διασυνδέσεις, και θα υπονομευόταν έτσι ο ευρύτερος πόλεμος κατά της τρομοκρατίας.

Δεύτερον, η Συρία δεν είχε κακές σχέσεις με την Ουάσινγκτον πριν από τον πόλεμο στο Ιράκ (είχε μάλιστα ψηφίσει υπέρ της Απόφασης 1441 των Ηνωμένων Εθνών): εξ άλλου, δεν αποτελούσε απειλή για τις ΗΠΑ. Μια αμερικανική επίθεση κατά της Συρίας, θα έκανε τις ΗΠΑ να μοιάζουν με παλικαρά που «γουστάρει να δέρνει» αραβικά κράτη.

Τρίτον, βάζοντας την Συρία στο στόχαστρο, η Αμερική θα έδινε στη Δαμασκό ένα ισχυρότατο κίνητρο να δημιουργήσει προβλήματα στο Ιράκ. Ακόμη και αν έπρεπε να ζοριστεί άσχημα η Συρία, η λογική υπαγόρευε ότι προείχε η ολοκλήρωση της επιχείρησης στο Ιράκ. Όμως το Κονγκρέσο επέμενε να σφίξουν τα λουριά της Δαμασκού, κυρίως λόγω της πίεσης των Ισραηλινών αξιωματούχων και ομάδων όπως η ΑΙΡΑΚ. Αν δεν υπήρχε το Λόμπι, δεν θα ψηφιζόταν ο νόμος περί Συριακής Ευθύνης και η αμερικανική πολιτική απέναντι στη Δαμασκό θα απηχούσε περισσότερο το εθνικό συμφέρον.

Οι Ισραηλινοί τείνουν να περιγράφουν κάθε απειλή με τα πιο μελανά χρώματα, αλλά το Ιράν γενικά προβάλλεται ως ο πλέον επικίνδυνος εχθρός τους, γιατί είναι πολύ πιθανό να αποκτήσει πυρηνικά όπλα. Ουσιαστικά, όλοι οι Ισραηλινοί θεωρούν ότι μια ισλαμική χώρα με πυρηνικά όπλα στην Μέση Ανατολή συνιστά απειλή για την ύπαρξή τους. «Το Ιράκ είναι ένα πρόβλημα ... Αλλά θα πρέπει να καταλάβετε, αν θέλετε

την αποψή-
το Ιράκ»,⁸⁵
έξερ, ένα μ

Σε μια
Σαρόν παρ
με το Ιράν
τρομοκρατ
στάσιο, δι
ξει στο Ιρό
την κατάκ
έγραφε ότ
έκκληση ν
Σαντάμ, έ
Αμερική «
απειλές, έ
από το Ιρό

Χωρίς να
προωθήσο-
χεράνη. Σ-
χρηματοδο-
το Ίδρυμα
Χάντσον (ο
ομιλητές ή
του ιρανικ-
μοκρατίας
θος άρθρα
ιδέα της ε-
η πρώτη μ-
Αλλά η επ-
θα είναι γι-
Standard.

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Η κυβέρνηση ανταποκρίθηκε στην πίεση του Λόμπι, δουλεύοντας υπερωρίες για να σταματήσει το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν. Αλλά η Ουάσινγκτον δεν έχει καταφέρει πολλά, και το Ιράν δείχνει αποφασισμένο να δημιουργήσει πυρηνικό οπλοστάσιο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να εντείνει την πίεση το Λόμπι. Επιπλέον, άρθρα κάθε λογής προειδοποιούν για τους άμεσους κινδύνους που θα προέλθουν από ένα πυρηνικό Ιράν, επιστούν την προσοχή ενάντια σε κάθε προσπάθεια κατευνασμού ενός «τρομοκρατικού» καθεστώτος, και αφήνουν να εννοηθεί ότι θα υπάρξει προληπτική δράση αν αποτύχει η διπλωματία. Το Λόμπι πιέζει το Κονγκρέσο να εγκρίνει την “Πράξη Υποστήριξης της Ελευθερίας του Ιράν”, με την οποία προβλέπονται περισσότερες κυρώσεις από τις ήδη υπάρχουσες. Τέλος, Ισραηλινοί αξιωματούχοι προειδοποιούν ότι μπορεί να δράσουν προληπτικά αν το Ιράν συνεχίσει το πυρηνικό του πρόγραμμα. Τούτες οι απειλές εν μέρει στοχεύουν στο να διατηρούν αμείωτο το ενδιαφέρον της Ουάσινγκτον επί του θέματος.

Θα μπορούσε κανείς να προβάλει το επιχείρημα ότι το Ισραήλ και το Λόμπι δεν επηρεάζουν πολύ την αμερικανική πολιτική απέναντι στο Ιράν, αφού οι ΗΠΑ έχουν δικούς τους λόγους να αποτρέψουν το ενδεχόμενο ενός πυρηνικού Ιράν. Αυτό αληθεύει ως ένα βαθμό· αλλά οι φιλοδοξίες του Ιράν δεν συνιστούν άμεση απειλή για τις ΗΠΑ. Αν η Ουάσινγκτον μπόρεσε να ανεχτεί μια πυρηνική Σοβιετική Ένωση, μια πυρηνική Κίνα ή ακόμη και μια πυρηνική Βόρειο Κορέα, τότε μπορεί να ανεχτεί και ένα πυρηνικό Ιράν. Αυτός είναι ο λόγος που το Λόμπι πρέπει να συνεχίσει να πιέζει τους πολιτικούς να έρθουν σε σύγκρουση με την Τεχεράνη. Βεβαίως, ακόμη και αν δεν υπήρχε το Λόμπι, θα ήταν απίθανο το ενδεχόμενο μιας συμμαχίας μεταξύ Ιράν και ΗΠΑ· απλώς η πολιτική των ΗΠΑ

θα ήταν πιο μετριοπαθής, και ο προληπτικός πόλεμος δεν θα αποτελούσε σοβαρή επιλογή.

Σύνοψη

Δεν εκπλήσσει το γεγονός ότι το Ισραήλ και οι Αμερικανοί υποστηρικτές του θέλουν τις ΗΠΑ να αντιμετωπίζουν κάθε απειλή εναντίον του. Αν ευοδωθούν οι προσπάθειές τους να κατευθύνουν την αμερικανική πολιτική, τότε οι εχθροί του Ισραήλ θα αποδυναμωθούν ή θα ανατραπούν, το Ισραήλ θα έχει το ελεύθερο να χειριστεί τους Παλαιστίνιους όπως επιθυμεί, και οι Αμερικανοί θα πολεμούν, θα πεθαίνουν, θα δαπανούν, θα ανοικοδομούν. Αλλά ακόμη κι αν η Αμερική αποτύχει να μεταμορφώσει την Μέση Ανατολή και εμπλακεί σε μια διένεξη με έναν ολόένα και πιο ριζοσπαστικοποιημένο αραβικό και ισλαμικό κόσμο, πάλι το Ισραήλ θα βρίσκεται υπό την προστασία της μοναδικής υπερδύναμης στον κόσμο.⁸⁶ Αυτό δεν θα ήταν το τέλειο αποτέλεσμα για το Λόμπι· όμως θα ήταν σαφώς προτιμότερο από το ενδεχόμενο να αποστασιοποιηθεί η Ουάσινγκτον ή να εξαναγκάσει το Ισραήλ να συμβιβαστεί με τους Παλαιστίνιους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Μπορεί να περιοριστεί η δύναμη του Λόμπι; Θα θέλαμε να το πιστεύουμε, δεδομένης της καταστροφής στο Ιράκ, της εμφανούς ανάγκης να βελτιωθεί η εικόνα της Αμερικής στον αραβικό και ισλαμικό κόσμο, και της πρόσφατης αποκάλυψης ότι αξιωματούχοι της ΑΙΡΑC παρέδιδαν αμερικανικά κυβερ-

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

νητικά απόρρητα στο Ισραήλ. Θα μπορούσε επίσης να σκεφτεί κανείς ότι ο θάνατος του Αραφάτ και η εκλογή τού πιο μετριοπαθούς Μαχμούντ Αμπάς θα έκανε την Ουάσινγκτον να πιέσει σθεναρά για μια συμφωνία ειρήνης στη βάση της ισοτιμίας. Κοντολογίς, υπάρχουν πολλοί λόγοι για τους οποίους οι ηγεσίες θα πρέπει να κρατήσουν αποστάσεις από το Λόμπι και να υιοθετήσουν μια πολιτική για το Μεσανατολικό που να απηχεί περισσότερο τα ευρύτερα εθνικά συμφέροντα. Ο κυριώτερος: η επιβολή της αμερικανικής ισχύος για την επίτευξη μιας αληθινά δίκαιης ειρήνης μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστινίων, όντως θα προωθούσε την υπόθεση της δημοκρατίας στην ευρύτερη περιοχή.

Αλλά αυτό δεν πρόκειται να συμβεί – τουλάχιστον όχι σύντομα. Η AIPAC και οι σύμμαχοί της (μεταξύ των οποίων οι Χριστιανοί Σιωνιστές) δεν έχουν σοβαρούς αντιπάλους στους χώρους που κινούνται. Ξέρουν ότι έχει γίνει πιο δύσκολο να προωθήσουν τα συμφέροντα του Ισραήλ σήμερα, και το αντιμετωπίζουν στρατολογώντας συνεργάτες και επεκτείνοντας τις δραστηριότητές τους. Εξάλλου, οι Αμερικανοί πολιτικοί παραμένουν πολύ ευαίσθητοι στο θέμα της οικονομικής ενίσχυσής τους από το Λόμπι, όπως και σε άλλες μορφές πολιτικής πίεσης· και τα μεγαλύτερα ΜΜΕ κατά πάσα πιθανότητα θα εξακολουθήσουν να τηρούν φιλική στάση απέναντι στο Ισραήλ, ό,τι και να συμβεί.

Η επιρροή του Λόμπι δημιουργεί προβλήματα σε αρκετά μέτωπα. Αυξάνει τους κινδύνους της τρομοκρατίας που αντιμετωπίζουν όλα τα κράτη – συμπεριλαμβανομένων και των Ευρωπαίων συμμάχων της Αμερικής. Έχει καταστήσει αδύνατη τη λύση της Ισραηλινο-Παλαιστινιακής διένεξης – μια κατάσταση που προσφέρει στους εξτρεμιστές ένα ισχυρό ό-

πλο στρατολόγησης, αυξάνει τον αριθμό των πιθανών μελλοντικών τρομοκρατών και των υποστηρικτών τους και συμβάλλει στη ριζοσπαστικοποίηση του ισλαμισμού στην Ευρώπη και την Ασία.

Εξ ίσου ανησυχητικό είναι το ενδεχόμενο να οδηγηθούν οι ΗΠΑ σε επίθεση εναντίον του Ιράν και της Συρίας, η οποία θα έχει καταστροφικές συνέπειες – κι αυτό ως αποτέλεσμα της εκστρατείας του Λόμπι για καθεστωτικές αλλαγές στις χώρες αυτές. Δεν χρειαζόμαστε άλλο ένα Ιράκ. Και, αν μη τι άλλο, η εχθρότητα του Λόμπι απέναντι στη Συρία και το Ιράν καθιστά σχεδόν αδύνατη τη χρησιμοποίησή τους από την Ουάσινγκτον στον πόλεμο κατά της Αλ Κάιντα και της ιρακινής ανταρσίας, όπου επείγει η βοήθειά τους.

Υπάρχει και η ηθική διάσταση. Εξαιτίας του Λόμπι, η Αμερική έχει γίνει de facto η χώρα που δίνει τη δυνατότητα στο Ισραήλ να επεκταθεί στα Κατεχόμενα, και έχει καταστεί συν-ένοχη στα εγκλήματα που διαπράττονται σε βάρος των Παλαιστινίων. Η κατάσταση αυτή ακυρώνει τις όποιες προσπάθειες της Ουάσινγκτον να προωθήσει την δημοκρατία στον κόσμο, καθώς αποκαλύπτει την υποκρισία των εκκλήσεών της σε άλλα κράτη να σεβαστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το ίδιο υποκριτικές εμφανίζονται οι αμερικανικές προσπάθειες να περιοριστεί η εξάπλωση των πυρηνικών όπλων, δεδομένου ότι οι ΗΠΑ πρόθυμα αποδέχονται την ύπαρξη ισραηλινού πυρηνικού οπλοστασίου, πράγμα που εξωθεί το Ιράν και άλλους να αναζητήσουν παρόμοιες δυνατότητες.

Δεύτερον, οι συντονισμένες προσπάθειες του Λόμπι να καταπνίγει ο δημόσιος διάλογος για το Ισραήλ είναι φαινόμενο ανθυγιεινό για την Δημοκρατία. Το να κλείνουν τα στόματα, από το φόβο της μαύρης λίστας, του μπούκοτάζ –ή της μομφής του αντισημιτισμού– είναι κάτι που παραβιάζει την αρχή

του ανοιχτού διαλόγου από την οποία εξαρτάται η δημοκρατία. Η ανικανότητα του Κονγκρέσου να προχωρήσει σε ένα πραγματικό διάλογο πάνω σε αυτά τα σημαντικά θέματα, παραλύει ολόκληρη τη διαδικασία της δημοκρατικής διαβούλευσης. Οι υποστηρικτές του Ισραήλ πρέπει να είναι ελεύθεροι να διατυπώνουν τις θέσεις τους και να αμφισβητούν όσους διαφωνούν μαζί τους· αλλά οι προσπάθειές τους να φιμώσουν τον αντίλογο με εκφοβισμούς είναι απόλυτα καταδικαστέες.

Τέλος, η επιρροή του Λόμπι αποβαίνει σε βάρος και του Ισραήλ. Η ικανότητά του να πείθει την Ουάσινγκτον να υποστηρίζει μια επεκτατική πολιτική έχει αποτρέψει το Ισραήλ από το να αδράξει ευκαιρίες –όπως π.χ. μιας συνθήκης ειρήνης με τη Συρία, και της άμεσης και πλήρους εφαρμογής των Συμφωνιών του Όσλο– που θα είχαν σώσει ζωές Ισραηλινών και θα είχαν συρρικνώσει τις γραμμές των Παλαιστινίων εξτρεμιστών. Η άρνησή του να αναγνωρίσει τα νόμιμα πολιτικά δικαιώματα των Παλαιστινίων, βεβαίως δεν έχει καταστήσει το Ισραήλ πιο ασφαλές· και η μακρόχρονη εκστρατεία εξόντωσης ή περιθωριοποίησης μιας γενιάς Παλαιστινίων ηγετών, έχει ενδυναμώσει τις ακραίες ομάδες όπως η Χαμάς και έχει περιορίσει τον αριθμό Παλαιστινίων ηγετών που θα ήταν διατεθειμένοι να αποδεχτούν μια δίκαιη συμφωνία και να εργαστούν για την υλοποίησή της. Το ίδιο το Ισραήλ ίσως να ήταν σε καλύτερη μοίρα αν το Λόμπι ήταν λιγότερο ισχυρό και η αμερικανική πολιτική πιο ακριβοδίκαιη.

Παρ' όλα αυτά, υπάρχει μια ακτίνα ελπίδας. Αν και το Λόμπι εξακολουθεί να είναι μια ισχυρότατη δύναμη, γίνεται ολοένα και πιο δύσκολο να αποκρυβούν οι δυσμενείς συνέπειες της επιρροής του. Τα ισχυρά κράτη μπορούν να επιμένουν σε προβληματικές πολιτικές για αρκετό καιρό, όμως η

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

πραγματικότητα δεν μπορεί να αγνοείται επ' άπειρον. Και αυτό που χρειάζεται είναι μια αμερόληπτη συζήτηση για την επιρροή του Λόμπι, ένας πιο ανοιχτός διάλογος για τα συμφέροντα των ΗΠΑ σ' αυτή τη ζωτική περιοχή. Η ευημερία του Ισραήλ είναι μέρος αυτών των συμφερόντων, όχι όμως και η συνεχιζόμενη κατοχή της Δυτικής Όχθης, ούτε τα σχέδιά του για την ευρύτερη περιοχή. Ο ανοιχτός διάλογος θα εκθέσει τους ηθικούς και στρατηγικούς περιορισμούς της μονόπλευρης αμερικανικής υποστήριξης, και θα μπορούσε να οδηγήσει τις ΗΠΑ σε μια θέση που να απηχεί περισσότερο τα εθνικά τους συμφέροντα, τα συμφέροντα των άλλων κρατών της περιοχής όπως και τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα του ίδιου του Ισραήλ.

10 Μαρτίου 2006

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Και μόνο η ύπαρξη του Λόμπι, υποδηλώνει ότι η άνευ όρων υποστήριξη του Ισραήλ δεν συνάδει με τα εθνικά συμφέροντα των ΗΠΑ. Αν ήταν έτσι, δεν θα χρειαζόταν μια οργανωμένη ομάδα για την επίτευξή της. Όμως επειδή το Ισραήλ, από στρατηγική και ηθική σκοπιά αποτελεί παθητικό, χρειάζεται η αδυσώπητη πολιτική πίεση ώστε να διατηρηθεί στο ακέραιο η υποστήριξη από πλευράς των ΗΠΑ. Όπως δήλωσε στην Αμερικανοϊσραηλινή Επιτροπή Δημοσίων Υποθέσεων (AIPAC) ο Richard Gerhardt, «Χωρίς την σταθερή [σας] υποστήριξη ... και τον καθημερινό αγώνα σας για την ενδυνάμωση αυτής της σχέσης, δεν θα ήταν έτσι τα πράγματα». Από την ιστοσελίδα της AIPAC [<http://www.aipac.org/>] 12 Ιαν. 2004. Βλ. επίσης Michael Kinsley, "J'Accuse, Sort Of", *Slate*, 12 Μαρτίου, 2003.

2. Βλ. <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/>· *World Bank Atlas* (Washington, DC: Development Data Group, World Bank, Σεπτέμβριος 2004), σσ. 64-65.

3. Βλ. Avner Cohen, *Israel and the Bomb* (Columbia University Press, 1999)· Seymour M. Hersh, *The Samson Option: Israel's Nuclear Arsenal and American Foreign Policy* (Random House, 1991).

4. Marc Perelman, "International Agency Eyes Israeli Nukes", *Forward*, 5 Σεπτ. 2003.

5. William B. Quandt, *Peace Process: American Diplomacy and the Arab-Israeli Conflict since 1967*, (Washington, DC: Brookings Institution Press, 2005), κεφάλαια 5-7, 10-12.

6. Nathan Guttman, "U.S. Accused of Pro-Israel Bias at 2000 Camp David", *Ha'aretz*, 29 Απριλίου 2005. Βλ. επίσης: Aaron D. Miller, "Israel's Lawyer", *Washington Post*, 23 Μαΐου 2005· "Lessons of Arab-Israeli Negotiating: Four Negotiators Look Back and Ahead", Απομαγνητοφ. συζήτηση, Middle East Institute, 25 Απριλίου 2005. Γενικότερες συζητήσεις για το πώς οι ΗΠΑ σταθερά ευνοούν το Ισραήλ σε βάρος των Παλαιστινίων, βλ. Νόαμ Τσόμσκι, *Το Μοιραίο Τρίγωνο* (ελλην. έκδ. Λιβάνης)· Kathleen Christison, *Perceptions of Palestine: Their Influence on U.S. Middle East Policy* (University of California Press, 2001)· Naseer H. Aruri,

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Dishonest Broker: The U.S. Role in Israel and Palestine (Cambridge: South End Press, 2003). Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι οι Βρετανοί, στη διάρκεια της παρουσίας τους στην Παλαιστίνη (1919-1948), ευνοούσαν τους Σιωνιστές σε βάρος των Παλαιστινίων. Βλ. Tom Segev, *One Palestine, Complete: Jews and Arabs under the British Mandate* (New York: Henry Holt, 2000).

7. <http://aipac.org/documents/unitedefforts.html>

8. Ο Bernard Lewis έγραφε το 1992: «Όποια στρατηγική αξία και αν είχε το Ισραήλ στην διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, τούτη προφανώς έχει εξαλειφθεί με την λήξη του Ψυχρού Πολέμου. Η αλλαγή φάνηκε καθαρά στον Πόλεμο του Κόλπου την περασμένη χρονιά, όταν οι ΗΠΑ ήθελαν από το Ισραήλ, πάνω απ' όλα, να μείνει έξω από την σύγκρουση – να τηρήσει σιωπή, να αδρανήσει και, ει δυνατόν, να γίνει αόρατο... το Ισραήλ δεν προσέφερε κανένα πλεονέκτημα, ... ορισμένοι μάλιστα είπαν πως το Ισραήλ ήταν ένας μπελάς. Κάποια πράγματα που εκ των υστέρων είπε και έπραξε η ισραηλινή κυβέρνηση, δεν θα ήταν δυνατό να αλλάξουν αυτή την αντίληψη». “Rethinking the Middle East”, *Foreign Affairs*, τόμ. 71, No. 4. (Φθινόπωρο 1992), σσ. 110-111.

9. Πρθ. του Duncan L. Clarke, στο άρθρο “Israel’s Unauthorized Arms Transfers”, *Foreign Policy*, No. 99 (Summer 1995), σ. 94. Το άρθρο πραγματεύεται έξοχα το πρόβλημα. Υπήρξε πράγματι σκληρή διαμάχη μεταξύ ΗΠΑ και Ισραήλ, το 2004-5, για τις πωλήσεις όπλων του Ισραήλ στην Κίνα. Βλ. Aluf Benn και Amnon Barzilai, “Pentagon Official Wants Yaron Fired”, *Ha’aretz*, 16 Δεκ. 2004· Aluf Benn, “U.S. Keeps Israel Out of New Fighter-Jet Development Program”, *Ha’aretz*, 12 Οκτωβρ., 2005· Nina Gilbert, “Yaron Won’t Give Info on Arms Sales to China”, *Jerusalem Post*, 30 Δεκ. 2004· “Israeli, U.S. Talks on Weapons Deals with China End without Result”, *Ha’aretz*, 29 Ιουν. 2005· Marc Perelman, “Spat Over Sales of Weapons Chilling Ties between Jerusalem and Beijing”, *Forward*, 23 Δεκ. 2004· Marc Perelman, “China Crisis Straining U.S.-Israel Ties”, *Forward*, 5 Αυγ. 2005· Marc Perelman, “Israel Miffed over Lingering China Flap”, *Forward*, 7 Οκτ. 2005· Ze’ev Schiff, “U.S.-Israel Crisis Deepens over Defense Exports to China”, *Ha’aretz*, 27 Ιουλ., 2005.

10. Πρθ. του Duncan L. Clarke, στο άρθρο “Israel’s Economic Espionage in the United States”, *Journal of Palestine Studies*, τόμ. 27, No. 4 (Καλοκαίρι 1998), σ. 21. Βλ. επίσης Bob Drogin και Greg Miller, “Israel Has

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΔΩΜΠΗ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Long Spied on U.S. Say Officials", *Los Angeles Times*, 3 Σεπτ. 2004· "FBI Says Israel a Major Player in Industrial Espionage", *Jewish Bulletin*, 16 Ιαν. 1998· Clyde R. Mark, "Israeli-United States Relations", Issue Brief for Congress (Washington, DC: Congressional Research Service, 9 Νοεμ., 2004), σσ. 14-15· Joshua Mitnick, "U.S. Accuses Officials of Spying", *Washington Times*, 16 Δεκ. 2004.

11. Trevor N. Dupuy, *Elusive Victory: The Arab-Israeli Wars, 1947-1974* (Harper and Row, 1978), σσ. 3-19, 121-125, 146-147, 212-214, 231-244, 333-340, 388-390, 597-605, 623-633· Simha Flapan, *The Birth of Israel: Myths and Realities* (Pantheon Books, 1987), σσ. 189-199· Rashid Khalidi, "The Palestinians and 1948: The Underlying Causes of Failure", στο Eugene L. Rogan και Avi Shlaim, (επιμ.), *The War for Palestine: Rewriting the History of 1948* (Cambridge University Press, 2001), σσ. 12-36· Haim Levenberg, *Military Preparations of the Arab Community in Palestine, 1945-1948* (London: Frank Cass, 1993)· Benny Morris, *The Birth of the Palestinian Refugee Problem Revisited* (Cambridge University Press, 2004), κεφ. 1,3· *Righteous Victims: A History of the Zionist-Arab Conflict, 1881-1999* (Alfred Knopf, 1999), σσ. 187-189, 191-196, 217-223, 235-236, 241-242, 286-291, 311-313, 393-395· Martin Van Creveld, *The Sword and the Olive: A Critical History of the Israeli Defense Forces* (NY: Public Affairs, 1998), σσ. 77-82, 137-138, 179-182.

12. Amos Harel, "Israel Maintains Its Strategic Advantage, Says Jaffee Center", *Ha'aretz*, 23 Νοεμ. 2005. Βλ. επίσης Uri Bar-Joseph, "The Paradox of Israeli Power", *Survival*, τόμ. 46, No. 4 (Χειμώνας 2004-05), σσ. 137-156· Martin Van Creveld, "Opportunity Beckons", *Jerusalem Post*, 15 Μαΐου 2003.

13. Τρία διαφωτιστικά κείμενα επί του θέματος αυτού, στον ισραηλινό τύπο: Amiram Barkat, "Majority of Israelis Are Opposed to Inter-marriage, Survey Finds", *Ha'aretz*, 15 Σεπτ. 2003· Nicky Blackburn, "Better a Jew", *Ha'aretz*, 21 Απριλ. 2004· Lily Galili, "Hitting Below the Belt", *Ha'aretz*, 8 Αυγ. 2004.

14. Nahum Goldmann, *The Jewish Paradox* (Grosset and Dunlap, 1978), σ. 99.

15. Βλ. Geoffrey Aronson, *Israel, Palestinians, and the Intifada: Creating Facts on the West Bank* (Kegan Paul International, 1990)· Amnon Barzilai, "A Brief History of the Missed Opportunity", *Ha'aretz*, 5 Ιουν. 2002,

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΔΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

"Some Saw the Refugees as the Key to Peace", *Ha'aretz*, 11 Ιουν. 2002· Moshe Behar, "The Peace Process and Israeli Domestic Politics in the 1990s", *Socialism and Democracy*, τόμ. 16, No 2 (Καλοκαίρι-Φθινόπωρο 2002), σσ. 34-47· Adam Hanieh και Catherine Cook, "A Road Map to the Oslo Cul-de-Sac", *Middle East Report Online*, 15 Μαΐου 2003· "Israel's Interests Take Primacy: An Interview with Dore Gold", στο *bitterlemons.org*. "What Constitutes a Viable Palestinian State?", 15 Μαρτίου 2004, Edition 10· Nur Masalha, *Imperial Israel and the Palestinians The Politics of Expansion* (London: Pluto Press, 2000)· Sara Roy, "Erasing the «Optics» of Gaza", *The Daily Star On Line*, 14 Φεβρ. 2004· "36 Years, and Still Counting", *Ha'aretz*, 26 Σεπτ. 2003.

16. Charles Enderlem, *Shattered Dreams: The Failure of the Peace Process in the Middle East, 1995-2002* (NY: Other Press, 2003), σσ. 201, 207-208· Jeremy Pressman, "Visions in Collision: What Happened at Camp David and Taba?", *International Security*, τ. 28, No 2 (Φθινόπωρο 2003), σ. 17· Deborah Sontag, "Quest for Mideast Peace: How and Why It Failed", *New York Times*, 26 Ιουλ. 2001· Clayton E. Swisher, *The Truth about Camp David: The Untold Story about the Collapse of the Peace Process* (NY: Nation Books, 2004), σσ. 284, 318, 325.

Ο ίδιος ο Μπάρακ δήλωσε μετά το Καμπ Ντέιβιντ ότι, «στους Παλαιστίνιους δόθηκε η υπόσχεση της κυριότητας επί μιας συνεχούς εδαφικής ζώνης, με την εξαίρεση μιας λεπτότατης ισραηλινής σφήνας («except for a razor-thin Israeli wedge») η οποία θα ξεκινούσε από την Ιερουσαλήμ και θα κατέληγε, μέσω Maale Adumim, στον Ιορδάνη ποταμό – και η οποία τελικά θα βρισκόταν υπό ισραηλινό έλεγχο». Benny Morris, "Camp David and After: An Exchange (Συνέντευξη με τον Εχούντ Μπάρακ)", *New York Review of Books*, τ. 49, No. 10 (13 Ιουν. 2002), σ. 44. Βλ. επίσης τον χάρτη που παρουσίασαν στους Παλαιστίνιους οι Ισραηλινοί διαπραγματευτές στο Καμπ Ντέιβιντ, αντίγραφο του οποίου στο Roane Carey (επιμ.), *The New Intifada: Resisting Israel's Apartheid* (London: Verso, 2001), σ. 36.

17. Morris, *Birth Revisited*. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι πολλά ισραηλινά ντοκουμέντα που αφορούν στα γεγονότα του 1948 παραμένουν απόρρητα. Ο Morris προβλέπει ότι «όσον αφορά τις θηριωδίες και τις απελάσεις, μπορούμε να περιμένουμε πρόσθετες αποκαλύψεις καθώς περνούν τα χρόνια, και ολόένα και περισσότερα έγγραφα βγαίνουν στο φως». Morris, "Re-visiting the Palestinian Exodus", στο Rogan ε' Shlaim (επιμ.), *The War for*

Palestine: Rewriting the History of 1948 (Cambridge University Press, 2001), σ. 49. Μάλιστα ισχυρίζεται ότι τα περιστατικά βιασμών που γνωρίζει ότι έχουν καταγραφεί «είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου». Βλ. Shavit, “Survival of the Fittest”, *Ha’aretz*, 9 Ιαν. 2004.

18. Benny Morris, *Israel’s Border Wars, 1949-1956* (Oxford University Press, 1997), σ. 432. Για μαρτυρίες παρόμοιων συμπεριφορών μετά τον Πόλεμο του 1967, βλ. Uri Avnery, “Crying Wolf?”, *CounterPunch*, 15 Μαρτ. 2003· Ami Kronfeld, “Avnery on Ethnic Cleansing and a Personal Note”, *Jewish Peace News*, 17 Μαρτ. 2003· Katherine M. Metres, “As Evidence Mounts, Toll of Israeli Prisoner of War Massacres Grows”, *Washington Report on Middle East Affairs*, Φεβρ./Μαρτ. 1996, σσ. 17, 104-105.

19. Gabby Bron, “Egyptian POWs Ordered to Dig Graves, Then Shot by Israeli Army”, *Yedioth Ahronoth*, 17 Αυγ. 1995· Ronal Fisher, “Mass Murder in the 1956 Sinai War”, *Ma’ariv*, 8 Αυγ. 1995 [Επανεκτυπώσεις των δύο άρθρων στο *Journal of Palestine Studies*, τ. 25, No. 3 (Ανοιξη 1996), σσ. 148-155]· Galal Bana, “Egypt: We Will Turn to the International War Crimes Tribunal in the Hague if Israel Will Not Compensate Murdered Prisoners of War”, *Ha’aretz*, 24 Ιουλ. 2002· Zehavat, Friedman, “Personal Reminiscence: Remembering Ami Kronfeld”, *Jewish Peace News*, 25 Σεπτ. 2005· Metres, “As Evidence Mounts...”

20. Avnery, “Crying Wolf”· Robert Blecher, “Living on the Edge: The Threat of «Transfer» in Israel and Palestine”, *MERIP, Middle East Report* 225, Χειμώνας 2002· Baruch Kimmerling, *Politicide: Ariel Sharon’s War against the Palestinians* (London: Verso, 2003), σ. 28. Βλ. επίσης Chomsky, *Μοιραίο Τρίγωνο*, σ. 97· Morris, *Righteous Victims: A History of the Zionist-Arab Conflict, 1881-1999* (N.Y.: Alfred Knopf, 1999), σσ. 328-9· Tanya Reinhart, *Israel/Palestine: How to End the War of 1948* (N.Y.: Seven Stories Press, 2002), σ. 8.

Ο Morris, ό.π., αναφέρει (σ. 329) ότι 120.000 Παλαιστίνιοι ζήτησαν να επιστρέψουν στα σπίτια τους μετά τον Πόλεμο του 1967, όμως το Ισραήλ επέτρεψε μόνο σε 17.000 να επιστρέψουν. Στα μέσα του 2003 η Διεθνής Αμνηστία υπολόγισε ότι από τότε που το Ισραήλ προσάρτησε την Δυτική Όχθη και την Λωρίδα της Γάζας, έχει καταστρέψει πάνω από 10.000 παλαιστινιακές κατοικίες στις περιοχές αυτές. Danny Rubinstein, “Roads, Fences and Outposts Maintain Control in the Territories”, *Ha’aretz*, 12 Αυγ. 2003.

21. “Unbridled Force”, *Ha’aretz*, κύριο άρθρο, 16 Μαρτ. 2003. Για πε-

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

ρισσότερες μαρτυρίες, βλ. Jonathan Cook, "Impunity on Both Sides of the Green Line", MERIP, Middle East Report Online, 23 Νοεμ. 2005· "When Everything Is Permissible", *Ha'aretz*, κύριο άρθρο, 6 Ιουν. 2005· "It Can Happen Here", *Ha'aretz*, κύριο άρθρο, 22 Νοεμ. 2004· Chris McGreal, "Snipers with Children in Their Sights", *Guardian*, 28 Ιουν. 2005· του ίδιου, "Israel Shocked by Image of Soldiers Forcing Violinist to Play at Roadblock", *Guardian*, 29 Νοεμ. 2004· Greg Myre, "Former Israeli Soldiers Tell of Harassment of Palestinians", *New York Times*, 24 Ιουν. 2004· Reuven Pedatzur, "The Message to the Soldiers Was Clear", *Ha'aretz*, 13 Δεκ. 2004· Conal Urquhart, "Israeli Soldiers Tell of Indiscriminate Killings by Army and A Culture of Impunity", *Guardian*, 6 Σεπτ. 2005.

22. Σύμφωνα με την *B'tselem* (4 Ιαν. 2006), στο διάστημα μεταξύ 29 Σεπτεμβρίου του 2000 και 31 Δεκεμβρίου του 2005, οι Ισραηλινοί σκότωσαν 3.386 Παλαιστίνιους, εκ των οποίων 676 ήταν παιδιά. Από τους 3.386 νεκρούς, οι 1.185 ήταν περαστικοί και 1.008 σκοτώθηκαν ενώ μάχονταν τους Ισραηλινούς· άγνωστες παραμένουν οι συνθήκες 563 θανάτων. Την ίδια περίοδο, σκοτώθηκαν από Παλαιστίνιους 992 Ισραηλινοί εκ των οποίων 118 ήταν παιδιά. Από τους 992 νεκρούς, οι 683 ήταν πολίτες και 309 ανήκαν στις ισραηλινές δυνάμεις ασφαλείας.

23. J.J. Goldberg, "Old Friend, Shattered Dreams", *Forward*, 24 Δεκ. 2004· Esther Kaplan, "The Jewish Divide on Israel", *Nation*, 12 Ιουλ. 2004· Michael Massing, "Conservative Jewish Groups Have Clout", *Los Angeles Times*, 10 Μαρτ. 2002· Eric Yoffie, "Reform the Conference", *Forward*, 2 Αυγ. 2002.

24. Ori Nir, "FBI Probe: More Questions Than Answers", *Forward*, 13 Μαΐου 2005.

25. Inigo Gilmore, "U.S. Jewish Leader Hit over Letter", *London Sunday Telegraph*, 12 Αυγ. 2003· Isi Liebler, "When Seymour Met Condi", *Jerusalem Post*, 24 Νοεμ. 2005. Βλ. επίσης Sarah Bronson, "Orthodox Leader: U.S. Jews Have No Right to Criticize Israel", *Ha'aretz*, 2 Αυγ. 2004.

26. Liebler, "When Seymour Met Condi"· Ori Nir, "O.U. Chief Decries American Pressure on Israel", *Forward*, 2 Δεκ. 2005· του ίδιου, "Rice Trip Raises Concern over U.S. Pressure on Israel", *Forward*, 18 Νοεμ. 2005· Seymour D. Reich, "Listen to America", *Jerusalem Post*, 13 Νοεμ. 2005.

27. Jeffrey H. Birnbaum, "Washington's Power 25", *Fortune*, 8 Δεκ. 1997. Η AIPAC αναδείχτηκε 4η σε μια παρόμοια έρευνα που έγινε το

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

2001. Βλ. Jeffrey H. Birnbaum και Russell Newell, "Fat and Happy in D.C.", *Fortune*, 28 Μαΐου 2001.

28. Richard E. Cohen and Peter Bell, "Congressional Insiders Poll", *National Journal*, 5 Μαρτ. 2005· James D. Besser, "Most Muscle? It's NRA, Then AIPAC and AARP", *Chicago Jewish Star*, 11-24 Μαρτ. 2005.

29. Βλ. Max Blumenthal, "Born-Agains for Sharon", *salon.com*, 30 Οκτ. 2004· Darrell L. Bock, "Some Christians See a «Road Map» to End Times", *Los Angeles Times*, 18 Ιουν. 2003· Nathan Guttman, "Wiping Out Terror, Brining On Redemption", *Ha'aretz*, 29 Απριλ. 2002· Tom Hamburger & Jim VandeHei, "Chosen People: How Israel Became a Favorite Cause of Christian Right", *Wall Street Journal*, 23 Μαΐου 2002· Paul Nussbaum, "Israel Finds an Ally in American Evangelicals", *Philadelphia Inquirer*, 17 Νοεμ. 2005. Ο Daniel Pipes δηλώνει ότι, «οι Αμερικανοί Χριστιανοί Σιωνιστές ίσως αποτελούν το ύψιστο στρατηγικό πλεονέκτημα του Εβραϊκού κράτους.» "[Christian Zionism:] Israel's Best Weapon?" *New York Post*, 15 Ιουλ. 2003.

30. Jake Tapper, "Questions for Dick Arney: Retiring, Not Shy", *New York Times Magazine*, 1 Σεπτ. 2002. Επίσης, ο Tom DeLay αυτοχαρακτηρίστηκε «Ισραηλινός κατά βάθος». Βλ. James Bennet, "DeLay Says Palestinians Bear Burden for Achieving Peace", *New York Times*, 30 Ιουλ. 2003.

31. Πρθ. του Mitchell Bard, "Israeli Lobby Power", *Midstream*, τ. 33, No. 1 (Ιαν. 1987), σσ. 6-8.

32. Πρθ. του Camille Mansour, στο *Beyond Alliance: Israel in U.S. Foreign Policy* (NY: Columbia University Press, 1994), σ. 242.

33. Thomas B. Edsall and Alan Cooperman, "GOP Uses Remarks to Court Jews", *Washington Post*, 13 Μαρτ. 2003. Βλ. επίσης: James D. Besser, "Jews' Primary Role Expanding", *Jewish Week*, 23 Ιαν. 2004· Alexander Bolton, "Jewish Defections Irk Democrats", *The Hill*, 30 Μαρτ. 2004· E. J. Kessler, "Ancient Woes Resurfacing as Dean Eyes Top Dem Post", *Forward*, 28 Ιαν. 2005.

Ο Χάμιλτον Τζόρνταν συνέταξε μια γραπτή αναφορά στον Πρόεδρο Τζίμυ Κάρτερ τον Ιούνιο του 1977, όπου σημειώνει: «Από τα 125 μέλη στο Εθνικό Συμβούλιο Διαχείρισης Οικονομικών του Δημοκρατικού Κόμματος, πάνω από τα 70 είναι Εβραίοι. Το 1976, πάνω από το 60% των μεγάλων χορηγών του Δημοκρατικού Κόμματος ήσαν Εβραίοι. Πάνω από

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

το 60% των χρημάτων που συγκεντρώθηκαν από τον Νίζον το 1972 προήλθαν από Εβραίους. Πάνω από το 75% των χρημάτων της προεκλογικής εκστρατείας του Χάμφρεϋ το 1968 προήλθαν από Εβραίους χορηγούς. Πάνω από το 90% των χρημάτων που συγκεντρώσε ο Σκουπ Τζάκσον για τις προκριματικές των Δημοκρατικών προήλθαν από Εβραίους χορηγούς. Παρά το γεγονός ότι εσείς είχατε μικρές πιθανότητες να λάβετε το χρίσμα, και μολονότι καταγόσαστε από περιοχή της χώρας με μικρή Εβραϊκή κοινότητα, σχεδόν το 35% των χρημάτων που συγκεντρώσαμε προήλθαν από Εβραίους υποστηρικτές μας. Σ' αυτή την χώρα, οπουδήποτε συγκεντρώνονται χρήματα για τους προεκλογικούς αγώνες, θα διαπιστώσετε ότι οι Αμερικανοεβραίοι παίζουν σημαντικό ρόλο.» Hamilton Jordan, Confidential File, Box 34, File "Foreign Policy/Domestic Politics Memo, HJ Memo, 6/77". Ο απόρρητος φάκελος αποχαρακτήρηστηκε στις 12 Ιουνίου του 1990.

34. E J Kessler, "Lieberman and Dean Spar Over Israel", *Forward*, 9 Σεπτ. 2003, Stephen Zunes, "Attacks on Dean Expose Democrats' Shift to the Right", *Tikkun*, Νοέμβριος/Δεκέμβριος 2003.

35. Zunes, "Attacks on Dean". James D Besser, "Dean's Jewish Problem", *Chicago Jewish Star*, 19 Δεκ. 2003 - 8 Ιαν. 2004.

36. Laura Blumenfeld, "Three Peace Suits; For These Passionate American Diplomats, a Middle East Settlement is the Goal of a Lifetime", *Washington Post*, 24 Φεβρ. 1997.

37. Ο Σάμιουελ ("Σάντυ") Μπέργκερ, Σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας του Κλίντον, αναφέρει ότι κάποια στιγμή στη διάρκεια των διαπραγματεύσεων στο Καμπ Ντέιβιντ (τον Ιούλιο του 2000), ο Ντένις Ρος έκανε την αξιοσημείωτη δήλωση: «Αν ο Μπάρακ προσφέρει τίποτε περισσότερο, θα αντιταχθώ σ' αυτή την συμφωνία». ("Comments by Sandy Berger at the Launch of *How Israelis and Palestinians Negotiate* (USIP Press, 2005)", U.S. Institute of Peace, Washington, DC, June 7, 2005.

38. Πρθ. στο Blumenfeld, "Three Peace Suits...", *Washington Post*, 24 Φεβρ. 1997.

39. Eric Alterman, "Intractable Foes, Warring Narratives", *MSNBC.com*, 28 Μαρτ. 2002.

40. Max Frankel, *The Times of My Life And My Life with the Times* (Random House, 1999), σσ. 401-403.

41. Felicity Barringer, "Some U.S. Backers of Israel Boycott Dailies Over

Mideast Coverage That They Deplore”, *New York Times*, 23 Μαΐου 2002.

42. Joel Beinin, “Money, Media and Policy Consensus: The Washington Institute for Near East Policy”, *Middle East Report*, Ιαν.-Φεβρ. 1993, σσ. 10-15· Mark H. Milstein, “Washington Institute for Near East Policy: An AIPAC «Image Problem»”, *Washington Report on Middle East Affairs*, Ι-ούλ. 1991.

43. James D. Besser, “Turning up Heat in Campus Wars”, *Jewish Week*, 25 Ιουλ. 2003· Ronald S. Lauder & Jay Schottenstein, “Back to School for Israel Advocacy”, *Forward*, 14 Νοεμ. 2003· Rachel Pomerance, “Israel Forces Winning Campus Battle, Say Students Attending AIPAC Meeting”, *JTA*, 31 Δεκ. 2002. Οι εβραϊκές ομάδες στοχεύουν επίσης και στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης. Βλ. Max Gross, “Israel Advocacy Coalition Targeting High Schools”, *Forward*, 23 Ιαν. 2004· “New Pro-Israel Campaign Targets High School Students”, *JTA*, 2 Ιουν. 2004.

44. James D. Besser, “Turning up Heat in Campus Wars”, *Jewish Week*, 25 Ιουλ. 2003.

45. Michael Dobbs, “Middle East Studies under Scrutiny in U.S.”, *Washington Post*, 13 Ιαν. 2004· Michele Goldberg, “Osama University?”, *Salon.com*, 6 Νοεμ. 2003· Kristine McNeil, “The War on Academic Freedom”, *Nation*, 11 Νοεμ. 2002· Zachary Lockman, “Behind the Battle over US Middle East Policy”, *Middle East Report Online*, Ιαν. 2004.

46. Jonathan R. Cole, “The Patriot Act on Campus: Defending the University Post-9/11”, *Boston Review*, Καλοκαίρι 2003.

47. Chanakya Sethi, “Khalidi Candidacy for New Chair Draws Fire”, *Daily Princetonian*, 22 Απριλ. 2005· “Debate Grows over Khalidi Candidacy”, *Daily Princetonian*, 28 Απριλ. 2005.

48. Robert Gaines, “The Battle at Columbia University”, *Washington Report on Middle East Affairs*, Απριλ. 2005, σσ. 56-57· Caroline Glick, “Our World: The Columbia Disaster”, *Jerusalem Post*, 4 Απριλ. 2005· Joseph Massad, “Witch Hunt at Columbia: Targeting the University”, *CounterPunch*, 3 Ιουν. 2005· Nathaniel Popper, “Columbia Students Say Firestorm Blurs Campus Reality”, *Forward*, 11 Φεβρ. 2005· Scott Sherman, “The Mideast Comes to Columbia”, *Nation*, 4 Απριλ. 2005· Chanan Weissman, “Columbia Unbecoming”, *Jerusalem Post*, 6 Φεβρ. 2005.

49. Goldberg, “Osama University?”. Ron Kampeas, “Campus Oversight Passes Senate as Review Effort Scores a Victory”, *JTA*, 22 Νοεμ., 2005·

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Stanley Kurtz, "Reforming the Campus: Congress Targets Title VI", *National Review Online*, 14 Οκτ. 2003· McNeil, "War on Academic Freedom"· Ori Nir, "Groups Back Bill to Monitor Universities", *Forward*, 12 Μαρτ. 2004· Sara Roy, "Short Cuts", *London Review of Books*, 1 Απριλ. 2004· Anders Strindberg, "The New Commissars", *American Conservative*, 2 Φεβρ. 2004.

50. Βλ. Nacha Cattan, "NYU Center: New Addition to Growing Academic Field", *Forward*, 2 Μαΐου 2003.

51. Πρθ. στο Tony Judt, "Goodbye to All That?", *Nation*, 3 Ιαν. 2005.

52. Anti-Defamation League (ADL), "Attitudes toward Jews, Israel and the Palestinian-Israeli Conflict in Ten European Countries", Απριλ. 2004· The Pew Global Attitudes Project, *A Year After Iraq War: Mistrust of America in Europe Even Higher, Muslim Anger Persists* (Washington, DC: The Pew Research Center for the People and the Press, 16 Μαρτ. 2004), σσ. 4-5, 26. Για την επισκόπηση του ADL, βλ. "ADL Survey Finds Some Decrease in Anti-Semitic Attitudes in Ten European Countries", ADL Press Release, 26 Απριλ. 2004· Shlomo Shamir, "Poll Shows Decrease in Anti-Semitic Views in Europe", *Ha'aretz*, April 27, 2004.

Όλα αυτά τα ευρήματα δεν είχαν καμία επίδραση στους φιλοϊσραηλινούς ειδήμονες, που εξακολούθησαν να υποστηρίζουν ότι ο αντισημιτισμός κάνει θραύση στην Ευρώπη. Βλ. για παράδειγμα, Daniel J. Goldhagen, "Europe's Toothless Reply to Anti-Semitism: Conference Fails to Build Tools to Fight a Rising Sickness", *Los Angeles Times*, 30 Απριλ. 2004· Charles Krauthammer, "The Real Mideast «Poison»", *Washington Post*, 30 Απριλ. 2004.

53. "French Police: Anti-Semitism in France Sharply Decreased in 2005", *Ha'aretz*, 19 Ιαν., 2006.

54. Phyllis Chesler, *The New Anti-Semitism: The Current Crisis and What We Must Do about It* (San Francisco: Jossey-Bass, 2003)· Hillel Halkin, "The Return of Anti-Semitism: To Be against Israel Is to Be against the Jews", *Wall Street Journal*, 5 Φεβρ. 2002· Barry Kosmin & Paul Iganski, "Judeophobia – Not Your Parent's Anti-Semitism", *Ha'aretz*, 3 Ιουν. 2003· Amnon Rubinstein, "Fighting the New Anti-Semitism", *Ha'aretz*, 2 Δεκ. 2003· Gabriel Schoenfeld, *The Return of Anti-Semitism* (San Francisco: Encounter Books, 2003)· Natan Sharansky, "Anti-Semitism is our Problem", *Ha'aretz*, 10 Αυγ. 2003· Yair Sheleg, "A World Cleansed of the Jewish State", *Ha'aretz*, 18 Απριλ. 2002· Yair Sheleg, "Enemies, a Post-National Story", *Ha'aretz*, 8

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Μαρτ. 2003.

Για κριτική αυτής της άποψης, βλ. Akiva Eldar, "Anti-Semitism Can Be Self-Serving", *Ha'aretz*, 3 Μαΐου 2002· Brian Klug, "The Myth of the New Anti-Semitism", *Nation*, 2 Φεβρ. 2004· Ralph Nader, "Criticizing Israel is Not Anti-Semitism", *CounterPunch*, 16/17 Οκτ. 2004· Henri Picciotto & Mitchell Plitnick (επιμ.), *Reframing Anti-Semitism: Alternative Jewish Perspectives* (Oakland, CA: Jewish Voice for Peace, 2004)· και ιδίως, Finkelstein, *Beyond Chutzpah*, κεφ. 1-3.

55. Robert G. Kaiser, "Bush and Sharon Nearly Identical on Mideast Policy", *Washington Post*, 9 Φεβρ. 2003.

56. Kurt Eichenwald, "U.S. Jews Split on Washington's Shift on Palestinian State", *New York Times*, October 5, 2001. Την ίδια εποχή, ο Βρετανός Πρωθυπουργός Τόνι Μπλερ δήλωνε ότι «η Βρετανία προσυπογράφει ένθερμα την δημιουργία Παλαιστινιακού κράτους». Βλ. Michael Dobbs, "Blair Backs Creation of Palestinian State", *Washington Post*, 16 Οκτ. 2001.

57. James Bennet, "Sharon Invokes Munich in Warning U.S. on «Appeasement»", *New York Times*, 5 Οκτ. 2001· Jane Perlez & Katharine Q. Seelye, "U.S. Stongly Rebukes Sharon for Criticism of Bush, Calling it «Unacceptable»", *New York Times*, 6 Οκτ. 2001· Shlomo Shamir, "U.S. Jews: Sharon is «Worried» by Terrorism Distinction", *Ha'aretz*, 18 Σεπτ, 2001· Alan Sipress & Lee Hockstader, "Sharon Speech Riles U.S.", *Washington Post*, 6 Οκτ. 2001.

Για μαρτυρίες ότι και άλλοι Ισραηλινοί μοιράζονταν τους ίδιους φόβους με τον Σαρόν, βλ. Israel Harel, "Lessons from the Next War", *Ha'aretz*, 6 Οκτ. 2001.

58. Aluf Benn, "Analysis: Clutching at Straws", *Ha'aretz*, 18 Σεπτ. 2001· "Excerpts from Talk by Sharon", *New York Times*, 4 Δεκ. 2001· William Safire, "«Israel or Arafat»", *New York Times*, 3 Δεκ. 2001.

59. Elaine Sciolino, "Senators Urge Bush Not to Hamper Israel", *New York Times*, 17 Νοεμ. 2001.

60. (127) William Kristol and Robert Kagan, "«Senior White House Aides:» Speak Up!" *Weekly Standard*, April 11, 2002. Για την πίεση του Λόμπι επί του Πάουελ, κατά την επίσκεψη του τελευταίου στην Μέση Ανατολή, βλ. Bob Woodward, *Bush at War* (Simon and Schuster, 2002), σσ. 323-326. Βλ. επίσης John Simpson, "Israeli Leader Has More Power in Washington than Powell", *Sunday Telegraph* (London), 14 Απρ. 2002, όπου περιγράφεται μια

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΛΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

συνέντευξη τύπου που έδωσαν από κοινού ο Πάουελ και ο Σαρόν: «Η γλώσσα του Υ.Π.Εξ. —τόσο τα λόγια του όσο και η γλώσσα του σώματος— σίγουρα δεν ήταν εκείνη του εισπράκτορα μιας επιχείρησης που έρχεται να τακτοποιήσει το λογαριασμό με έναν πελάτη. Κάθε άλλο: η στάση του Πάουελ ήταν φιλοφρονητική, γεμάτη σεβασμό. Αναμφίβολα συνειδητοποιεί πόσο υποστηρίζεται ο Σαρόν στην Ουάσινγκτον και πόση επιρροή έχουν οι φίλοι του πάνω στον Πρόεδρο.»

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι ο πρώην Πρωθυπουργός Βενιαμίν Νετανιάχου είχε πει, πριν ακόμη επισκεφθεί ο Πάουελ το Ισραήλ, ότι το ταξίδι του «δεν πρόκειται να φέρει κανένα αποτέλεσμα». Elaine Sciolino, “Neta-nyahu Says Powell Mission «Won’t Amount to Anything» and Urges Arafat’s Exile”, *New York Times*, April 11, 2002.

61. Arich O’Sullivan, “Visiting Congressmen Advise Israel to Resist Administration Pressure to Deal with Arafat”, *Jerusalem Post*, 6 Μαΐου 2002.

62. Eli Lake, “Israeli Lobby Wins \$200 Million Fight”, *United Press International*, 11/5/2002.

63. Σχετικά με τις απόψεις των προηγούμενων Προέδρων, βλ. Clyde R. Mark, “Israeli-United States Relations”, Issue Brief for Congress (Washington, DC: Congressional Research Service, 29 Αυγ. 2002), σ. 7. Στις 14 Απριλίου του 2004, ο Μπους έσπασε την παράδοση των προκατόχων του διακηρύσσοντας ότι το Ισραήλ δεν θα υποχρεωνόταν να επιστρέφει όλα τα εδάφη που κατέλαβε το 1967, ότι δεν θα επιτρεπόταν στους Παλαιστίνιους πρόσφυγες να γυρίσουν στα σπίτια τους στο Ισραήλ, και ότι θα έπρεπε να εγκατασταθούν σε ένα νέο Παλαιστινιακό κράτος. Βλ. “Statement by the President Regarding Israel-Arab Peace Process”, 14 Απριλ. 2004 and “President Bush’s Letter to Prime Minister Sharon”, 14 Απριλ. 2004.

64. Για τον Κέρυ, βλ. Gadi Dechter, “Analysis: President Kerry on Israel”, *United Press International press release*, 9 Ιουλ. 2004· Nathan Guttman, “Kerry Position Paper Outlines Support for Israel”, *Ha’aretz*, 2 Ιουλ. 2004· Nathan Guttman, “Kerry Jumps on Sharon Bandwagon in Favoring Gaza Disengagement Plan”, *Ha’aretz*, 25 Απριλ. 2004. Για την Χίλαρυ Κλίντον, βλ. Adam Dickter, “Hillary: «I Had A Lot to Prove»”, *Jewish Week*, 18 Νοεμ. 2005· Kristen Lombardi, “Hillary Calls Israel a «Beacon» of Democracy”, *Village Voice*, 11 Δεκ. 2005· Sonia Verma, “Clinton Stressed U.S.-Israel Coalition”, *Newsday*, 15 Νοεμ. 2005· Rachel Zabarkes Friedman, “Senator Israel”, *National Review Online*, 25 Μαΐου 2005.

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΔΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

65. Jason Keyser, "Israel Urges U.S. to Attack", *Washington Post*, 16 Αυγ. 2002. Βλ. επίσης Aluf Benn, "PM Urging U.S. Not to Delay Strike against Iraq", *Ha'aretz*, 16 Αυγ. 2002· του ίδιου, "PM Aide: Delay in U.S. Attack Lets Iraq Speed Up Arms Program", *Ha'aretz*, 16 Αυγ. 2002· Reuven Ped-hatzur, "Israel's Interest in the War on Saddam", *Ha'aretz*, 4 Αυγ. 2002· Ze'ev Schiff, "Into the Rough", *Ha'aretz*, 16 Αυγ. 2002.

66. Gideon Alon, "Sharon to Panel: Iraq is Our Biggest Danger", *Ha'aretz*, 13 Αυγ. 2002. Σε συνέντευξη τύπου με τον Πρόεδρο Μπους στις 16 Οκτωβρίου του 2002, ο Σαρόν είπε: «Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω, κύριε Πρόεδρε, για την φιλία και την συνεργασία σας. Από όσο μπορώ να θυμηθώ, συγκριτικά με το παρελθόν, νομίζω ποτέ δεν είχαμε τέτοιες σχέσεις με κανένα Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών όπως τώρα με εσάς, και ποτέ δεν είχαμε τέτοια συνεργασία στα πάντα, όπως με την παρούσα κυβέρνηση.» Για απομαγνητοφώνηση της συνέντευξης τύπου, βλ. "President Bush Welcomes Prime Minister Sharon to White House; Question and Answer Session with the Press", U.S. Department of State, 16 Οκτωβρ. 2002. Βλ. επίσης Kaiser, "Bush and Sharon Nearly Identical on Mideast Policy", *Washington Post*, 9 Φεβρ. 2003.

67. Shlomo Brom, "An Intelligence Failure", Strategic Assessment (Jaffee Center for Strategic Studies, Tel Aviv University), τ. 6, No. 3 (Νοέμβριος 2003), σ. 9. Βλ. επίσης, "Intelligence Assessment: Selections from the Media, 1998-2003", ό.π., σσ. 17-19· Gideon Alon, "Report Slams Assessment of Dangers Posed by Libya, Iraq", *Ha'aretz*, 28 Μαρτ. 2004· Dan Baron, "Israeli Report Blasts Intelligence for Exaggerating the Iraqi Threat", *JTA*, 28 Μαρτ. 2004· Greg Myre, "Israeli Report Faults Intelligence on Iraq", *New York Times*, 28 Μαρτ. 2004· James Risen, *State of War: The Secret History of the CIA and the Bush Administration* (Simon & Schuster, 2006), σσ. 72-73.

68. Aluf Benn, "Background: Enthusiastic IDF Awaits War in Iraq", *Ha'aretz*, 17 Φεβρ. 2002. Βλ. επίσης James Bennet, "Israel Says War on Iraq Would Benefit the Region", *New York Times*, 27 Φεβρ. 2003· Chemi Shalev, "Jerusalem Frets As U.S. Battles Iraq War Delays", *Forward*, 7 Μαρτ. 2003.

69. Η επιρροή των νεοσυντηρητικών και των συμμάχων τους εμφανίζεται με σαφήνεια στα παρακάτω άρθρα: Joel Beinin, "Pro-Israel Hawks and the Second Gulf War", *Middle East Report Online*, 6 Απριλ. 2003· Elisabeth Bumiller & Eric Schmitt, "On the Job and at Home, Influential Hawks" 30-

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΔΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Year Friendship Evolves”, *New York Times*, 11 Σεπτ. 2002· Kathleen & William Christison, “A Rose by Another Name: The Bush Administration’s Dual Loyalties”, *CounterPunch*, 13 Δεκ. 2002· Robert Dreyfuss, “The Pentagon Muzzles the CIA”, *The American Prospect*, 16 Δεκ. 2002· Michael Elliott & James Carney, “First Stop, Iraq”, *Time*, 31 Μαρτ. 2003· Seymour Hersh, “The Iraq Hawks”, *New Yorker*, τ. 77, τεύχ. 41 (24-31 Δεκ. 2001), σσ. 58-63· Glenn Kessler, “U.S. Decision on Iraq Has Puzzling Past”, *Washington Post*, 12 Ιαν. 2003· Joshua M. Marshall, “Bomb Saddam?” *Washington Monthly*, Ιούν. 2002· Dana Milbank, “White House Push for Iraqi Strike Is on Hold”, *Washington Post*, 18 Αυγ. 2002· Susan Page, “Showdown with Saddam: The Decision to Act”, *USA Today*, 11 Σεπτ. 2002· Sam Tanenhaus, “Bush’s Brain Trust”, *Vanity Fair*, Ιούλ. 2003. Σημειωτέον ότι όλα αυτά τα άρθρα γράφτηκαν πριν την έναρξη του πολέμου.

70. Βλ. Mortimer B. Zuckerman, “No Time for Equivocation”, *U.S. News & World Report*, 26 Αυγ./ 2 Σεπτ. 2002· “Clear and Compelling Proof”, *U.S. News & World Report*, February 10, 2003· “The High Price of Waiting”, *U.S. News & World Report*, 10 Μαρτ. 2003.

71. “An Unseemly Silence”, *Forward*, 7 Μαΐου 2004. Βλ. επίσης Gary Rosenblatt, “Hussein Asylum”, *Jewish Week*, 23 Αυγ. 2002· “The Case for War against Saddam”, *Jewish Week*, 13 Δεκ. 2002.

72. Η επιστολή δημοσιεύτηκε στο *Weekly Standard*, 1 Οκτ. 2001.

73. Matthew E. Berger, “New Chances to Build Israel-Iraq Ties”, *Jewish Journal*, 28 Απριλ. 2003. Βλ. επίσης James Bamford, *A Pretext to War* (Doubleday, 2004), σ. 293· Ed Blanche, “Securing Iraqi Oil for Israel: The Plot Thickens”, *Lebanonwire.com*, 25 Απριλ. 2003. Ο Νέιθαν Γκούτμαν αναφέρει ότι «η αμερικανοεβραϊκή κοινότητα και η ιρακινή αντιπολίτευση», εδώ και χρόνια «προσπαθούσαν να αποκρύψουν» τις μεταξύ τους διασυνδέσεις. Βλ. “Mutual Wariness: AIPAC and the Iraqi Opposition”, *Ha’aretz*, 8 Απρ. 2003.

74. Michael Kinsley, “What Bush Isn’t Saying about Iraq”, *Slate*, 24 Οκτ. 2002.

75. Robert S. Greenberger and Karby Leggett, “President’s Dream: Changing Not Just Regime but a Region: A Pro-U.S., Democratic Area is a Goal that Has Israeli and Neo Conservative Roots”, *Wall Street Journal*, 21 Μαρτ. 2003. Βλ. επίσης George Packer, “Dreaming of Democracy”, *New York Times Magazine*, 2 Μαρτ. 2003.

ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟ ΔΟΜΠΙ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΗΠΑ

Αν και δεν είναι Εβραίοι όλοι οι νεοσυντηρητικοί, οι περισσότεροι πρωτεργάτες του νεοσυντηρητισμού ήταν Εβραίοι και κατ' ουσίαν όλοι τους υπήρξαν σθεναροί υποστηρικτές του Ισραήλ. Σύμφωνα με τον Gal Beckerman ("The Neoconservative Persuasion", *Forward*, 6 Ιαν. 2006): «Αν υπάρχει ένα κίνημα διανοουμένων στην Αμερική, για την εφεύρεση του οποίου οι Εβραίοι μπορούν να διεκδικήσουν την αποκλειστικότητα, αυτό είναι ο νεοσυντηρητισμός».

76. Barbara Conry, "America's Misguided Policy of Dual Containment in the Persian Gulf", CATO Institute, 10 Νοεμ. 1994· Gregory F. Gause III, "The Illogic of Dual Containment", *Foreign Affairs*, τ. 73, No. 2 (Μάρτιος/Απρίλιος 1994), σσ. 56-66· Zbigniew Brzezinski και Brent Scowcroft, *Differentiated Containment: U.S. Policy Toward Iran and Iraq*, Report of an Independent Study Group on Gulf Stability and Security, Council on Foreign Relations, New York, 1997.

77. Brzezinski και Scowcroft, *Differentiated Containment...*, ό.π., σ. 6.

78. Brzezinski και Scowcroft, *Differentiated Containment...*, ό.π., σ. 130.

79. Βλ. Seymour M. Hersh, "The Syrian Bet", *New Yorker*, τ. 79, τεύχ. 20 (28 Ιουλ. 2003), σσ. 32-36· Molly Moore, "Sharon Asks U.S. to Pressure Syria on Militants", *Washington Post*, 17 Απριλ. 2003· Ori Nir, "Jerusalem Urges Bush: Next Target Hezbollah", *Forward*, 11 Απριλ. 2003· του ίδιου, "Sharon Aide Makes the Case for U.S. Action against Syria", *Forward*, 18 Απριλ. 2003· Marc Perelman, "Behind Warnings to Damascus: Reassessment of Younger Assad", *Forward*, 18 Απριλ. 2004· Daniel Sobelman και Nathan Guttman, "PM Urges U.S. to Keep Heat on Syria, Calls Assad «Dangerous»", *Ha'aretz*, 15 Απριλ. 2003.

80. Molly Moore, "Sharon Asks U.S. to Pressure Syria on Militants", *Washington Post*, 17 Απριλ. 2003.

81. Ori Nir, ό.π. βλ. επίσης Perelman, ό.π. Στην προσπάθειά τους να δαιμονοποιήσουν την Συρία, και να εξωθήσουν τις ΗΠΑ και να της επιτεθούν, οι Ισραηλινοί έχουν πει ότι η Δαμασκός παρέχει άσυλο σε υψηλόβαθμους Ισραηλινούς του σανταμικού καθεστώτος, και –ακόμη χειρότερα– κρύβουν τα Όπλα Μαζικής Καταστροφής του Ιράκ. Perelman, ό.π. Laurie Copans, "Israeli Military Boss Claims Iraq Had Chemical Weapons", *Associated Press news release*, 26 Απρ. 2004· Ira Stoll, "Saddam's WMD Moved to Syria, An Israeli Says", *New York Sun*, 15 Δεκ. 2005· του ίδιου, "Iraq's WMD Secreted in Syria, Sada Says", *New York Sun*, 26 Ιαν. 2006. Τον Αύγουστο του 2003,

όταν έγινε επίθεση αυτοκτονίας με φορτηγό γεμάτο εκρηκτικά στο αρχηγείο των Ηνωμένων Εθνών στην Βαγδάτη, ο πρέσβης του Ισραήλ στα ΗΕ προκάλεσε διπλωματικό επεισόδιο, ισχυριζόμενος ότι το φορτηγό το είχε προμηθεύσει η Συρία, επιρρίπτοντας έτσι μέρος της ευθύνης στην Συρία. Michael Casey, "Israeli Ambassador Believes Truck Used in U.N. Bombing Came from Syria", *Associated Press news release*, 21 Αυγ. 2003. "Israeli Envoy Links Syria to UN Blast, Stirs Flap", *Reuters news release*, 21 Αυγ. 2003. Ο Ίτμαρ Ραμπίνοβιτς, πρώην πρέσβης του Ισραήλ στις ΗΠΑ, είπε στον Σίμους Χερς, ότι «αναρωτιόταν... αν οι Σύριοι, δεδομένων των σημαντικών πηγών πληροφοριών που διαθέτουν, είχαν πληροφορίες για το χτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου, και απέφυγαν να προειδοποιήσουν τις ΗΠΑ. Βλ. Hersh, ό.π. Οι μαρτυρίες που θα μπορούσαν να στηρίξουν αυτές τις καταγγελίες σε βάρος της Συρίας ήταν ισχνές, όμως η προθυμία με την οποία τις εκτόξευαν οι Ισραηλινοί δείχνει την ανυπομονησία τους να εμπλέξουν τις ΗΠΑ σε μία σύγκρουση με ένα ακόμη Αραβικό καθεστώς.

82. Lawrence F. Kaplan, "White Lie", *New Republic*, 21 και 28 Απρ. 2003. Βλ. επίσης William Kristol και Lawrence F. Kaplan, *The War over Iraq: Saddam's Tyranny and America's Mission* (Encounter Books, 2003).

83. Julian Borger, "Bush Vetoes Syria War Plan", *Guardian*, 15 Απρ. 2003. Ron Kampeas, "Bush, Once Reluctant on Sanctions, Prepares to Take a Tough Line with Syria", *JTA*, 16 Μαρτ. 2004.

84. Βλ. Hersh, "The Syrian Bet", ό.π. Άλλα άρθρα όπου συζητούνται τα πλεονεκτήματα μιας συνεργασίας ΗΠΑ και Συρίας: Spencer Ackerman, "Rough Trade", *New Republic*, 13 Ιαν. 2003. Susan Taylor Martin, "Experts Disagree on Dangers of Syria", *St. Petersburg Times*, 3 Νοεμ. 2002. Claude Sathani, "The Syria Accountability Act: Taking the Wrong Road to Damascus", Policy Analysis, No. 512, CATO Institute, 18 Μαρτ. 2004. Stephen Zunes, "Bush Has Clear Run at Syria", *Asia Times Online*, 2 Μαρτ. 2005.

85. Στο Alan Sipress, "Israel Emphasizes Iranian Threat", *Washington Post*, 7 Φεβρ. 2002. Το άρθρο, που γράφτηκε ενώ ο Σαρόν κατέφθανε στην Ουάσινγκτον, ξεκαθαρίζει ότι το Τελ Αβίβ «ενέτεινε τις προσπάθειες να προειδοποιήσει την κυβέρνηση Μπους ότι το Ιράν αποτελεί μεγαλύτερο κίνδυνο από ό,τι το ιρακινό καθεστώς του Σαντάμ Χουσεΐν». Βλ. επίσης Seymour Hersh, "The Iran Game", *New Yorker*, τόμ. 77, τεύχ. 38 (3 Δεκ. 2001), σσ. 42-49. Peter Hirschberg, "Background/Peres Raises Iranian Threat", *Ha'aretz*, 5 Φεβρ. 2002. David Hirst, "Israel Thrusts Iran in Line

of US Fire”, *Guardian*, 2 Φεβρ. 2002· “Israel Once Again Sees Iran as A Cause for Concern”, *Ha’aretz*, 7 Μαΐου 2001.

86. Μερικοί νεοσυντηρητικοί βλέπουν με καλό μάτι αυτό το αποτέλεσμα. Για παράδειγμα, οι Ρόμπερτ Κέιγκαν και Ουίλιαμ Κρίστολ, την επάυριο της 11ης Σεπτεμβρίου, έγραφαν ότι «το Αφγανιστάν θα αποδειχτεί ότι είναι μόνο η εναρκτήρια μάχη ... ο πόλεμος δεν θα τελειώσει στο Αφγανιστάν. Θα απλωθεί και θα εμπλέξει έναν αριθμό χωρών σε συγκρούσεις που η έντασή τους θα ποικίλει. Πιθανότατα θα απαιτηθεί η χρήση αμερικανικής στρατιωτικής ισχύος ταυτόχρονα σε πολλούς τόπους. Και θα μοιάζει αυτό με την σύγκρουση των πολιτισμών που όλοι ελπίζαμε ότι θα αποφεύγαμε». “The Gathering Storm”, *Weekly Standard*, 29 Οκτ. 2002. Βλ. επίσης Eliot A. Cohen, “World War IV”, *Wall Street Journal*, 20 Νοεμ. 2001· Phil Mc Combs, “The Fire This Time”, *Washington Post*, 13 Απριλ. 2003· Norman Podhoretz, “How to Win World War IV”, *Commentary*, Φεβρ. 2002· του ίδιου, “World War IV: How It Started, What It Means, and Why We Have to Win”, *Commentary*, Σεπτ. 2004· Brian Whitaker, “Playing Skittles with Saddam”, *Guardian*, 3 Σεπτ. 2002.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

*Οι Μήρσχαϊμερ και Ουώλτ απαντούν
στους επικριτές τους**

Γράψαμε το “Ισραηλινό Λόμπι” για να ξεκινήσουμε μια συζήτηση πάνω σε ένα θέμα το οποίο δύσκολα μπορούσε να τεθεί ανοιχτά, στις Ηνωμένες Πολιτείες. Γνωρίζαμε ότι ήταν πολύ πιθανό να προκαλέσει έντονες αντιδράσεις και δεν μας εκπλήσσει το γεγονός ότι κάποιοι από τους επικριτές μας προτίμησαν να μας επιτεθούν προσωπικά ή να παρερμηνεύσουν τα επιχειρήματά μας. Μας ευχαρίστησε επίσης το γεγονός ότι λάβαμε πολλές θετικές αποκρίσεις, και ότι στα ΜΜΕ και στα blogs** έχουν αρχίσει να εμφανίζονται στοχαστικά σχόλια. Είναι φανερό ότι πολλοί άνθρωποι –μεταξύ των οποίων και Εβραίοι και Ισραηλινοί– πιστεύουν ότι είναι καιρός για μια ειλικρινή συζήτηση πάνω στη σχέση ΗΠΑ-Ισραήλ. Και με αυτό το πνεύμα αποκρινόμαστε στις επιστολές που αναφέρονται στο άρθρο μας. Θα περιοριστούμε στα πιο σημαντικά θέματα της διαμάχης.

Μια από τις κυριότερες κατηγορίες εναντίον μας είναι ότι

* Απαντήσεις στις επιστολές που δημοσιεύτηκαν στην επιθεώρηση *London Review of Books* και σε επικριτικά σχόλια που είδαν το φως της δημοσιότητας, μετά την δημοσίευση του “Ισραηλινού Λόμπι”.

** (Σ.τ.μ.): Είδος προσωπικού ηλεκτρονικού ημερολογίου, ανοιχτού σε σχόλια εκ μέρους άλλων χρηστών του Διαδικτύου.

βλέπουμε το Λόμπι ως μία καλά οργανωμένη εβραϊκή συνωμοσία. Οι Jeffrey Herf και Andrei Markovits, για παράδειγμα, ξεκινούν σημειώνοντας ότι «το να εκτοξεύονται κατηγορίες ενάντια σε παντοδύναμους Εβραίους που δρουν στα παρασκήνια, είναι κάτι που ανήκει στις πλέον επικίνδυνες παραδόσεις του σύγχρονου αντισημιτισμού» (Επιστ. 6 Απριλίου). Θεωρούμε θλιβερή αυτή την παράδοση και στο άρθρο μας την απορρίψαμε απερίφραστα. Περιγράψαμε το Λόμπι σαν ένα χαλαρό συνασπισμό ατόμων και οργανώσεων χωρίς κεντρικό αρχηγείο. Περιλαμβάνει και μη Εβραίους· και πολλοί Αμερικανοεβραίοι δεν εγκρίνουν τις θέσεις του πάνω σε κάποια ή και όλα τα θέματα. Ακόμη σημαντικότερο είναι ότι το Λόμπι δεν είναι καμιά μυστική δράκα σκευωρών. Αντίθετα, έχει εμπλακεί ανοιχτά στην πολιτική των ομάδων προώθησης συμφερόντων, και δεν υπάρχει τίποτα συνωμοτικό ή απαγορευμένο στη δράση του. Έτσι, μπορούμε εύκολα να πιστέψουμε ότι ο Daniel Pipes δεν έχει ποτέ «λάβει διαταγές» από το Λόμπι· κι αυτό επειδή η λενινιστική καρικατούρα του Λόμπι που ο ίδιος φιλοτεχνεί στην επιστολή του είναι κάτι που ξεκάθαρα έχουμε απορρίψει. Οι αναγνώστες θα πρόσεξαν επίσης ότι ο Pipes δεν αρνείται ότι η οργάνωσή του, Campus Watch, συστάθηκε για να παρακολουθεί τι λένε, τι γράφουν και τι διδάσκουν οι ακαδημαϊκοί έτσι ώστε να τους αποθαρρύνει από το να πάρουν μέρος σε ανοιχτό διάλογο για το Μεσανατολικό.

Αρκετοί μας ψέγουν ότι παρουσιάζουμε μονόπλευρα επιχειρήματα και μας κατηγορούν ότι ισχυριζόμαστε πως μόνο το Ισραήλ είναι υπεύθυνο για τον αντιαμερικανισμό στον Αραβικό και Μουσουλμανικό κόσμο (όπως διαβάζουμε σε κάποιο γράμμα, ο αντιαμερικανισμός «θα υπήρχε ακόμη κι αν δεν υ-

πήρχε το Ισραήλ») ή ότι υπονοούμε πως μόνο το Λόμπι φέρει την ευθύνη για την απόφαση της κυβέρνησης Μπους να εισβάλλει στο Ιράκ. Όμως εμείς δεν είπαμε αυτό. Υποστηρίξαμε με έμφαση ότι η αμερικανική υποστήριξη της ισραηλινής πολιτικής στα Κατεχόμενα είναι μια σημαντική πηγή αντιαμερικανισμού – συμπέρασμα στο οποίο κατέληξαν αρκετές σοβαρές μελέτες αλλά και επιτροπές έρευνας της αμερικανικής κυβέρνησης (συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής 11ης Σεπτεμβρίου). Όμως επισημάναμε επίσης ότι η υποστήριξη του Ισραήλ δεν είναι ο μόνος λόγος για τον οποίο η υπόληψη των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή έχει πέσει τόσο χαμηλά. Παρομοίως, δηλώσαμε ξεκάθαρα ότι οι αιτιάσεις του Οσάμα Μπιν Λάντεν κατά των ΗΠΑ δεν περιορίζονταν μόνο στο Παλαιστινιακό· αλλά, όπως πιστοποιεί η Επιτροπή 11ης Σεπτεμβρίου, το Παλαιστινιακό ήταν ένα από τα πρώτα ζητήματα που τον ενδιέφεραν. Επίσης δηλώσαμε ξεκάθαρα ότι το Λόμπι από μόνο του δεν θα μπορούσε να πείσει ούτε την κυβέρνηση Κλίντον ούτε την κυβέρνηση Μπους να εισβάλλει στο Ιράκ. Ωστόσο υπάρχουν πλείστες όσες αποδείξεις ότι οι νεοσυντηρητικοί και άλλες ομάδες μέσα στο Λόμπι έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην υπόθεση του πολέμου.

Τουλάχιστον δύο επιστολογράφοι διαμαρτύρονται ότι «α-ραδιάζουμε τις ηθικές αδυναμίες του Ισραήλ», ενώ ελάχιστα ασχολούμαστε με τα ελαττώματα άλλων χωρών. Επικεντρωθήκαμε στη συμπεριφορά του Ισραήλ, όχι επειδή το εχθρευόμαστε, αλλά επειδή οι ΗΠΑ παρέχουν στο Ισραήλ μια τόσο υψηλού επιπέδου υλική και διπλωματική υποστήριξη. Στόχος μας ήταν να καθορίσουμε κατά πόσον το Ισραήλ αξίζει αυτή την ειδική μεταχείριση, είτε για τον λόγο ότι αποτελεί μοναδικό στρατηγικό πλεονέκτημα είτε επειδή συμπεριφέρεται κα-

λύτερα σε σχέση με άλλες χώρες. Υποστηρίξαμε ότι κανένα από τα δύο επιχειρήματα δεν ευσταθεί: η στρατηγική αξία του Ισραήλ έχει χαθεί μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, και το Ισραήλ δεν συμπεριφέρεται καλύτερα από ό,τι τα περισσότερα κράτη.

Οι Herf και Markovits θεωρούν ότι υποστηρίξαμε ότι η «συνέχιση της επιβίωσης» του Ισραήλ δεν θα πρέπει να ενδιαφέρει ιδιαίτερα τις ΗΠΑ. Δεν υποστηρίξαμε τίποτα τέτοιο. Μάλιστα, τονίσαμε ότι υπάρχουν ισχυροί ηθικοί λόγοι ύπαρξης του Ισραήλ, και πιστεύουμε ακράδαντα ότι οι ΗΠΑ θα έπρεπε να δραστηριοποιηθούν για να διασφαλίσουν την επιβίωσή του αν το Ισραήλ πράγματι κινδύνευε. Η κριτική μας στράφηκε κατά της πολιτικής του Ισραήλ και της ειδικής σχέσης του με την Αμερική – όχι κατά της ύπαρξής του.

Ένα άλλο θέμα που επανέρχεται στις επιστολές είναι ότι σε τελική ανάλυση το Λόμπι έχει ελάχιστη σημασία επειδή «οι αξίες του Ισραήλ εμπνέουν την ειλικρινή υποστήριξη εκ μέρους του αμερικανικού λαού». Έτσι, οι Herf και Markovits βεβαιώνουν ότι σε στρατιωτικούς και διπλωματικούς κύκλους των ΗΠΑ υπάρχει αταλάντευτη και ουσιαστική υποστήριξη προς το Ισραήλ. Συμφωνούμε ότι στην Αμερική υπάρχει ισχυρή δημόσια υποστήριξη προς το Ισραήλ, εν μέρει επειδή το Ισραήλ θεωρείται ότι συγγενεύει με την ιουδαιοχριστιανική κουλτούρα της Αμερικής. Όμως πιστεύουμε ότι αυτή η δημοφιλία οφείλεται ουσιαστικά στον επιτυχημένο τρόπο με τον οποίο το Λόμπι προβάλλει μια ελκυστική εικόνα του Ισραήλ και περιορίζει αποτελεσματικά τη δημόσια πληροφόρηση και τον διάλογο γύρω από ενέργειες του Ισραήλ λιγότερο ευχάριστες. Οι διπλωμάτες και οι στρατιωτικοί επηρεάζονται επίσης από αυτό το στρεβλό δημόσιο λόγο· ωστόσο, αρκετοί ανάμεσά τους

βλέπουν τι υπάρχει πίσω από το παραπέτασμα αυτής της ρητορικής. Όμως μένουν σιωπηλοί, επειδή φοβούνται ότι αν εκφραστούν δημόσια θα καταστραφεί η καριέρα τους από οργανώσεις όπως η AIPAC. Είναι γεγονός ότι αν δεν υπήρχε η AIPAC, οι απόψεις των Αμερικανών για το Ισραήλ θα ήταν πιο επικριτικές, και η πολιτική των ΗΠΑ στο Μεσανατολικό θα ήταν διαφορετική.

Σε κάποιο σημείο, ο Michael Szanto παραβάλλει τη σχέση ΗΠΑ-Ισραήλ με τις Αμερικανικές στρατιωτικές δεσμεύσεις στη Δυτική Ευρώπη, την Ιαπωνία και τη Ν. Κορέα, για να δείξει ότι οι ΗΠΑ έχουν προσφέρει σημαντική βοήθεια και σε άλλα κράτη εκτός από το Ισραήλ. Αποφεύγει, όμως, να πει ότι αυτές οι άλλες σχέσεις δεν εξαρτώνταν από ισχυρά λόμπι εντός των ΗΠΑ. Ο λόγος είναι απλός: αυτές οι χώρες δεν χρειάζονταν λόμπι, διότι οι στενές σχέσεις των ΗΠΑ με κάθε μια από αυτές εξυπηρετούσαν τα στρατηγικά αμερικανικά συμφέροντα. Αντίθετα, επειδή το Ισραήλ έχει μεταβληθεί σε στρατηγικό βαρίδιο για τις ΗΠΑ, οι Αμερικανοί υποστηρικτές του χρειάζεται τώρα να εργάζονται ακόμη σκληρότερα για να διατηρήσουν την «ειδική σχέση».

Άλλοι επικριτές διατείνονται ότι υπερτονίζουμε τη δύναμη του Λόμπι επειδή παραβλέπουμε τις άλλες δυνάμεις που, υποτίθεται, το αντισταθμίζουν – δυνάμεις όπως οι «παλαιο-συντηρητικοί, οι αραβικές και μουσουλμανικές ομάδες υποστήριξης... και το διπλωματικό κατεστημένο». Όντως υπάρχουν τέτοιες δυνάμεις, αλλά δεν αποτελούν ικανό αντίπαλο –είτε ξεχωριστά είτε συνδυασμένες– για το Λόμπι. Υπάρχουν, για παράδειγμα, αραβοαμερικανικές πολιτικές ομάδες αλλά είναι αδύναμες, κατακερματισμένες και έχουν σαφώς μικρότερη επιρροή από την AIPAC και άλλες οργανώσεις που προβάλλουν

ένα ισχυρό, συνεκτικό μήνυμα από πλευράς του Λόμπι.

Το πιο δημοφιλές επιχείρημα που προβάλλεται για να καταδειχτεί ότι υπερτονίζουμε τον ρόλο του Λόμπι, είναι ίσως ο ισχυρισμός των Herf και Markovits ότι κεντρικό στοιχείο της αμερικανικής πολιτικής στη Μέση Ανατολή είναι το πετρέλαιο και όχι το Ισραήλ. Κανείς δεν αντιλέγει ότι η πρόσβαση στα πετρέλαια της περιοχής αποτελεί ζωτικό στρατηγικό συμφέρον των ΗΠΑ. Παράλληλα, η Ουάσινγκτον έχει προσδεθεί σε μια πολιτική υποστήριξης του Ισραήλ. Έτσι, το ερώτημα είναι: πώς επηρεάζει το καθένα από τα δύο την αμερικανική πολιτική; Εμείς υποστηρίζουμε ότι η αμερικανική πολιτική στη Μέση Ανατολή καθορίζεται κατά κύριο λόγο από την πρόσδεση της χώρας στο Ισραήλ και όχι από τα πετρελαϊκά της συμφέροντα. Αν οι εταιρείες πετρελαίου ή οι πετρελαιοπαραγωγές χώρες καθόριζαν την πολιτική, τότε η Ουάσινγκτον θα έμπαινε στον πειρασμό να ευνοήσει τους Παλαιστινίους αντί του Ισραήλ. Επιπλέον, είναι σχεδόν βέβαιο ότι οι ΗΠΑ δεν θα είχαν ανοίξει πόλεμο με το Ιράκ τον Μάρτιο του 2003, και η κυβέρνηση Μπους δε θα απειλούσε να χρησιμοποιήσει στρατιωτική βία κατά του Ιράν.

Αν και πολλοί ισχυρίζονται ότι ο πόλεμος στο Ιράκ έγινε μόνο για το πετρέλαιο, δεν υπάρχει σχεδόν καμία μαρτυρία που να στηρίζει αυτή την υπόθεση, ενώ υπάρχουν πολλές μαρτυρίες για την επιρροή που άσκησε το Λόμπι. Το πετρέλαιο σαφώς και είναι ένα σημαντικό μέλημα για όσους χαράζουν την πολιτική των ΗΠΑ· αλλά, αν εξαιρεθούν κάποια επεισόδια όπως το εμπόργκο του OPEC το 1973, η πρόσδεση της Αμερικής στο Ισραήλ δεν έχει ακόμη απειλήσει την πρόσβασή της στο πετρέλαιο· συμβάλλει, ωστόσο, στο πρόβλημα της τρομοκρατίας, περιπλέκει τις προσπάθειες της Αμερικής να σταματήσει

την εξάπλωση των πυρηνικών όπλων και συνέτεινε στο να εμπλακεί σε πολέμους όπως αυτός του Ιράκ.

Είναι λυπηρό που κάποιοι από τους επικριτές μας προσπάθησαν να μας σπιλώσουν, συσχετίζοντάς μας με δηλωμένους ρατσιστές – υπαινισσόμενοι έτσι ότι και εμείς οι ίδιοι είμαστε ρατσιστές και αντισημίτες. Ο Michael Taylor, για παράδειγμα, σημειώνει ότι το άρθρο μας «έτυχε θερμής υποδοχής» από τον αρχηγό της Κου Κλουξ Κλαν David Duke. Ο Alan Dershowitz υποδηλώνει ότι ένα μέρος του υλικού μας αντλήθηκε από νεο-ναζιστικές ιστοσελίδες και άλλα συγγράμματα που υποδαυλίζουν το μίσος (Επιστ. 20 Απριλίου). Δε μπορούμε να ελέγξουμε σε ποιον αρέσει το άρθρο μας και σε ποιον όχι· λυπούμαστε που ο Duke το χρησιμοποίησε για να προωθήσει την ρατσιστική του πολιτική, την οποία απορρίπτουμε πέρα για πέρα. Επιπλέον, τίποτε απολύτως δεν έχουμε αντλήσει από ρατσιστικές πηγές, και ο Dershowitz δεν παραθέτει ούτε ένα στοιχείο για να στηρίξει αυτό τον ψευδή ισχυρισμό. Άλλωστε έχουμε δημοσιεύσει και μια πλήρως τεκμηριωμένη* έκδοση της μελέτης μας ώστε να μπορέσουν οι αναγνώστες να διαπιστώσουν ότι χρησιμοποιήσαμε έγκυρες πηγές.

* (Σ.τ.ε.): Οι συγγραφείς εννοούν την –κάπως πιο εκτενή– μελέτη τους με τίτλο “The Israel Lobby and U.S. Foreign Policy” που δημοσίευσαν στην ιστοσελίδα της Σχολής J.F. Kennedy [School] of Government του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ, η οποία συνοδεύεται από πλήθος σημειώσεων και παραπομπών, σημαντικό μέρος των οποίων παραθέτουμε στην παρούσα έκδοση. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Σχολή απέσυρε το λογότυπό της, με την δικαιολογία ότι έτσι θα «αποφευχθεί η σύγχυση του κοινού», δεδομένου ότι η μελέτη εκφράζει μόνον τις απόψεις των συγγραφέων και όχι της Σχολής.

Τέλος, μερικοί επικριτές μας ισχυρίζονται ότι κάποια στοιχεία που παραθέτουμε, και κάποιες παραπομπές ή αποσπάσματα, είναι λανθασμένα. Για παράδειγμα, ο Dershowitz αμφισβητεί τον ισχυρισμό μας ότι «το Ισραήλ προφανέστατα ιδρύθηκε ως ένα εβραϊκό κράτος και η υπηκοότητα των πολιτών του έχει βασιστεί στην αρχή της συγγένειας αίματος». Το Ισραήλ ιδρύθηκε ως Εβραϊκό κράτος (ένα γεγονός που ο Dershowitz δεν αμφισβητεί) και η αναφορά μας στην υπηκοότητα των πολιτών του προφανώς αφορούσε στους Εβραίους πολίτες του Ισραήλ, των οποίων η ταυτότητα συνήθως βασίζεται στις προγονικές ρίζες. Δηλώσαμε εξάλλου ότι το Ισραήλ έχει έναν μεγάλο αριθμό μη-Εβραίων πολιτών (κυρίως Αράβων), και το επιχείρημά μας ήταν ότι πολλοί από αυτούς τους τελευταίους υποβιβάζονται σε πολίτες δεύτερης κατηγορίας, μέσα σε μια κοινωνία όπου κυριαρχεί το εβραϊκό στοιχείο.

Αναφερθήκαμε επίσης στην πασίγνωστη δήλωση της Γκόλντα Μέιρ ότι, «αυτό που λέγεται Παλαιστίνιος δεν υπάρχει», και ο Jeremy Schreiber νόμισε ότι ισχυριζόμαστε πως η Μέιρ αρνιόταν την ύπαρξη αυτών των ανθρώπων – και όχι ότι αρνιόταν απλώς την ύπαρξη Παλαιστινιακού έθνους (Επιστ. 20 Απριλίου). Δεν υπάρχει διαφωνία εδώ. Συμφωνούμε με την ερμηνεία του Schreiber, και παραθέσαμε τα λόγια της Μέιρ στο σημείο όπου αναφερόμασταν στην επί μακρόν προσπάθεια του Ισραήλ «να αποκρούσει τις εθνικές φιλοδοξίες των Παλαιστινίων».

Ο Dershowitz αμφισβητεί τον ισχυρισμό μας ότι οι Ισραηλινοί δεν πρόσφεραν στους Παλαιστίνιους ένα όμορο κράτος στο Καμπ Ντέιβιντ, τον Ιούλιο του 2000. Και παραθέτει μια δήλωση του Ισραηλινού πρώην Πρωθυπουργού Εχούντ Μπάρακ και τα απομνημονεύματα του Αμερικανού μεσολαβητή

Dennis Ross. Υπάρχουν μερικές αντίθετες περιγραφές του τι ακριβώς συνέβη στο Καμπ Ντέιβιντ, και αρκετές συμφωνούν με τον ισχυρισμό μας. Άλλωστε, ο ίδιος ο Μπάρακ παραδέχεται ότι «στους Παλαιστίνιους δόθηκε η υπόσχεση της κυριότητας επί μιας συνεχούς εδαφικής ζώνης, με την εξαίρεση μιας λεπτότατης ισραηλινής σφήνας η οποία θα ξεκινούσε από την Ιερουσαλήμ και θα κατέληγε ... στον Ιορδάνη ποταμό». Αυτή η σφήνα, που θα διχοτομούσε τη Δυτική Όχθη, εξυπηρετούσε το σχέδιο του Ισραήλ, να διατηρήσει τον έλεγχο της Κοιλάδας του Ιορδάνη για έξι έως είκοσι χρόνια ακόμη. Τέλος –και αντίθετα από ό,τι ισχυρίζεται ο Dershowitz–, δεν υπήρξε «δεύτερος χάρτης» ή χάρτης «μιας τελικής πρότασης στο Καμπ Ντέιβιντ». Μάλιστα, δηλώνεται απερίφραστα, σε μια σημείωση πλάι στον χάρτη που δημοσιεύει ο Ross στα απομνημονεύματά του, ότι «κανένας χάρτης δεν παρουσιάστηκε στη διάρκεια των τελικών γύρων στο Καμπ Ντέιβιντ». Δεδομένων όλων αυτών, δεν προκαλεί καμιά έκπληξη το γεγονός ότι ο Υπουργός Εξωτερικών τού Μπάρακ, ο Shlomo Ben-Ami, που ήταν άνθρωπος-κλειδί στις διαπραγματεύσεις του Καμπ Ντέιβιντ, ομολόγησε αργότερα: «Αν ήμουν Παλαιστίνιος θα είχα επίσης απορρίψει το Καμπ Ντέιβιντ».

Ο Dershowitz ισχυρίζεται επίσης ότι παραθέτουμε τα λόγια του Νταβίντ Μπεν Γκουριόν «εκτός συμφραζομένων», και ότι έτσι παρερμηνεύουμε τις απόψεις του για την χρήση βίας με σκοπό την οικοδόμηση ενός Εβραϊκού κράτους σε όλη την Παλαιστίνη. Ο Dershowitz κάνει λάθος. Όπως έχουν γράψει πολλοί Ισραηλινοί ιστορικοί, ο Μπεν Γκουριόν έκανε πολλαπλές δηλώσεις για την αναγκαιότητα της χρήσης βίας (ή την απειλή της) προκειμένου να δημιουργηθεί ένα εβραϊκό κράτος σε όλη την Παλαιστίνη. Τον Οκτώβριο του 1937, για παράδειγμα, έ-

γράφει στον γιο του Άμους ότι το μελλοντικό εβραϊκό κράτος θα είχε έναν «εξαιρετικό στρατό... και έτσι είμαι σίγουρος ότι τίποτα δεν θα μας εμποδίσει να εγκατασταθούμε στο υπόλοιπο της χώρας, είτε κατόπιν κοινής συμφωνίας και συναίνεσης με τους Άραβες γείτονές μας, είτε με κάποιον άλλο τρόπο» (η υπογράμμιση δική μας). Η κοινή λογική λέει ότι δεν υπήρχε άλλος τρόπος να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, επειδή ήταν μάλλον απίθανο οι Παλαιστίνιοι να παραδώσουν την πατρίδα τους οικειοθελώς. Ο Μπεν Γκουριόν ήταν δεξιότεχνης της στρατηγικής και κατανοούσε ότι δεν θα ήταν συνετό εκ μέρους των Σιωνιστών να μιλήσουν ανοιχτά για την ανάγκη «εξαναγκασμού δια της βίας». Παραθέτουμε ένα χωρίο από ένα μνημόνιο που συνέταξε ο Μπεν Γκουριόν πριν από το Έκτακτο Σιωνιστικό Συνέδριο στο Ξενοδοχείο Biltmore της Νέας Υόρκης τον Μάιο του 1942. Γράφει ότι, «είναι αδύνατο να φανταστούμε την γενική εκκένωση» του Αραβικού πληθυσμού της Παλαιστίνης «χωρίς εξαναγκασμό, χωρίς εξαναγκασμό δια της βίας». Ο Dershowitz ισχυρίζεται ότι η επόμενη φράση του Μπεν Γκουριόν (: «αυτό δεν θα πρέπει επ' ουδενί να το βάλουμε στο πρόγραμμά μας»), δείχνει ότι ήταν αντίθετος με τη μετακίνηση του Αραβικού πληθυσμού και τον «βίαιο εξαναγκασμό» που θα σήμαινε αυτή. Αλλά ο Μπεν Γκουριόν δεν απέρριπτε αυτή την πολιτική: απλώς παρατηρούσε ότι οι Σιωνιστές δεν έπρεπε να την διακηρύσσουν ανοιχτά. Μάλιστα, είπε ότι δεν θα έπρεπε «να αποτρέπουμε άλλους, Βρετανούς ή Αμερικανούς, που ευνοούν την μετακίνηση του πληθυσμού, από το να συνηγορούν υπέρ αυτής της προοπτικής, αλλά δεν πρέπει εμείς επ' ουδενί να την εντάξουμε στο πρόγραμμά μας».

Κλείνουμε με ένα τελευταίο σχόλιο σε σχέση με την διαμάχη

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

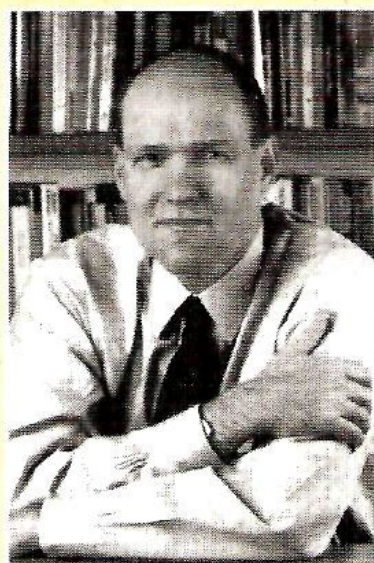
γύρω από το άρθρο μας. Μολονότι δεν μας εξέπληξε η εχθρότητα που εισπράξαμε, μας απογοήτευσε το ότι η προσοχή δεν επικεντρώθηκε περισσότερο στην ουσία του άρθρου. Παραμένει το γεγονός ότι οι ΗΠΑ έχουν μπλέξει άσχημα στη Μέση Ανατολή και δεν θα μπορέσουν να αναπτύξουν καμία αποτελεσματική πολιτική, εφ' όσον έχει καταστεί αδύνατο να γίνει μια πολιτισμένη συζήτηση για τον ρόλο του Ισραήλ στην αμερικανική εξωτερική πολιτική.

John Mearsheimer & Stephen Walt
Πανεπιστήμιο του Σικάγο & Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ

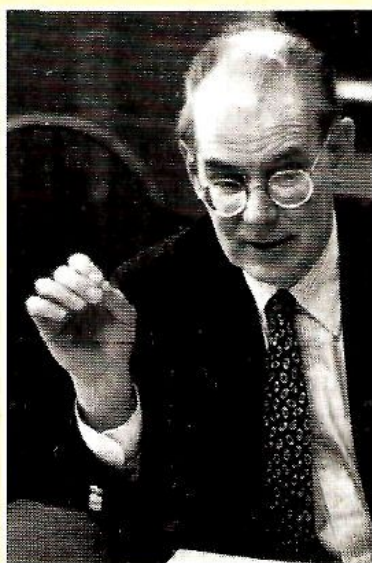
ΣΤΟΝ ΜΑΡΤΙΟ ΤΟΥ 2006 οι δύο Αμερικανοί πανεπιστημιακοί καθηγητές Διεθνούς Πολιτικής, Τζων Μήρσχαϊμερ και Στήβεν Ουώλτ, δημοσίευσαν στο αγγλικό περιοδικό *London Review of Books* την εκτενή έκθεσή τους "The Israel Lobby", που έκανε πάταγο στις ΗΠΑ, πυροδοτώντας αλυσιδωτές αντιδράσεις που δεν έχουν κοπάσει, και δεν προβλέπεται να κοπάσουν στο μέλλον.

Οι δύο επιστήμονες μίλησαν για τον παροϊμώδη «ελέφαντα μες στο δωμάτιο» ... που όλοι τον βλέπουν μα κανείς δεν μιλάει γι' αυτόν: για την χειραγώγηση της αμερικανικής κοινής γνώμης και της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ από το Εβραϊκό Λόμπι και τα ισραηλινά συμφέροντα.

Ενθαρρυντικό, όσο και εντυπωσιακό, είναι το γεγονός ότι βρέθηκαν πολλοί επώνυμοι που τόλμησαν να υπερασπιστούν τους δύο καθηγητές από το μπαράζ των επιθέσεων που δέχτηκαν από τους ανθρώπους του «Λόμπι»...

Stephen Walt

John Mearsheimer

«Γνωρίζαμε καλά ότι πολλοί άνθρωποι καταλάβαιναν το πρόβλημα που περιγράφουμε, αλλά δεν μιλούσαν, από φόβο ότι το Λόμπι θα τους εκδικιόταν...».

N. Chomski (28/3/2006): «Οι Mearsheimer και Walt αξίζουν τον έπαινο για το ότι εξέφρασαν μια θέση που ήταν βέβαιο ότι θα προκαλούσε ξεσπάσματα οργής, δημόσιες καταγγελίες και φανατικά ψεύδη...»

Independent (7/4/2006): «Επιτέλους, τέθηκε το θέμα της αμερικανικής υποστήριξης στο Ισραήλ! Οφείλουμε τις θερμότερες ευχαριστίες στους Τζων Μήρσχαϊμερ και Στήβεν Ουώλτ...»

Mark Mazower (3/4/2006): «Το εντυπωσιακό δεν είναι τόσο η ουσία της επιχειρηματολογίας τους όσο οι υβριστικές αντιδράσεις που ξεσηκώθηκαν: κάθε συζήτηση για την ιδιαίτερη σχέση ΗΠΑ-Ισραήλ εξακολουθεί να παραμένει ταμπού... Και όπως το είχαν προβλέψει οι ίδιοι οι συγγραφείς, εκτοξεύτηκε και ενάντιά τους η εμπρηστική κατηγορία του αντισημιτισμού...»